

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 51

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 2. in 3. marca 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Rdeča zastava nad razvalinami Viipurija

Tekom noči in jutra so sovjetske čete vkorakale v Viipuri, ki so ga Finci pred umikom zažgali — Nove obrambne postojanke severno od izgubljenega mesta — Izguba mesta še ne pomeni usodnega poraza

MOSKVA, 2. marca. DNB. Poročilo leningrajskega vrhovnega poveljstva javlja, da se je včerajšnja sovjetska ofenziva na Karelijski ožini z uspehom nadaljevala. Čete so zasedle oblast okrog slapa Paakola Nkoski na reki Vuoksi, dalje mesti Heinjoki, Manikala, železniško postajo Tali na progi Viipuri—Serdobol in južno predmestje Viipurija. Sovražnik je na umiku zažgal Viipuri. Od 11. februarja do 1. marca so sovjeti zavzeli 922 sovražnih položajev in 235 betonskih artilerijskih zaklonov. Sovražnik je istočasno izgubil 506 topov, 2732 strojnice, 19 tankov, 20.000 granat, 10.000 pušk in nad 14 milijonov puškega streliva. Letala so bombardirala sovražne postojanke. Sestreljenih je bilo 11 finskih letal, od 11. februarja so Finci izgubili 191, sovjeti pa 21 letal.

VDOR V JUŽNO PREDMESTJE

HELSINKI, 2. marca. United Press. O položaju na Karelijski ožini govori najbolj glasno dejstvo, da je finska cenzura včeraj dovolila vest, da je padel Viipuri. Samo še vprašanje časa. Po tej objavi je bila rdeča vojska oddaljena le še par kilometrov od mesta, ki je že od prej brez vsakega civilnega prebivalstva in v pla-menih. Toda poročilo je naglašalo, da je morala finske vojske tudi po izgubi drugega največjega mesta ostala nedotaknjena. Boji za posest razvalin in pogorilšč so se včeraj nadaljevali z vso srditostjo. Sovjetske čete so vdrle najprej v južnovzhodno predmestje.

MOSKVA, 2. marca. Tass. Finski branilci Viipurija so center mesta zažgali. Sovjetske čete so vdrle v južna predmestja ter zasedle rt Keijasniemi, ki leži na zahodnem koncu viipuriškega zaliva.

POTEK BOJEV

STOCKHOLM, 2. marca. LRP. Včeraj je bil položaj na sovjetsko-finskem bojišču pri Viipuri tak, da so bile rdeče čete že v južnem in južnovzhodnem predmestju. Mesto samo so finske čete še držale in ga branile, so se pa morale zaradi vedno večjega pritiska postopoma umikati. Pri umiku so Finci mestno središče zažgali. Vse mesto, ki je sicer ena sama razvalina, so zajeli gosti oblaki črnega dima. Proti večeru je postal položaj tak, da je bila popolna prepustitev ostankov mesta samo še vprašanje časa. Finske čete so pripravljene na novo obrambo v močno utrjenih postojankah tik severno od Viipurija. Ti položaji so zelo ugodni, ker so na obronkih gričevja. Finci upajo, da se bodo tu lahko uspešno obranili pred vsemi novimi sovjetskimi navali. Izguba Viipurija zato še ne more

pomeniti kakšnega usodnega poraza.

ZAVZETJE MESTA

HELSINKI, 2. marca. Reuter. Rdeče čete so bile snoči le še tri kilometre od Viipurija. V teku noči so njih predstraže zavzele mesto. Ruski obkoljevalni polžkus preko zaledenega zaliva je tedaj deloma uspel. Tudi na ostalih točkah zahodnega dela fronte na Karelijski ožini so sovjeti napredovali. Finci branijo vsako ped svoje zemlje, ki jo mora sovražnik zavzeti s krvavimi žrtvami.

VKORAKANJE RDEČE VOJSKE

HELSINKI, 2. marca. Reuter. Po zadnjem poročilu so začele sovjet. čete davi korakati v goreči Viipuri. Branilci so sinoči v poznih nočnih urah še branili hišo za hišo. Opolnoči je bila na viipuriškem gradu še finska zastava, vendar so v zgodnjih jutrnjih urah Finci zažgali središče mesta, ki je sedaj vse v ognju. Sovjetska letala so ves dan in vso noč bombardirala cesto, ki pelje iz Viipurija proti Helsinkom, da bi tako preprečila dovoz materiala in novih čet branilcem Viipurija. Včeraj so sovjetske čete zasedle južna predmestja, boji pa so se razvili preko cele noči ter privedli sedaj do zavzetja mesta, ki je bilo včeraj popoldne obkoljeno s treh strani: z morja, z juga in z vzhoda. Finci se počasi umi-

kajo, branijo vsako ped zemlje ter prizadevajo napadalcu strahovite žrtve.

SMRT VODITELJA ŠVEDSKIH PROSTOVOLJCEV

STOCKHOLM, 2. marca. DNB. Glavno poveljstvo švedskega prostovoljskega korpusa na Finskem javlja, da je še prve skupine prostovoljcev, podpolkovnik Magnus Dirsen, padel v petek popoldne med pregledovanjem sprednjih postojank. Dirsen je bil eden glavnih organizatorjev švedskih prostovoljcev in je kot prvi od njih padel na Finskem.

DANSKI MEHANIKI

KODANJ, 2. marca. Havas. Sinoči je odpotovalo na Finsko 300 danskih mehanikov, ki bodo kot druga danska skupina zaposleni v finski vojni industriji.

POSREDOVANJE USA IN NEMCIJE

HELSINKI, 2. marca. Havas. Moskovski dopisnik lista »Uusi Suomi« poroča, da je bila glavni predmet razgovorov med ameriškim veleposlanikom Steinhartom in sovjetskim ljudskim komisarjem Molotovom sovjetsko-finska vojna. Steinhart je interveniral v korist Finske za sklenitev premirja in miru, po katerem bi Finska dalje ohranila svojo državno neodvisnost. Poleg tega je poročal Molotov tudi o misiji Sumnerja Wellesa. Tudi nemški veleposlanik je interveniral v korist premirja.

Govor delavskega voditelja Attleeja

Nacizem je bil slabo zdravilo — Vsi narodi imajo enako pravico do svojega obstanka — Kdor ne priznava tujega imperializma, se mora tudi sam osvoboditi imperialistične miselnosti

LONDON, 2. marca. Havas. (Avala.) Voditelj parlamentarnega kluba delavske stranke, major Attlee, je imel včeraj v londonski šoli za gospodarske nauke govor, v katerem je med drugim dejal: Nacizem je bil površno zdravilo za resno bolezen. To sploh ni bilo pravo zdravilo, zato je postajala bolezen vedno nevarnejša. Nemci se pa nikoli ne bi bili po-

služili tega zdravila, če bolezen ne bi bila zelo resna. Kadar se razpravlja o načelih miru je treba ugotoviti, da je potrebno storiti tudi na lastni strani tisto, kar se zahteva od nasprotne, ker samo tako je mogoče ustvariti vse zadovoljujoči mir. Ako odrekamo Nemcem pravico do gospodarjenja nad svetom, potem tudi ne smemo postavljati zase zahteve po taki

pravici. Ako ima Nemčija pravico do obstanka, potem jo imajo v enaki meri tudi Čehi in Poljaki ter vsi drugi evropski narodi. Ko se bojujemo proti imperializmu drugih, se moramo tudi sami osvoboditi imperialističnih misli. Mi smo pa že dovolj dokazali, kako je mogoče preiti z ideje imperializma na idejo zaščite, kako je mogoče preiti od gospodarjenja nad

drugim narodom k sodelovanju z njim in višji skupni vzajemnosti. Dokazali smo z najlepšimi zgledi, kako je mogoče združiti politično pod eno samo neodvisno vlado narode raznih plemen in jezikov. Zaradi tega menim, da je popolnoma pravilno, ako ohrani Anglija še dalje svoje posesti po načelu mandata, toda ta ozemlja so v naši skupnosti zato, da bi jih upravljali v imenu njihovega prebivalstva in v interesu vsega sveta, ne izključujoč tudi v našo korist. Ako to terjamo od drugih, moramo tudi sami sprejeti tako načelo. V bodočnosti se mora svet približati idealni organizaciji skupnosti vseh narodov.

Angleška letala četrtič nad Berlinom

LONDON, 2. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo je danes dopoldne izdalo naslednje poročilo: Naša letala nadaljujejo izvidniške polete nad severnozahodno in centralno Nemčijo. V teku današnje noči so bila že četrtič v tem tednu nad Berlinom.

LONDON, 2. marca. Reuter. Začudenje, ki ga je zbudilo dejstvo, da nemška obramba sploh ni nastopila proti angleškim letalom, ki so v zadnjih dneh ponovno letela nad Berlinom in drugimi nemškimi mesti, je sedaj kakor se zantrjuje, pojasnjeno s tem, da Nemci sploh zanikujejo, da bi bila angleška letala res izvršila te polete. Ta demanti so pri-

pravljali že vnaprej, zato so tudi odredili, da se proti angleškim letalom ne sme nastopiti. Ako bi bile stopile v akcijo obrambne baterije, bi bili s tem v Berlinu sami priznali navzočnost angleških letal, tako so pa pri prebivalstvu pustili vtis, kakor da so nad Berlinom in drugimi mesti letela lastna nemška letala.

Nemški premog za Italijo kontrabanda

LONDON, 2. marca. Reuter. Danes popoldne je stopila v veljavo angleška kontrabandna določitev, da se zajame vsak tovor nemškega premoga Italiji. Angleška vlada je pred tremi meseci opozorila italijansko, da bodo njene kontrabandne oblasti zajele ves nemški tovor premoga, vendar je prišlo do sporazuma, da se ta rok podaljša za tri mesece, ker bi sicer pomanjkanje premoga v Italiji postalo preveč občutno. Italija je izvozila letno 9 milijonov ton premoga iz Nemčije, in to več kakor polovico preko morja. Obenem je prišlo tudi do sporazuma

med italijansko in angleško vlado glede revizije clearinga. Od sedaj naprej bo Italija kupovala premog v Angliji.

SMRT DANSKEGA PRINCA

KODANJ, 2. marca. DTB. Danski princ Aage, ki se je vpisal v francosko fujsko legijo pred nekaj leti, je umrl zaradi pljučnice v Maroku. Princ Aage je sorodnik danskega in angleškega kralja. Star je bil 52 let. Njegova žena leži s pljučnico v neki kodarijski bolnišnici ter pričakuje krizo.

Po vojni bo Evropa celina revščine

WASHINGTON, 2. marca. Exchange Telegraph. Bivši ameriški prezident Hoover je podal pred zunanepolitičnim odborom senata poročilo o pomoči žrtvam evropske vojne. Po vojni, je dejal Hoover, bo Evropa celina revščine. Zavzemal se je zato za čim intenzivnejše zbiranje prispevkov za žrtve v Evropi in

naglašil, da tako zbiranje nikakor ne pomeni niti kršitev nevtralnosti niti vmešavanje v evropske zadeve. Posebno je opozoril tudi na zbirke za časa svetovne vojne, zlasti za Belgijo. Za enkrat je potrebnih vsaj 7 milijonov dolarjev za ublažitev pomanjkanja Poljakov.

Sumner Welles pri Adolfu Hitlerju

BERLIN, 2. marca. LRP. Rooseveltov odposlanec Sumner Welles je imel včeraj popoldne prvi sestanek z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom, na katerem sta preučila politična in gospodarska vprašanja, ki so v zvezi s sedanjim mednarodnim položajem. Kakor v

Rimu, tudi v Berlinu ni bilo mogoče izvedeti ničesar o vsebini tega razgovora. Danes sprejme Sumnerja Wellesa vodja in državni kancelar Adolf Hitler. Po vsej priliki bo Sumner Welles odpotoval iz Berlina čez Švico in Pariz v London popoldne ali jutri.

Papeževa skrb za Žide

VATIKAN, 2. marca. Reuter. Papež je pozval židovskega profesorja Roberta Almagia, da restavrira stare zemljevide, ki so v vatikanski knjižnici. Ker je včeraj stopila v veljavo italijanska odredba, na noben žid ne more biti državni uradnik, je papež sprejel v službo več židovskih učenjakov.

JAPONSKA GROZNJA AMERIKI

TOKIO, 2. marca. Havas. Minister zunanjih zadev Arita je podal v parlamentu

senzacionalno izjavo glede odnosajev med Japonsko in Zedinjenimi državami Severne Amerike. Ako bi USA hotela, da Japonsko s silo primorajo opustiti svojo stvar na Kitajskem, je dejal minister, potem bo konflikt med njima neizbežen. Vsi ameriški očitki proti Japonski so neutemeljeni in samo izraz slabe volje. V ameriških diplomatskih krogih pa menijo, da je bila ta izjava podana bolj v pomiritev japonskega javnega mnenja, kakor pa na naslov USA.

Maribor, 2. marca.

Pred tremi meseci se je začela vojna na Finskem. Brez vojne napovedi so sovjetske čete prekoračile finsko mejo. Sovjeti so s tem činom po njihovih lastnih definicijah mednarodnega prava postali napadalci.

Večji del ugibanj evropskih politikov se je lanko poletje vrtel okoli razgovorov, ki so jih z vodilnimi sovjetskimi državniki v Moskvi vodili diplomatski in vojaški predstavniki Anglije in Francije. Če bi prišlo tam do sporazuma, bi Evropa danes ne bila v vojni, ker je jasno, da Nemčija ne bi riskirala vojne z zahodnimi velesilama, če bi na njuni strani bila še Rusija. Danes je že jasno, čigava krivda je bila, da ni prišlo do sporazuma: sovjeti so zahtevali od Angležev in Francozov to, česar jim niso mogli dati. Zato pa je Nemčija brez pomislekov pristala na sovjetske zahteve, ki se glasijo: del Poljske, popolna kontrola nad Estonko, Latvijo in Litvo ter Finsko.

Če bi zahodni velesili pristali na te zahteve, bi po pravici šel na njiju očitek kapitulancije, ki se ju je prijel za časa Monakovega. Od 3. septembra dalje jima tega nihče več ne očita.

Indirektni povzročitelji sedanje vojne so torej sovjeti, ki so pač razumljivo zastopali egoistično politiko: mi bomo imeli koristi le, če se ostali med seboj tepejo! Pri tem so mislili, da bodo na poceni način prišli do vseh svojih zahtev. Okupacija Poljske in pridobitev gospodujočega položaja v baltskih državah je šla res gladko od rok. Težje je na Finskem, kjer so za razliko od nemško-poljske vojne v igri trije drugačni momenti. Prvič, kvaliteta napadalca je veliko slabša, drugič, kvaliteta branilca je veliko boljša in tretjič, konfiguracija zemljišča je za branilca veliko ugodnejša. Zaradi tega se je vojna zavlekla že za tri mesece, kar je vsakomur huda blamaža za sovjetsko orožje in organizacijo sploh. S to vojno so si sovjeti pripravili spoštovanje, ki so ga v vojaškem oziru imeli.

Se hujše pa je razočaranje v svetu zaradi sovjetske politike. Danes preklinjajo te »zaščitnike malih narodov« Čehi, Poljaki, Balti in Fini. Ali ne zveni paradoksalno govor Litvinova za časa abesinske krize: »Vsak napad je napad in z nobeno taktiko ga ni mogoče opravičiti«?

Jasno je, da bodo sovjeti prej ali slej dosegli svoj cilj: na Finskem bodo dobili popolno kontrolo. Toda s tem še ne bo vojne konec. Ali ni mogoče, da se bodo stvari še vse drugače zasukale, kakor so računali v Moskvi? Kakor že danes vse kaže, bodo sovjeti še zelo razočarani nad svojo politiko. Pogledimo zakaj! Veliko jih je, ki mislijo, da Nemci ne bodo riskirali življenja milijonov svojih vojakov, da bi napadli Maginotovo črto. Največ, kar je pričakovati, bi bil večji letalski napad na angleške otoke. Zato pa bodo Nemci vse svoje sile posvetili organiziranju dobavljanja osnovnih življenjskih potrebščin in vojnega materiala iz Poljske in Rusije. Vprav zaradi tega se misli, da bodo zavezniki prisiljeni z vojsko generala Weyganda na Bližnjem vzhodu poizkusiti uničiti sovjetske petrolejske vrelce v Bakuju. Nič pretirano ni torej računati z vojno na Črnem morju ali v Aziji, pri kateri bo šlo za rusko kožo. In tako si bodo sovjeti, ki so dejali, da ne bodo za druge vleklj kostanja iz žerjavice, še drugič opekli prste.

Sovjetsko-finska vojna je tudi pri nas pustila sledove. V marsikaterem pogledu je razčistila pojme in danes smo si vsi hvale Bogu na jasnem, kdo prav za prav vlada v Rusiji. To niso Slovani, za katere so se celo nekaj časa izdajali, marveč Azijati, ki so sedli ruskemu narodu na hrbet in ki v krvi zadušijo vsak odpor.

Zablod glede Finske tudi pri nas ni manjkalo. Bilo je med nami tudi takih, ki so nekoč vsak neizžvan napad na manjše države najhujše obsojali, sedaj pa jim je mala Finska kriva, da jo je morala velika Rusija »zaradi svoje varnosti« napasti! Če odbijemo vse druge argumente, ostane za nas ena sama resnica: ako odobravamo sovjetski napad na Finsko, smo si podpisali smrtno obsodbo; kajti če ima eden pravico, samo zato ker je veliki, napadati in vladati drugemu, ki je majhen, zakaj pa naj bi bilo potem tretjemu to prepovedano?

Pa je še nekaj takih v naši državi, ki

Daladier napoveduje nemški naskok

PARIS, 2. marca. Havas. Vesti o popolnem zapretilu nemške meje nasproti Belgiji in Holandiji se ne potrjujejo. Izdani so bili le nemški ukrepi za omejitev prometa. Tudi večjega premikanja nemških čet v zaledju ni bilo mogoče opaziti. Ven dar je dal ministrski predsednik Daladier dopisniku japonskega lista »Osaka Mainichi« izjavo, v kateri je dejal, da pričakuje francosko vrhovno vojno vodstvo letos spomladi nemški napad na zahodu z vsemi razpoložljivimi silami. Francoske priprave so bile izvršene v tej smeri obrambe, da se nemški napad odbije in zlomi. Glede nacizma in boljševizma je Daladier izjavil, da med njima ni nobene bistvene razlike, kakor je ni med kugo in kolero.

Dolžnosti nevtralnih držav

LONDON, 2. marca. Reuter. Ministrstvo za vodstvo gospodarske vojne sporoča, da je dolžnost nevtralnih držav, podvreči se predpisom mednarodnega prava. Niti ena vojskujoča se država nima pravice, pritoževati se na nevtralne države, če postopajo zakonito. Dvom nemških ladij, da bi parniki, ki plujejo z »navisertom«, iztovarjali svoje blago v sovražnih pristaniščih, je odveč, ker imajo nemške ladje priliko, prepričati se o natovorjenem blagu. Glede očitka, da sistem »naviserta« pomaga angleški mreži gospodarske špi-

kuje francosko vrhovno vojno vodstvo letos spomladi nemški napad na zahodu z vsemi razpoložljivimi silami. Francoske priprave so bile izvršene v tej smeri obrambe, da se nemški napad odbije in zlomi. Glede nacizma in boljševizma je Daladier izjavil, da med njima ni nobene bistvene razlike, kakor je ni med kugo in kolero.

Nove angleške torpedovke

LONDON, 2. marca. Havas. Angleška bojna mornarica razpolaga sedaj z nenavadno naglimi torpedovkami, ki so tudi zelo dobro oborožene. Te torpedovke so samo 20 metrov dolge, opremljene pa z motorji 1500 konjskih sil. Med plovbo izgledajo kakor veliki motorni čolni pri dirkah, iz bližine pa delajo vtis male gibljive trdnjave. Oborožene so z vsem orožjem za boj proti podmornicam in letalom, strojnimi puškami, cevmi za torpeda in podmorske bombe. Zaradi njihove izredne brzine jih skoraj ni mogoče zadeti z nobenim orožjem. Posadke so izbrane iz vrst najboljših mornarjev.

Potemkin prosvetni komisar

MOSKVA, 2. marca. United Press. Namestnik komisarja za zunanje zadeve Potemkin je odstranjen s svojega položaja in imenovan za komisarja (ministra) za prosveto. Vzroki le spremembe niso povsem točno znani.

MOSKVA, 2. marca. Havas. Namesto odstavljenega Potemkina ne bo določen nov pomočnik komisarja za zunanje zadeve, ker obstajata že dva, Dekenozov in Lozanov.

NOVA BITKA OB JUŽNOAMERIŠKI OBALI

MONTEVIDEO, 2. marca. Reuter. Dopisnik »New York Timesa« javlja iz Montevidea, da se je sinoči razvila 200 milj vzhodno od rta Polonio v Urugvaju velika pomorska bitka. Angleško poslaništvo v Montevideu še ne ve nič o tem, prejelo ni nobenih obvestil o akciji angleških ladij na južnem Atlantiku. Dopisnik pa dostavlja, da so pred dnevi opazili ob ustju Rio Grande do Sul nemške vojne ladje v spremstvu dveh podmornic. Proti tem nemškim ladjam so odplule tri angleške in dve francoski bojni ladje.

NEMŠKIH LETAL NI BILO NAD USTJEM THEMSE

LONDON, 2. marca. Havas. Letalsko ministrstvo je izdalo davi poročilo, v katerem pravi, da v nasprotju z včerajšnjimi poročili včeraj niti eno samo nemško letalo ni letelo nad ustjem Themse. Prebivalstvo ob ustju je res slišalo topovsko streljanje, toda prihajalo je le z vaj v ostrem streljanju v Woolwichu.

NI BILO STIKOV

BERLIN, 2. marca. Stefani. Berlinski uradni krogi demantirajo vesti angleškega tiska, da je lord Tawistoke stopil v stik z nemškim poslanikom v Dublinu in da je sprejel nemške predloge za mir.

mislijo, da je lepše biti v suženjstvu kakor v svobodi. In namesto da bi s spoštovanjem govorili o finskem narodu, ki se bojuje za svojo svobodo, ga še celo zasmehujejo. To je zagrešil nedavno neki beograjski list. Porogljivo je primerjal Finsko z Američanom, ki pada z nebota, pa ga na 20. nadstropju nekdo vpraša, kako mu je in on odgovori: »Za sedaj še dobro, ali padam!« List je pristavil, da je prav tako s Finsko, le da je ona že v 15. nadstropju. Tako torej cenijo sodobni Srbijanci boje svojih očetov

Akcija neposlušnosti v Indiji

PATNA, Indija, 2. marca. Reuter. Izvršni odbor indijskega nacionalističnega kongresa je sklenil spet začeti z akcijo neposlušnosti, ker je angleška vlada odklonila dati Indiji neodvisnost. Na intervencijo Gandhija so sklenili, da še nekaj dni počakajo z začetkom akcije.

OB HORTHYJEVI PROSLAVI

RIM, 2. marca. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: »Italijansko javno mnenje z živim zanimanjem spremlja madžarske proslave ob priliki 20letnice regentstva Horthyja. Horthy je prevzel oblast nad Madžarsko v najtežjih časih. Zunanja in notranja situacija Madžarske je bila tedaj zelo zapletena. Povsod so bile krize, toda Horthy je vodil državo 20 let uspešno k cilju. Ves čas se je iskreno zavzemal za prijateljstvo do Italije. V tem cilju je tudi obiskal Rim, madžarska prestolnica je pa priredila prsrčen sprejem italijanskemu suverenu. Lahko se reče, da je Horthy ustvaril novo dobo v življenju Madžarske in da je vse sile uporabil za ohranitev miru in veličine svoje domovine.«

ATENTAT NA KUBI

HAVANA, Kuba, 2. marca. Ass. Orestes Ferrara, bivši kubanski poslanik v USA ter državni podtajnik v bivšem diktatorskem režimu Gerarda Machado, je bil včeraj na ulici napaden od neznancev ter s strelji težko ranjen. Njegov šofer je bil ubit, on pa je težko ranjen v levem ramenu.

NOVA BYRDOVA ODKRITJA

WASHINGTON, 2. marca. Havas. Admiral Byrd javlja z Južnega tečaja, da je odkril velik polotok in dva otoka 1200 milj od rta Horna.

KANADSKI PROSTOVOLJCI

OTTAWA, 2. marca. Reuter. Predsedništvo vlade je na več vprašanj izjavilo, da se kanadski prostovoljci lahko prijavijo in bore ob strani angleških na Finskem.

Mariborska napoved. Spremenljivo oblačno, malo vetrovno in stanovitno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura +3,7, danes najnižja -5,5, opoldne -1,0. Višina snega 25 cm, padavin od včerajšnjega dežja 0,3 mm.

Borza, Curih, 2. marca. Devize: Beograd 10, Pariz 9.92%, London 17.52%, Newyork 446, Milan 22.52, Berlin 178.80, Praga 5.50, Sofija 3.30, Budimpešta 79%, Bukarešta 3.40.

za svobodo? Če bi se Srbi med svetovno vojno tako cinčno ponášali, ne bi nikoli imeli svobode! Oni so rajši dali življenje, kakor pa da bi bili tujevi sužnji.

Samo s tega načelnega stališča moramo gledati današnji boj Fincev za svobodo posebnost mi Slovenci, ki smo nekoč Fince, Baske, Katalonce, Irce, Dance in ne vem še koga vse jemali za zgled. Vedno moramo imeti pred očmi pregovor: ne posmehuj se tuji nesreči, da se tebi še kaj hujšega ne zgodi! Rr.

Domači zapiski

Akcija Pavla Horvata

Iz obširnega poročila, ki smo ga prejeli, posnemamo, da je imel preteklo nedeljo v Mariboru g. Pavle Horvat zborovanje »slovenskih pristašev politike dr. Vladka Mačka«. Poleg zastopnikov okrajnih organizacij iz cele(?) Slovenije, so se zborovanja udeležili, kakor pravi poslano poročilo, tudi predstavniki Kmetске zveze, Kmetске zbornice, Obrtne zbornice, Zveze vinogradnikov, agrarnih interesentov vinčarjev, sezonskih in strokovnih delavcev, lepo število županov in nekaj podeželske inteligence. — Ker poznamo politično orientacijo navedenih organizacij, med njimi je tudi nekaj takih, ki zastopajo politiko JRZ, prepustimo imenovanim organizacijam, da svojo udeležbo priznajo ali demantirajo. Težko pa si predstavljamo, da bi si na priliko »Kmetška zveza« ali pa »Kmetška zbornica« izbrali za političnega vodjo g. Pavla Horvata. Dalje pravi poročilo, da se akcija g. Horvata razteza čez vso Slovenijo, da so organizirani že vsi okrajji ter da obstaja zlasti na Štajerskem številna mladinska organizacija kmečke zaščite. Po poročilu bo v kratkem zborovanje, na katerem bo izdan proglas na narod. — Ne da bi se hoteli spuščati v kritiko teh navedb, ki zvenijo neverjetno širokopotezno, samo ugotavljamo, da se g. Horvat v kratkem razdobju petih let že tretjič loteva tako širokopotezne politične akcije. V spominu nam je še njegovo vneto delovanje iz leta 1935 za dr. Hodžerovo narodno stranko. Tudi takrat se je gromovitost napovedi gosp. Pavla Horvata čes da bodo Slovenijo preplavile »modre srajce«, sprevrgla v jalov in neresen poskus. Tri leta kasneje smo že videli g. Horvata na kandidatni listi dr. Mačka. Zdaj pričanja g. Horvat že v tretje, opirajoč se, kot tako rad poudarja, na pristanek Zagreba in dr. Mačka. V kolikor pa smo iz zanesljivega vira poučeni, je tudi ta njegova legitimacija, na katero se sklicuje, porojena v njegovi politični domišljiji ter nima v Zagrebu nobene osnove. Zato se ne moremo obraniti vtisa, da bo tudi ta tretji poskus končal tako kot sta prva dva. — Te informacije smo dobili od uglednega člana Slovenske kmetско - delavske stranke.

Pred razsulom Demokratske stranke?

Po izvolitvi dr. Milana Grola za predsednika Demokratske stranke, so nastali, kakor nam poroča naš beograjski dopisnik v njej različni pokreti. Nekateri bi rajši imeli za predsednika dr. Božo Markovića, drugi pa spet dr. Ikonicića, ki je bil nedavno iz stranke izključen. Pred daljšim časom sta se že iz vodstva Demokratske stranke oddaljila dr. Ribar in dr. Smiljanić, sedaj pa mislita pristopiti k dr. Ikoniciću še bivši minister Žika Rafajlović ter Aca Mijović, katerih politični koncept je zelo blizu članom današnje vlade. Politični krogi tudi smatrajo, da so gg. Žika Rafajlović, dr. Ikonić ter Mijović resni kandidati za vstop v vladno ob priliki prve vladne rekonstrukcije.

„Hrvatska straža“ preneha izhajati?

Kakor znano, je zagrebški nadškof dr. Stepinac odpovedal službo direktorju »Hrvatske Straže« dr. Janku Šimraku, ki je za leto ni odpotoval v Rim, baje zaradi studiranja zgodovine. V tej zvezi smo izvedeli, da bo »Hrvatska Straža« verjetno prenehala izhajati. Namesto nje pa bo v fuzioniranima tiskarnama »Narodne Prosvjete« (Društvo Sv. Jeronima) ter »Kaptolska tiskara«, izhajal nov katoliški informativni ter izvenstrankarski dnevnik, pod vodstvom dr. Augustina Juretića, svetnika Predsedništva škofovskih konferenc in bivšega glavnega tajnika Glavnega — združnega saveza v Beogradu. Ta novi dnevnik bo stvarno organ cerkvene politike katoliškega episkopata, v političnem pravcu pa bo podpiral HSS.

Italijani v Dalmaciji

Službeni podatki navajajo v Splitu 1309, na Sušaku 644, v Dubrovniku 503, na Korčuli 137, v Trogiru 132, v Šibeniku 128 in na Hvaru 89 Italijanov.

Kako gledajo slovenski socialisti v Ameriki na sovjetski napad na Finsko

Sovjetski napad na Finsko je razcepil duhove ne samo pri nas doma, marveč tudi med Slovenci v Ameriki. V naslednjem prinašamo odgovor urednika čikaške »Prosvete«, glasila slovenskih socialistov v Združenih državah, na pismo slovenskega izseljenca, g. Podlipca, iz kraja Cicero v državi Illinois. G. Franc Podlipce očita uredniku »Prosvete«, da bi se kot socialist moral zavzeti za slovensko Rusijo. Iz odgovora urednika »Prosvete« pa je razvidno načelno stališče slovenskih socialistov v Ameriki do sedanjega konflikta na Finskem:

Br. Podlipce pravi, da simpatizira s sovjetsko Rusijo zato, »ker je slovenska.« Te pravice mu ne odrekamo. Toda, kako se ta nazor strinja s socializmom, čijega nauke br. Podlipce izpoveduje? Ali socializem bazira na slovanstvu, germanstvu, italijanstvu, anglosaštvu, amerikanizmu itd., ali na mednarodnem konceptu človeške družbe? Seveda je zadnje resnica, kar je znano tudi br. Podlipcu. Vendar pa je on za Rusijo, »ker je slovenska«, kot sam pravi. Tukaj je on v velikem konfliktu sam s sabo in njegov argument je negacija ali zanikanje najbolj osnovnega načela socializma. Še Stalin ne gre tako daleč s svojim »rdečim« panslavizmom, katerega je Moskva zadnje čase pričela širiti v svojem kontrarevolucionarnem početju.

Zanimivo je, kar pravi br. Podlipce glede »ruskih zahtev«, namreč, če bi bili ti dve državi »privolili v to, kar je Rusija zahtevala, bi bila situacija drugačna.« Z drugo besedo, volk bi bil sit in ovca cela. Kolikor nam je znano, je Stalin zahteval razširjenje svoje hegemonije na baltičke države. Ker pa te koncesije ni mogel dobiti od Anglije in Francije, se je obrnil drugim in napravil tajno imperialistično kupčijo. Anglijo in Francijo pa vodil za nos, dokler ni bil sporazum med Moskvijo in Berlinom na vsej črti gotov.

Po našem nazoru in po nazoru najbolj elementarnega delavskega in socialističnega načela, je taka politika zakulisnih intrig in nasilja vredna vsega obsojanja. Ako bi bila »slovenska« Rusija le še trohica delavska, bi tega ne počenjala in se tudi ne vezala z nobeno silo. Rečemo tudi to, ako bi bila Rusija rekla imperialistom: »Mi obsojamo vaše imperialistične intrige, ki vodijo svet le v novo klanje, si umila roke in ostala v svojih mejah, bi bila tudi v tem primeru drugačna situacija«, br. Podlipce. In tako bi bila storila vsaka delavska država, še bolj gotovo pa vsaka socialistična. Kdor zdaj simpatizira z Rusijo zato, »ker je slovenska«, podpira le Stalinov rdeči imperializem in komunizem.

Politiko nekritiziranja stalinizma smo na škodo Sovjetske unije in vsega svetovnega delavstva zastopali vsi njeni nekomunistični simpatizerji po vsem svetu skoro 20 let. Ves ta čas smo rekli: »Well, mi ne odobravamo vsega, kar se godi v boljševiški Rusiji, vendar pa simpatiziramo z njo in smo jo pripravljeno braniti. Če bi bili vsi tisti, ki smo simpatizirali z rusko revolucijo, skozi zadnjih 20 let zastopali bolj kritično stališče napram ti-

stemu, kar nismo v Rusiji odobraval, se bolj kritično in temeljiteje pogledali v njen notranji razvoj, bi po 22 letih ne bilo tega razočaranja in tudi Rusija bi se bila najbrže razvijala v drugačno smer kakor se danes, v smer socializma, ne pa v komunizem in boljševiški imperializem.

Velika nedoslednost naših kritikov je tudi v tem, ker udrihajo po Angliji in Franciji, ker pomagata Fincem z vojnim materialom, v isti sapi pa ju kritizirajo — upravičeno — ker nista hoteli na enak način pomagati tudi španskim lojalistom. Na podlagi tega tudi »učeno« sklepajo, da mora biti Finska skrajno reakcionarna država, yes, tako reakcionarna, da je na njeni strani vsa svetovna buržuazija. Cisto ignorirajo dejstvo, da je »reakcionarna« Finska imela od 1936 do Stalinovega napada 100% delavsko kmetsko vlado, da je bilo v finskem parlamentu, ki ima le eno zbornico, 143 delavskih in kmetskih poslancev izmed 200 sedežev — od teh je bilo 83 socialdemo-

kratov in 56 agrarcev, ki so tvorili koalicijsko vlado. Ostalih sedežev pa so imeli konservativci 25, švedska stranka 18, buržuazijski progresivci 6, fašisti 8, radikalni kmeti 2.

Tiste nevarnosti, o kateri govorijo naši kritiki, namreč da je Finska le torišče zapadnega kapitalizma, zapadne reakcije, pred Stalinovim vpadom sploh ni bilo na Finskem, lahko pa razvije sedaj. In če pride do tega, bodo vso odgovornost nosili voditelji »slovenske« Rusije, v prvi vrsti Stalin, kateremu bi po mnenju naših kritikov morali dati potuho in ga kvečjemu le »prijateljsko« kritizirati! In to kljub temu, da bo edino Stalin Grozni imel na vesti vse ogromne žrtve finskih in ruskih delavskih mas! Kdor vsega tega ne vidi, je slep, ker hoče biti slep. Čudno pri vsem tem je, da se more za kakšen panslavizem, katerega v realnosti ni nikjer, in za »slovensko« Rusijo zavzemati človek, ki je bil vzgojen v socialističnem gibanju.

Phoenixovim zavarovancem

Akcijski odbor Phoenixovih zavarovancev v Zagrebu želi dokazati, da zahteva večina Phoenixovih zavarovancev odkup svojih polic za polno odkupno vrednost, ker je aktivna v to svrhu dovolj visoka. Pozivajo se vsi zavarovanci, da v dokaz soglasnosti s to zahtevo izročijo ali pošljejo priporočeno svoje police z zadnjim premijskim potrdilom v polog Jugoslovanski udruženji banki v Zagrebu. Zavarovanci bodo dobili od banke posebno potrdilo in lahko vsak čas dvignejo svoje police. Pologovna pristobina znaša din 60.—, a od tega se lahko en del plača nazaj. Informacije daje Akcijski odbor Phoenixovih zavarovancev, Zagreb, Washingtonov trg 4.

Dajmo domovini pilote!

Franjo Pivka

Vojno letalo je krilato orožje, a ne oboroženo krilo! Duet.

Iz dneva v dan čitamo o ogromni važnosti letalstva v sedanjih vojni. Toda vsaka država skrbno čuva število svojih letal, še bolj pa svoje pilote. Kajti staro pravilo strategije velja tudi tu: »Človek je bil in bo vedno glavno orožje vojne.«

V vseh državah se rekrutira osebje, ki služi v letalu izključno iz vrst prostovoljcev, bodisi od aktivnih vojakov ali iz civilnih vrst. Letalci so najstrože izbrano ljudstvo, kajti njih naloga je najbolj delikatna izmed vsega orožja. Zato so letalci prvovrstna elita, ki se po svoji kvaliteti, nacionalnih, značajnih, fizičnih in intelektualnih sposobnostih visoko

dviga nad običajnim nivojem. Najboljše so, kar je mogla domovina dati sebi v službo. V vrste letalcev spada le najboljše, vse kar je slabše, mehkužnejše, kar ni pogumno samo od sebe odpade v razmeroma zelo kratkem času. Postanejo ali žrtve letalstva, ker fizično ali duševno niso bili dovolj, bodisi da nimajo one jeklene volje, brez katere ne morejo biti v službi današnjega letalstva.

Med letalci osebjem zavzema pilot prvo gotovo prvo mesto, saj tudi mora biti najboljši. Od njega ne samo da se zahteva jekleno zdravje in dovršena izvežbanost v letenju, temveč v najvišji meri značajnost in bliskovita duhaprisebnost. Prav zaradi tega je izbira pilotov najtežja, od onih redkih, ki se prijavljajo prostovoljno za letočo službo, se izbere le kakih 10% za pilotsko službo, komaj polovica teh daje kader onih pilotov, ki so ponos in dika vsakega naroda. Predno postane dober pilot, mora kandidat preiti dolgo pot, a ko prestopi silne težave in si pripne na prsa vojaški pilotski znak, se zaveda, da bo domovina zahtevala od njega v ogromni meri mnogo več kakor od ostalih sinov. Prav tu je treba poudariti tako besedo našega poveljnika zrakoplovstva kakor

tudi mnenje tujih strokovnjakov, da so jugoslovanski piloti, tako aktivni kakor rezervni, med najboljšimi na svetu. Narod vojakov smo in ta narod je dal iz sebe izvrstne pilote.

Toda število pilotov je razmeroma majhno, ne zaradi tega, ker ne bi bilo človeškega materiala na razpolago — ne, kajti malokatera država ima sorazmerno tako zdrav naraščaj, kakor ga imamo mi. Število pilotov je majhno, ker ga vojska ne more izšolati v množini, ki bi ji bila potrebna. To prekomerno število ji more in mora dati le organizacija, ki si je nadelala glavni cilj: dati domovini čim več pilotov. Ta organizacija je naš Aeroklub.

Posebno v Mariboru je ta naš Aeroklub izvrševal zadnja leta tiho in komaj vidno, a zato tembolj važno delo. Vzgaljal je pilote, mlade dečke, da bodo vstopili med elito našega naroda. Ogromno je število te naše navdušene mladine, a brezsrčno odklanja zdravnik vsakega, ki ni absolutno zdrav, ki ne odgovarja visokim zahtevam pilotske službe. Ves ta naraščaj se vzgaja najprej v jadrskih letalskih šolah, da se mladina priuči letenju, da se dodobra navadi zanesi se nase, da se otrese tudi najmanjšega strahu, in se navadi svobodno zadihati v zračnih višavah. Mladina mora vzljubiti letenje, pripravljena mora biti žrtvovati za to fanatično ljubezen vse, se predati popolnoma letenju in s tem službi domovini. Po razmeroma kratkem času se mladina usposobi za polete z motornimi letali in postane to, kar domovina zahteva od nje: pilot.

Lani je Maribor izučil nad 100 jadrskih pilotov. Mladini je treba zdaj omogo-

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK TAVČARJEVA 7

čiti da preide iz brezmotornega letenja k motornemu. Za tako šolo so pa potrebne ogromne materialne žrtve. Maribor ni do sedaj dal iz svojih vrst niti 10.000 din podpore Aeroklubu. Da se izšola en motorni pilot, je treba najmanj 15.000 din. Mariborčani, ali se tega zavedate, da niste niti v najmanjši meri storili v tem oziru svoje dolžnosti do domovine. Ali se ne zavedate, da je skrajni čas, da tudi Maribor daje pilote. Ali se bo našlo nekaj ljudi, ki bodo omogočili izučenje motornih pilotov in nabavo motornega šolskega letala! Mariborčani, zdramite se, zavedajte se, da je danes zrakoplovstvo odločilne važnosti, zavedajte se svoje krivde, da domovina nima še toliko pilotov, kolikor jih potrebuje. Še je čas, da to popravite, pojdete in nakažite podporo Aeroklubu v Mariboru!

Petstoletnica kralja Matjaža

Radivoj Rehar

Madžarska bo proslavila letos z vrsto prireditev petstoletnico rojstva kralja Matije Korvina, ki se je v slovenskem sporočilu spremenil v legendarnega »kralja Matjaža«, spečega s svojo vojsko po kranjski verziji pod Krimom, po koroško - štajerski pa pod Peco. Po tem sporočilu se bo, ko se mu brada trikrat ovije okoli mize, zopet prebudil, osvobodil Slovence in jim vrnil stare pravice. — Pravljica o kralju Matjažu je bila živa zlasti med slovenskimi tlačani za časa kmečkih uporov. Po narodni prebuditvi je obledela tudi po deželi in spada sedaj samo še v folkloristično literaturo.

Slovensko ljudstvo, ki je bilo pred 500 leti brez plemstva in meščanstva, je poznalo le en sam problem: razrahljanje jarma tlačanstva, ki ga je žulil vedno huje ter kot osebno svojino plemičev izročal popolni samovolji graščakov in njihovih valptov. V tej svoji težnji je po ovinkih gotovo izvedelo o »pravičnem« ogrskem kralju Matjažu, njegovih velikih reformah, uspešnih bojih proti Turkom, nastopu proti plemiški prepotenci itd. in si želelo, da bi zavladal tudi nad njim in mu vrnil »staro pravdo«. V

ozadju je pa morala biti gotovo tudi propaganda, saj je bil cilj Matije Korvina osvojiti si krono »rimskega cesarja nemške narodnosti«, ko si je že prisvojil češko kraljestvo in dele tedanje Avstrije, tudi slovenskega ozemlja.

Matija Korvin je prišel na madžarski prestol po izvolitvi kot sin slavnega bojevnika proti Turkom in državnega upravitelja Janosa Hunyadyja, katerega spomin se je ohranil v srbskem narodnem sporočilu in narodni pesmi pod imenom Janka Sibirjanina. Ta je bil baje srbskega pokolenja, potomec srbskih knezov, ki so zbežali pred Turki po njihovem prihodu na Balkan. Ako je ta domneva pravilna, je bil torej tudi Matija Hunyady-Korvin, slovenski kralj Matjaž, slovenskega rodu. Teža se kralj Matija najbrže sam ni zavedal, sicer je pa bila tedaj narodnost brez pomena in ni igrala nikake vloge. Bilo bi torej napačno sklepati iz priljubljenosti kralja Matije pri Slovencih in deloma tudi pri Hrvatih, da so se morali zavedati njegovega porekla in krvne sorodnosti.

Kralj Matija je bil po daljšem presledku prvi ogrski kralj domačin, izvoljen iz

Kmetijski upori na Slovenskem

Zmagoslaven pohod iz Gorice, pa huda kazen

Josip Mravljak / Tragičen konec tolm. nskih puntarjev pod rabljevo sekiro

Jetniki na svobodi

Nato so se začeli znova pogajati z deželnim glavarjem in zahtevali, naj jim takoj izroči ujete rojake in vso zaplenjeno robo; zažugali so mu, da sicer tudi njemu razdero hišo. Prestrašeni glavar se je končno udal, vzel izpustiti ujetnike in dal kmetom tudi pismeno zagotovilo, da bodo Tolminci poslej oproščeni nadležne davšine (trošarine). Ravno ko je bilo prečitano zagotovilo glavarja, so prikorakali iz zapora izpuščeni tovariši, katere so uporniki sprejeli z velikim veseljem.

Zmagoslaven odhod

V zmagoslavnem sprevedu so jih potem nosili po mestu, kjer so meščani, videč, da jim ne preči nič hudega, začeli odpirati trgovine in gostilne.

Dne 28. marca 1713 so puntarji navdušeno vzklikajoč zapuščali Gorico. Nekateri so se obrnili čez soški most v Brda in zanesli tja iskro upora, drugi pa so se hoteli ostati in razdeljati hišo grofa della Torre, kar je pa za branilo medtem od gradiščanskega glavarja poslano vojaštvo. Zdaj so zadnje trupe Tolminec odšle proti domu, so se pa med potjo še maščevale v Kanalu nad dcajem, ki je tam pobiral v Bandlovem imenu davek, in mu razrušile hišo.

V tem je upor že zajel tudi Brda in Vipavsko dolino, zlasti Rihemberk. Slednjič so se dvignili tudi Devinci proti svojemu graščaku in tako se je upor razširil po vsej Goriški.

Vojska prihaja

V tej stiski je prosil deželni glavar skupaj z drugimi graščaki pomoči z Dunaja. Vlada mu je poslala brž 700 Hrvatov in nekaj drugih čet na pomoč, ki so v kratkem vipavske upornike ukrotile in polovile.

Ne dolgo potem se je zopet raznesla novica, da so Tolminci na potu v Gorico, da preženo Hrvate in pobijejo plemiče. S Hrvati in medtem zbranimi četami je čakal glavar pri Solkanu in Sv. Martinu, kjer so mislili, da bodo vdrli Tolminci. Toda napovedanih upornikov ni bilo, morda, ker so s to vestjo hoteli vzbuditi strah, morda ker so se kmetje sami ustrašili Hrvatov.

Kazen za upor

Sedaj je prišla kazen za upor. Goriški glavar je poslal Hrvate na Kanalsko in Tolminsko, kjer so se nastanili po vaseh. Hrano so jim morali kmetje sami dajati ali pa za tlako prinašati iz Gorice. Pričele so se brezobzirne persekucije. Voditelji punta so brez nadaljnega polovili in odgnali na goriški grad, njim pa je sledilo še mnogo takih, o katerih so le

količkej vedeli ali sumili, da so bili vnetejši pomagači. Kdor je proti grofu znil neprevidno besedo, je plačal tudi z življenjem; vojaki niso poznali šale. V mučnem strahu je prebivalstvo pričakovalo konec strahovanja.

Ječe se polnijo

Ko so bile ječe goriškega gradu polne puntarjev, je na višje povelje prispele 29. julija (1713.) iz Gradca posebna zasliševalna komisija, ki je z vso vneto začela svoj posel. Ker so bili zaprti puntarji »trmasti«, so jih z različnim mučenjem pripravili do tega, da so izpovedali tako, kakor je želela komisija. Skoraj devet mesecev je trajalo zasliševanje, in 18. aprila 1714. so razglasili sodbo, ki pravi, da je 11 puntarjev obsojenih na smrt (obglavljenje), njih premoženje pa zaplenjeno; 150 kmetov pa je bilo obsojenih na večletno ječo v goriškem gradu.

Obenem s to razsodbo je komisija sklenila, da se obsodba izvrši dva dni pozneje. Po vseh puntarskih vaseh je bila sodba razglašena in vsi župani iz Tolminskega so dobili ukaz, da morajo usmrtili enajstotrice prisostvovati. Župani je odšlo v Gorico tudi mnogo svojcev, sorodnikov in znancev na smrt obsojenih.

Rabelj seka glave

V ranih urah 20. aprila je bil postavljen na »Travniku«, tam kjer je sedaj znamenje sv. Ignacija, prostorič, ki so ga obstopili mušketirji. Potem je stopil na oder sodni zbor in kmalu so prignali v spremstvu duhovnika prve štiri obsojence: Ivana Gradnika, Gregorja Kobala, Lorenca Kragulja in Martina Munihla. Drug za drugim je rabelj rabelj odsekal glavo, trupla pa so razčrtorili in nato razobesili posamezne dele na visoke črne droge na raznih krajih za strašilni vzgled. Drugi dan so na isti način usmrtili štiri druge Tolmince, in 23. aprila so obglavili zadnje tri Matijo Podgornika, Andreja Lapajnarja in Valentina Lapanjo. Več dni so viseli deli trupel na črnih drogih.

Tako je končal zadnji večji kmetijski punt. Kazen je bila res stroga, ako uvažujemo, da so bile pritožbe Tolminec deloma upravičene. Gospoda je pač hotela z veliko strogostjo kmete oplašiti in s tem za bodočnost zaščititi enake poizkuse.

Ko smo se tako seznanili z glavnimi kmetijskimi upori, lahko ugotovimo, da leži velik del krivde kmetijskih puntov v prvi vrsti na gosposkah, ki so s podložniki prehudo ravnale in niso kazale nobenega smisla in razumevanja za delovno ljudstvo. V drugi vrsti je iskali krivdo v državnih in deželnih prilikah, zlasti v vedno novih in večjih

davkih, ki pa jih je deloma povzročilo tudi razvrednotenje denarja. Tretji del krivde leži na kmetih samih. Imeli so v sebi vedno občutek, da so stan katerega izkorišča vsakdo. Zato je v njih vedno skrito bdela misel upora, da bi se na ta način rešili tlačitelja. Res je, da so prišle (po uporih) komisije, ki so imele nalog preiskati vzroke puntov in odstraniti povode sporov; toda zahteve, pritožbe in želje podložnikov so največkrat ostale le kos papirja, oziroma neuslišane. Pozabiti pa tudi ne smemo, da so končno bili preiskovalni komisarji navadno ali graščaki ali pa uradniki, ki so bili od deželnih stanov odvisni in zato marsikaj niti niso mogli službodajcem tako povedati, kakor bi bilo potrebno in prav.

Tudi glavni vzroki neuspehov kmetijskih akcij se dajo ugotoviti. Prva hi-

ba vseh oboroženih uporov je pač bila silno pomanjkljiva oboroženost in izvežbanost. Le malo so imeli strelnega orožja, največ kole, kije, kose, cepce in sekire. S tem se seveda z dobro oboroženimi vladnimi vojaki, ki so vrh tega znali dobro sukati meče, niso mogli meriti. Druga hiba je bilo pomanjkanje enotnega, smotrnega vodstva in čvrste organizacije. O taki sicer vemo, da je obstajala leta 1573, toda vse je bilo preveč površno, nepopolno. Tretje veliko zlo je bila nediscipliniranost kmetov. Naj so dobili še tako stroge prepovedi, da ne smejo ropati in pijančevati, — ko se je nudila ugodna prilika, bilo je pozabljeno vse. In da so potem pijani počenjali tudi grozodejstva, ki so celotni akciji silno škodovala, temu se ni čuditi. Deloma pa je bilo temu krivo tudi koristolovstvo ter nesmisel za skupne koristi. Celita — in morda ne najmanjša — hiba pa je bil prevelik respekt, ki ga je imel ubogi robot pred vladnim vojaštvom in pred graščaki in njihovimi uradniki.

Bile so tudi izjeme, ki pa v tem primeru le potrjujejo pravilo.

Ob 30 letnici Plutovega „Jutra“

2. marca l. 1910 je v Ljubljani izšla prva številka tako zvanega Plutovega ali tudi srbskega »Jutra«.

Če se upošteva politično ozadje, povod in namen tega novinca, zlasti pa notranje in zunanje politične razmere, v katerih je to »Jutro« izšlo, tedaj imamo pred seboj baš v tem »Jutru« en zgodovinski dokument več, kako so se Slovenci že pod Avstrijo in pred svetovno vojno pripravljali za osvoboditev v združenju vseh Jugoslovanov.

Zanimivo je, kako je to »Jutro« prišlo do svojega prvega odgovornega urednika. Ker takratni urednik g. Franjo Pirc še živi v Mariboru, smo se obrnili nanj z nekaterimi vprašanji, katerih odgovori so v naslednjem pojasnilu:

Plutovo »Jutro« je izšlo na prelomu tiste dolge noči, v kateri so Slovenci živeli, odkar so se kot taki zavedali, ko so zaslanjali po Napoleonovi, Vodnikovih in Gajevi »Iliriji«, po »Zedinjeni Sloveniji«, po »Kraljestvu Ilirije« v družbi Hrvatov.

Kar se pojavi — odrešenik: Omladina! Zlasti ona, ki je v tej dobi (1900—1918) studirala v Pragi. Šla je med narod z neomadeževano zastavo in z novo idejo in z radikalnimi gesli, katerim je sledila tudi — dejavnost. V zrcalu teh novih gesel je probujajoči se slovenski narod (najprej po svoji mladini) zagledal čisto drugo Avstrijo, v kateri posebno za nas Slovence kot svobodni narod ni več prostora, ker je bila že tedaj razdeljena.

Med onimi, ki so tej novi zastavi sledili, sem bil tudi jaz. Tedaj sem se kot dopisnik vnanjih listov nahajal v Ljubljani. Nekega večera februarja l. 1900 pri sedelo k moji mizi v kavarni »Prešeren« trije ali štirje meni neznani gospodje, ki se mi predstavijo. Eden izmed njih — Milan Plut — me vpraša, če bi z menoj lahko govorili nekaj zaupnega. Pogoje

sem sprejel in tukaj prevzel posle odgovornega urednika. In sicer ne le obilno, marveč kot dejansko sodelujoči član uredništva. Komur starejših je še v spominu, kako je avstrijska vlada že pred tem preganjala ves ta omladinski pokret, koliko mladih žrtv je padlo po naših srednjih šolah, kako se je preganjala tudi sokolski naraščaj, ta bo tudi priznal koščljivost mojega položaja. K sreči sem imel že od preje ugodne stike pri drž. pravdniku in pri deželni vladi. Le s šefom policije sem si bil ves čas v »bojnem stanju«.

»Jutro« je bila določena misija, da v boju za veliko, pravo Jugoslavijo kot politični borec izpopolni vrzel kulturno preporodnega dela Omladine. V ta namen je bilo treba list popularizirati, to je, ga spraviti v maso — kar se je zgodilo še posebno z Levstikovim prevodom romana »Otroci Papeža«.

Sokolstvo

1. Češke Sokolice razstavljajo naša ročna dela. Bedrichovice — najmanjše češko Sokolsko društvo. Tamkajšnji ženski naraščaj je priredil razstavo ročnih del, kjer so bila razstavljena ročna dela celo iz Jugoslavije.

1. Smučarske tekme v Rusah. Tukajšnje Sokolsko društvo je priredilo 2. jan. smučarske tekme, ki so zelo dobro uspele in so bili doseženi res lepi rezultati. V sklopu je dosegel prvo mesto J. Matavšek, drugo Knifčič Jože, tretje Vranjek Ivan.

V smuku je bil prvi Vranjek Ivan, drugi Knifčič Jože, tretji pa Dolinšek Zoran. Popoldne je tekmovala sokolska deca na progi 2 km. Prvi je prišel na cilj Škerbinjek Vlado, drugi Kovačič Stanko, tretji Šarh Alojz. Tehnično vodstvo sta imela g. inž. Mastnak Tone in Janko Miroslov.

1. Sokolski zimski dan združen s tekma. Nedavno je priredil slovenjgraški Sokol izlet združen s smučarskimi tekma, katerih se je udeležilo 35 tekmovalcev, kjer vsekakor prednjači najmlajši in menda tudi najmanjši tekmovalci Strnadov Janezek. Doseženi so bili tile rezultati: 1. Vyborny Stanko, 2. Wresovnik Jože, 3. Zolnir Bogdan. Pri članicah je bila prva Fritz Mara, sledijo Wresovnik Marija in Grein Hilda. Moški naraščaj: 1. Golobranc Jože, 2. Rojnik Ivanček, 3. Potočnik Anton. Ženska deca: 1. Rojnik Minika, 2. Razberger Vida, 3. Ferber Cicika. Moška višja deca: 1. Zorman Jože, 2. Struc Josip, 3. Železnik Marjan. Nižja deca: 1. Gokež Oto, 2. Juvan Vinko, 3. Gorčan Zvonko. V tej skupini je tekmoval tudi mali Janezek, katerega pa sreča ni bila naklonjena in je dosegel 6. mesto. Po tekmi je bila sokolska mladina pogostena s čajem v Sokolskem domu.

1. Sv. Pavel pri Preboldu. Občni zbor je bil v sokolski dvorani, ki je okusno preurejena in prenovljena. Novo upravo so bratje in sestre burno pozdravili, kar je dokaz, da imajo vanjo popolno zaupanje. V njej so skoraj sami dosedanjí člani z bratom Vedenikom Ivanom na čelu, z načelnikom bratom Kregarjem in načelnico sestro Kotnikovo. Društvo stopa v svojo tridesetletnico. Pripravilo si je nov delovni program. Njegova osrednja točka je odkritje spominske plošče blagopojnemu kralju Aleksandru I. Zeditelju ob priliki proslave letošnjega prvega decembra. Odsek za kino je pripravil vse za otvoritev sokolskega zvočnega kina. Treba je samo še

vrst domačega plemstva, zato je bila njegova popularnost v širših slojih že s tem deloma utemeljena. Še bolj si jo je pridobil z velikimi upravnimi, sodnimi in kulturnimi reformami. Kot izredno močna osebnost z za tisti čas tudi obsežno izobrazbo, pridobljeno v renesančni Italiji, je mladi kralj napravil red najprej med visokim plemstvom, katerega je vzel celo vrsto predpavic in jih pridružil svoji kraljevski oblasti. Mogel je tako že davno pred francoskim kraljem Ludvikom XIV. reči: »Država sem jaz!« Med drugim je odvzel temu plemstvu samostojno davčno in sodno oblast in jo podrazil. Graščak ni več smel svobodno razpolagati nad življenjem in smrtjo svojih tlačanov, ne da bi bil za to komu odgovoren. Po visokem dotlej zatirano in izkoriščano nizko plemstvo, je dobilo nove pravice in, če je bilo sposobno, lahko tudi visoka dvorna, upravska in vojaška mesta. Na pomembna mesta so prišli celo ljudje brez rodovnika.

Prav tako kakor med plemstvom, je uvedel kralj Matija nov red med ostalim prebivalstvom. Podelil je mestom in meščanom posebne privilegije in položil s

tem na Ogrskem temelj za pozneje tako pomembni drugi stan, meščanstvo. V želji po podražavljenju uprave in strnitvi v svojih rokah, je pa izvedel tudi upravno avtonomijo po komitatih (velikih županih), ki je preživela vseh 500 let po njegovem rojstvu in tvori še sedaj podlago pokrajinski samoupravi na Madžarskem. Toda šel je še dalje: dal je neko avtonomijo tudi ogrskim narodnostim z ustanovitvijo posebnih skupin ali pokrajin. Tako avtonomijo so dobili n. pr. ogrski Nemci, Romuni, Rusini itd., dočim so Čehi, katerih krono si je pridobil, seveda tudi ohranili svoj avtonomni položaj. Vse to mu je prineslo na eni strani popularnost med dotlej zatiranimi, na drugi pa nepriljubljenost pri tistih, ki jim je odvzel prejšnje predpavic. Ti so se po njegovi smrti teh predpavic znova polastili in je zato še bolj razumljivo, da so širše množice želele vrnitev njegovih časov in njega samega, »kralja Matija«. Slovenska legenda je torej v resnici le simbolizirana želja zatiranega ljudstva.

Toda v resnici so bili nagibi, ki so vodili kralja Matija Pravičnega, vse bolj osebne značaja, kakor pa altruistične.

ga. S tem, da je pritisnil visoko plemstvo, zbral okoli sebe najsposobnejše ne glede na rojstvo, podražavil upravo, sodstvo in davke ter zaščitil tlačane, ni mislil na tiste, ki so imeli od tega kako korist, ampak nase. S tem je hotel ustvariti sebi moč za dosego dveh velikih ciljev: cesarske rimske krone nemške narodnosti in izgona Turkov. Oboje je upal doseči z neomejeno oblastjo v svoji državi, urejenimi financami in močno vojsko. Prvi cilj se mu kljub vsemu ni posrečil, drugi pa tudi le deloma. V tem je bila glavna tragika tega velikega despota, ki je bil osebno izredno oblastnižen in brezobziren.

Taka je resnica o vladarju, ki se je vrnil v slovensko narodno zavest, legendo in narodno pesem kot pravičnik kralj Matijaž. Kakor so Srbi v želji po ustvaritvi simboličnega narodnega junaka idealizirali svojega kralja Marka in napravili iz turškega vazala osvoboditelja kraljeviča Marka, tako smo Slovenci preobrazili madžarskega renesančnega despota v svojega idealnega kralja Matijaža. In ta naš legendarni junak je star letos že 500 let.

Novice

Vprašanje javne knjižnice v Soboti

V 20 svobodnih letih, ki so prekmur- skemu življenju vtisnili neizbrisen pečat napredka, ni postala M. Soboti samo gospodarsko, temveč tudi kulturno sre- dišče Prekmurja. Najrazličnejša društva in organizacije so s svojim prosvetnim delom — od časa do časa — dokaj raz- gibala kulturno življenje na videz od- maknjene, ravninskega mesteca; sobo- ška gimnazija, zvečine sicer nepopolna, je od leta do leta privabljala vedno več prekmurske mladine, ki si je želela višje izobrazbe. — Danes stoji v Soboti po- polna gimnazija, Dvorazredna trgovska šola in še kup drugih društvenih usta- nov, uradov itd. V Soboti izhajajo tudi lokalni tednik in dva mesečnika; naglo se razvijajoče mesteca pa ob vsem tem — in kljub dobršnemu številu domače in uradniške inteligence, kljub ukaželnemu naraščanju iz vseh slojev — ne razpolaga z zadostno in sodobnim prilikam odgo- varjajočo javno knjižnico.

Sicer poslujejo v Soboti tri več ali

manj javne knjižnice, sokolska, prosvet- na in novoustanovljena knjižnična po- družnica Delavske zbornice v Ljubljani; vse tri pa razpolagajo samo z nekaj ti- soč knjigami, z nepopolnimi poedinimi knjižnimi zbirkami; vsem trem manjka sodobne literature, kar v največji meri občuti soboško dijaštvo. Očitno je, da ob takem stanju tudi pri širšem občinstvu upada zanimanje za knjigo in vse tri knjižnice le životarijo.

Zato je nujno in skrajni čas, da bi bilo treba misliti na ustanovitev velike javne knjižnice s čitalnico. V zaslinih prostorih, ki bi se jih v Soboti brez dvoma našlo, bi se lahko namestil tudi arhiv starih prekmurskih tiskov. Realizacijo tega pa bi seveda morala prevzeti edinole občina, ki bi za tovrstno stvar dobila tudi kreditov. Danes terja to ne samo velik napredek mesteca, temveč tudi obzir do številčnega intelektualnega prekmurskega naraščanja in kulturni dvig širokih ljud- skih plasti.

Stanovanjska stiska v Guštanju

JEKLARJI SO DOSEGLI 10-ODSTOTNO POVIŠANJE PLAČ

Guštanj je menda eden izmed redkih krajev, kjer se zadnja leta ni zgradilo nobeno stanovanjsko poslopje. Letos je le napredek: delavec Maks Tušak si je začel graditi hišico. Toda to je kakor kap- ljica v mlako. Delavstvo se večinoma stiska po tovarniških personalih, ki kri- čijo po prebeljenju in drugih popravilih. Jeklarna bo morala vložiti nekaj kapitala v prepotrebna popravila in zgraditi ne- kaj najpotrebnejših stanovanj. Saj tudi za

uradnike ni pravih stanovanj. Treba je računati, da se bo nekaj samskih urad- niških poročil. Kje bodo stanovali? Saj že zdaj ni mogoče dobiti niti enosobnega stanovanja.

Guštanski jeklarji so se borili že tretji mesec za zvišanje plač. 27. februarja so se ponovila pogajanja med delavskimi zaupniki in ravnateljstvom jeklarne. Ob tej priliki so jeklarji dosegli 10-odstotno povišanje plač.

Za koncentracijo socialnega dela

Mestni socialni urad z vrhovnim so- cialnim svetom bo v kratkem sklical an- keta za združitev vseh dobrodelnih pri- zadevanj. Udeleženci se bodo posveto- vali, kaj je treba ukreniti, da bodo večji prispevki v socialne namene res porab- leni koristno za vse sloje prebivalstva. Pri socialnem uradu in pri vrhovnem socialnem svetu naj se čimprej uredi kartoteka vseh prebivalcev, ki so po- trebni podpore. Vsa dobrodelna društva naj bi svoje delo osredotočila v vrhov- nem socialnem svetu tudi na ta način, da bi redno poročala o svojih podpi- rancih. Na ta način bi se dal napraviti pregled vseh revežev in preprečene bi

bile tudi razne zlorabe dobrodelnosti ter pomote pri podelitvi podpor. Razne do- brodelne organizacije pošiljajo na pri- mer vsako leto po nekaj revnih otrok na letovanje. Že večkrat se je zgodilo, da je kaka revna družina na vsa taka društva naslovila prošnje za svojega otroka in slučajno so bile vse prošnje ugodno re- šene. Po golem naključju in tudi zaradi iskoriščanja se razgubi mnogo z veliko poztvovnostjo zbranih sredstev. Vse to bi bilo preprečeno z vzajemnostjo do- brodelnih organizacij in socialnega ura- da. Na posvetovanja bodo povabljeni vsa dobrodelna društva Ljubljane.

Zborovanje slovenjgraških sadjarjev

Preteklo nedejlo so se zbirali v Sloven- jgradu zastopniki podružnic Sadjarskega in vrtnarskega društva slovenjgraškega okraja, da se posvetujejo o organizatoric- nih in drugih perečih vprašanjih sad- jarstva. Zbor je vodil sreski šolski nad- zornik Peter Močnik kot zastopnik glav- nega odbora. Razpravljalo se je o stanju in delovanju podružnic, o sušenju, konservi- ranju in uporabi sadja ter o konserviranju zelenjadi.

Iz poročil posameznih podružnic je bilo razvidno, da imajo podružnice premalo škopolnic, s katerimi bi mogle po po- trebi in predpisih poskopiti vsa sadna dre- vesa. Premalo je bilo tudi predavanj. Ker je škopivo zelo drago, bi bilo potrebno, da pomaga banska uprava s podporo. G. kmeti referent Stropnik je navzoče opo- zoril na ukrepe, ki jih predpisuje uredba o zatiranju škodljivcev in sušenju sadnega drevja. Sadjarji so se tudi pritoževali radi škod, ki jo dela zajec po sadovnjakih in zahtevali od pomoč.

Tudi sušilnice je se premalo; podružnice imajo 3, zasebniki pa 5, po večini Stoj- koviceve. V St. Andražu je več preprostih domačih. Potrebne so sušilnice v Sloven- jgradu, Smartnem in St. Janžu pri Velenju. Ker kvari „Mostin“ ceno domačemu sad- jevu, naj kralj. banska uprava prepove razpečevanje tega. Zastopniki so dalje že-

leli, da se vršijo tečaji za vkuhanje sad- ja in sočivja in da se posveča več pažnje kmeti-ko-nadaljevalnim šolam in primerni gospodarski izobrazbi učiteljev in učite- lji, ki najlaže pomagajo pri pospeševa- nju sadjarstva.

Kaj je videl Mariborčan, ki ga je zaneslo v Ljubljano

Mariborčan, ki ga je zaneslo v Ljub- ljano, začuti tu takoj nekako drugo ozračje. Ne mislim megle, te dike in sla- ve Ljubljane, ampak politično atmosfero (id est: strankarsko). V Mariboru piha bolj narodna sapa, v Ljubljani pa bolj politična. To opaziš tu že v samem dru- žabnem življenju, ko imajo celo kavarne in vinske kleti svojo politično signaturo: ena je torišče pristašev te stranke, druga pristašev one stranke. In te omizja po- vsod gledajo nezaupno, če si zašel tja, kamor ne spadaš.

Tega v Mariboru ni. Tako separativni kot Ljubljanci, pa Mariborčani zdaleč nismo. To stori meja, ki stalno opominja na dolžnosti, ki se jih ljudje v zaledju navadno ne zavedajo, ali pa premalo.

In tako je v Ljubljani kar težko najti kaka nevtralna tla. Pa so menda še naj- bolj nevtralne cerkve, saj so ob nede- ljah polne tako vercev kakor brezvercev (da se poslužimo slovarja domoljubnega lista) in so brezverci pri mašah v Šen- klavžu baje celo v nadštevilo. To mimo- gledi omenjeno, ker je tudi ena izmed političnih pikanterij bele Ljubljane.

Sicer pa je ta splošna izrazito politi- čna nota ali barva ljubljanskega javnega življenja naravna in razumljiva, če po-

mislimo, da imata tu svoj sedež oba glavna stana, od koder se vodi že 20 let (po rojstvu Jugoslavije) srdita držav- lanska vojna na Slovenskem, pa bi se lahko še 20 let, če bi se sedanji generali tako dolgo držali. Toda po vseh zname- njih je podoba, da bo v političnem živ- ljenju na Slovenskem kmalu nastopil ve- lik preobrat.

Napočili so pač kritični časi, ki jih ži- vo občutijo na eni kot na drugi strani. V taboru na levem bregu Ljubljane, tam je menda zavlada splošen kaos, da se že več ne ve, ko li vera ko nevjera. Baje že stari zvesti pretorijanci niso več prav zanesljivi, mladina, ta pa sploh re- voltira na vseli koncih in krajih. Hudo je, kadar mora poveljnik gledati, kako se njegova vojska drobi.

Tudi Caudillo na oni strani ima dosti skrbi, ni mu več postlano z rožicami. Očitnih puntov v njegovem taboru ravn- no ni, toliko je roka še trdna, da drži vsaj fronto skupaj, toda navdušenja ni več pravega. Stara bojna gesla so se obrabi- la, novih ni, in če se katero najde, več ne užje, v ljudstvu pa čedalje bolj na- rašča nezadovoljnost, preti jo in one nevarnosti. — kočljiva situacija. Kam se obrniti, s kom se zvezati, da se obranijo in ohranijo vsaj glavne postojanke?

Tak je danes položaj in razpoloženje v glavnih stanih: po političnih džunglah Ljubljane pa kar mrgoli uskokov, insur- gentov, zarotnikov in drugih takih pre- kucuharskih elementov, ki se zbira- jo okoli raznih kolovodij in ki razcepljeni še ne pomenijo nevarnosti, ki pa se bodo — o tem ni dvoma — danes jutri našli skupaj in potem... ne bo treba bogve kakih hudih sunkov, da se bo zrušilo, kar je staro in trhlo. Pa bodo sedanji gene- rali lahko šli počivat na svojih lovorikah in premišljevati o mrljivosti slave tega sveta.

O nekem davnem ruskem generalu (imena se trenutno ne spominjam), sem bral, da je imel v svoji sobi na častnem mestu sliko od njega v več bitkah po- raženega sovražnega generala. Obisko- valcem, ki so se temu čudili, je razlagal: Hranim ga v hvaležnem spominu. Ker se za tiste zmage nimam zahvaliti toliko svo- jim strateškim sposobnostim, kolikor nje- govimi strateškim napakam.

Po tem zgledu bi bilo kar umestno, če bi ob letošnjem Kresu, za petletnico zadnje zmage desnega brega nad levim bregom Ljubljane Caudillo njegovi ča- stilci poklonili sliko nenadomestljivega voditelja levega brega.

Vsak dinar, porabljen za pravilno nego zob, Vam ustvarja kapital za vse življenje: zdrave, trdne in bele zobe!

SARGOV **KALODONT** PROTI ZOBNEMU KAMNU

Ljubljana

Poletni semester univerze

Univerza je izdala seznam predavanj za poletni semester, ki traja od 1. marca do 30. junija. Vpisovanje novih slušateljev je do 5. t. m., onih, ki so že bili vpisani, pa do 10. t. m.

V zimskem semestru je bilo 2122 slu- šateljev, med temi 433 rednih slušateljic ter 5 izrednih slušateljev in 3 izredne slu- šateljice. Filozofska fakulteta je imela 4

izredne slušateljce ter 3 izredne slušatelj- ce, tehniška fakulteta pa 1 izrednega slu- šatelja. Na filozofski fakulteti je bilo 222 rednih slušateljev in 216 rednih slušate- ljič, na juridični 546 slušateljev in 120 slušateljic, na medicinski 130 slušateljev in 57 slušateljic, na tehniški 592 slušate- ljev in 40 slušateljic, na teološki pa 191 slušateljcev.

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR ZA ZIMSKO POMOC

Kakor je že na splošno veselje vseh glasbenih krogov objavljeno, bo imel Aka- demski pevski zbor 11. marca v veliki dvorani hotela Union spet velik koncert, ko bo izvajal skladbe skladateljev, ki so delovali po čitalniški dobi do „Novih akor- dov“, in pel pesmi skladateljev: Volariča, Kocijančiča, Lebanar, Gerbiča, Pinnata, Michla, Sachsa in Svetka, torej samo pesmi, ki so našim najširšim krogom še vedno najljubše, saj posebno naši starejši genera- ciji te skladbe pomenijo pesem mladosti.

Sedaj si pa pomislite, kdo bi mogel bolj olepšati in razvedriti stare dni one- mnogih ženic in stračkov v mestnem za- vetišču v Japljevi ulici in kdo bi jim mogel dati lepše velikonočno darilo kakor Akademski pevski zbor, ki v mestnem zavetišču za onemogle ponovi ves svoj veliki koncert.

Ker akademski pevci ne morejo prispe- vati materialnih dobrin in podpor, saj so sami podpore potrebni in tudi največje podpore vredni, so sklenili prirediti v mestnem zavetišču za onemogle koncert slovenske pesmi, posvečen siromakom, ki sicer nimajo prilike obiskovati podobnih kulturnih prireditev.

a. Rezervni častniki, ki prebivajo v Ljub- ljani in še nimajo vojaške uniforme ter si je iz svojih sredstev tudi ne morejo na- baviti, naj pošljejo najkasneje do 10. marca t. l. tozadevno pismo vlogo mestnemu vo- jaškemu uradu na Ambrožev trg 7-I. Ne- kolkovani vlogi naj prilože potrdilo o imo- vinskem stanju ter mero svoje uniforme.

a. Lovske karte in ribolovnice odslej izdaja obči oddelek mestnega poglavarstva v sobi št. 39 v I. nadstropju hiše na Mestnem trgu 2.

a. Za ureditev mestnih cest in ulic je

mestna občina tudi letos poskrbela v pro- računu ter sta v ta namen že razpisani

dobavi 40 vagonov drobnih granitnih kock ter 12-tonskega cestnega valjarja in bo za ti dve nabavi mestna občina morala šleti okroglo 400.000 din. Sedaj ima mestna občina 3 velike cestne valjarje, 1 malega, vendar pa ti še ne zadostujejo za redno in povečano utrjevanje mestnih cest ter je zato nabava novega težkega valjarja potrebna.

Trajnost Vašega vida ohranite z dobrimi očali, katere Vam nudi v veliki izbiri FR. P. ZAJEC, izprašen optik, Ljubljana, Stritarjeva ul. 6 (pri franč. mostu)

a. Seja šolskega odbora strokovnih na- daljevalnih šol je bila 1. t. m. zvečer v mestni posvetovalnici. Potrdila je letni ra- čunski zaključek in sprejela proračun. Obrtniška združenja so odboru predložila spomenico, ki predlaga razne izpreme- be v pogledu vpisovanja in šolnin. Mojs- tri šolnin ne marajo več zalagati ter pred- lagajo, naj se vsak mesec sproli pobirajo.

a. Velik vlom so odkrili v petek zjutraj v drogeriji „Hermes“ na Miklošičevi cesti. Ponoči so vlomilci odprli rolo in vlomili vrata, iz lokala pa odnesli nad 50 foto- grafskih in filmskih aparatov. Vlomilski plen je vreden nad 100.000 din. Za iz- sleditev vlomilcev je razpisal lastnik dro- gerije 10.000 din nagrade.

NE SAMO »WOLFZETTEL«...

Ne samo »Wolfzetteln«, temveč cela vrsta trgov in vasi v Sloveniji zamaj- čaka na slovenska imena. Zakaj nosijo kraji z izključno slovenskimi prebivalci nemška imena? Kdaj se bodo uresničile sanje, da postane Marenberg, Lemberg, Rajhenburg ter cela kopica krajev tudi po imenu slovenskih?

Maribor

Za finančno avtonomijo Maribora

Na zadnji proračunski seji je sam finančni referent mestne občine ravnatelj g. Hrastelj zatrjeval, da bo mestno gospodarstvo Maribora šele takrat povsem zadovoljivo, ko bo dobil Maribor finančno avtonomijo. Naše mesto to potrebuje že po svoji legi in važnosti na meji. Potrebno je, da si bodo meščani sami urejevali skupno mestno gospodarstvo. Sami plačujejo davke, zato naj tudi sami z njimi razpolagajo. Razumljivo je, da morajo imeti upravno vodstvo: župana in mestni svet. Treba pa je tudi, da so ti deležni zaupanja vseh davkoplačevalcev. To pa se bo najbolje pokazalo pri volit-

vah mestnih občin. Če se sedanja uprava smatra za veren izraz mnenja meščanov, kakor so to zatrjevali govorniki na zadnji proračunski seji, naj zastavijo vse sile, da bodo čimprej tudi v Mariboru razpisane občinske volitve. Po njihovem zatrjevanju se jim v tem primeru tako ni ničesar bati. Volitve naj bodo pod geslom: Mariboru finančno avtonomijo! Kdor bo to dosegel, bo res vreden zaupanja vseh Mariborčanov, saj bo dal s tem mestu možnost širšega razmaha in gospodarskega uveljavljanja. Mestni in drugi davčni vijaki so že preostri, dalje ne gre. V tem primeru pa tudi večji raz-

voj ni mogoč, saj se porabi dober del proračuna za socialno skrbstvo, kar je neobhodno potrebno, mnogo se porabi tudi za odplačevanje mestnih dolgov, ki tudi niso majhni. Mnogo lažje pa bi bilo urejevanje gospodarstva, če bi imel Maribor finančno avtonomijo. Denar, ki ga plačujejo meščani v mestno blagajno, bi se porabil za komunalne potrebe. Tega se zavedajo tudi sedanji možje pri mestni občini. Naj pa ne ostane samo pri besedah in trditvah; češ, dobro bi bilo, če bi imeli finančno avtonomijo, marveč je treba z vsemi močmi delati za uresničenje te želje celega Maribora. -ig.

Zborovanje zdravniškega društva

Zdravniško društvo v Mariboru je imelo sinoči pri »Orlu« svoj redni letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. dr. Janko Pihlar. Na zborovanju so razpravljali o tekočih društvenih in aktualnih stanovskih vprašanjih, ki se predvsem tičejo zdravništva in sploh našega zdravstva. V debati se je splošno pojavila želja, naj bi organizacija redno prirejala znanstvena predavanja, naj bi se zasnova posebna strokovna knjižnica Zdravniškega društva, zlasti pa naj bi

se prirejale znanstvene ekskurzije. V izvedbi zasnovanega programa za delovanje društva v tekočem letu naj bi se ekskurzije čimprej začele. Sklenjeno je bilo, da si zdravniki še ta mesec ogledajo klinike in druge zdravstvene ustanove v Zagrebu.

Pri volitvi novega vodstva Zdravniškega društva za tekoče leto je bil v glavnem izvoljen dosedanj odbor s predsednikom g. dr. Jankom Pihlarjem na čelu.

NAMESTO VRANE USTRELIL SEBE

25letni viničar Štefan Krajnc od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah je odšel s puško na vrane. Po nesreči pa je ob nekem drevesu tako nesrečno postavil puško na tla, da se je sprožila in da mu je šel strel tik pod srce. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer je njegovo stanje zelo brezupno.

m. Rezervni podoficirji se obveščajo, da je notranje ministrstvo dovolilo ustanovitev društva rezervnih podoficirjev kraljevine Jugoslavije s sedežem v Beogradu. V Mariboru je že ustanovljen pripravljalni odbor, ter se lahko dobijo vse informacije v pisarni na Rotovškem trgu št. 1, vsak torek in četrtek od 18.—19. ure ali pa pri poverjeniku g. Črepinko Franju, Marijina ulica št. 24. Za pismene informacije je poslati tudi znakom za odgovor.

m. Lutkovno gledališče Sokola Maribor-matice priredi v nedeljo ob 15. lutkovno igrano »Gašperček v peklju«. Po igri dodatki.

m. Zdravniško dežurstvo ima v nedeljo dr. Velker Hugo, Pobreška c. 2, tel. 25-75.

m. Združenje pekovskih pomočnikov ima v nedeljo ob 9.30 občni zbor pri »Zlatem konju« v Vetrinjski ulici.

m. Sestre in bratje Sokola Maribor-matice se naprošajo, da poravnajo članarino v društveni pisarni. Uradne ure vsak dan od 11.—12. ter od 16.—19. ure. Odbor.

m. Pri nedeljski predstavi »Vdove Rošlinka«, ki se vprizori v proslavo 60-letnice g. Cvetka Golarja, bo avtor osebno navzoč. Pred premiero bo nagovor dr. Ivan Dornika.

m. Ljudska univerza. V ponedeljek bo predaval univ. docent dr. Valter Bohinec o legi slovenskega ozemlja in njegovem pomenu v današnji Evropi. Predavanja bodo pojasnjevala skriptne slike.

m. Občni zbor CMD Maribor bo v sredo, 6. marca, ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma.

m. »Martina Krpana« bo vprizorilo »Gledališče mladega rodu« v Narodnem domu danes ob 5. uri in v nedeljo ob 10. uri. Vstopnina je tako minimalna, da si lahko ogleda delo vsak otrok.

m. Pri podiranju drevja je padel hrast na 45-letnega posesnika Franca Kropca iz Makol ter mu zlomil nogo. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

m. Za velike skakalne tekne v Planici, ki se vršijo od 3. do 10. marca, je odobrena polovična vozna cena. Potrebna je legitimacija K-13, ki jo dobite z vozno kartico v biltenarnici PUTNIKA, Maribor, Čelje, Ptuj.

m. Pri rezanju usnja si je z nožem težko poškodoval roko čevljarji mojster Franc Mihelak iz Maribora.

m. Tujski promet je bil v preteklem mesecu še kar zadovoljiv. Mesto je obiskalo 1189 oseb, med njimi 878 Jugoslovancev, 241 Nemcev, 25 Čehov, 14 Italijanov, 11 Madžarov, 5 Romunov, 4 Svecarji, 2 Grki in po en Turku, Poljaku, Angležu ter Francozu. Nočnin je bilo 2595.

m. Nov poštni nabiralnik je namestila poštna uprava na poslopju Narodnega doma v Kopališki ulici.

m. Moška podružnica CMD v Mariboru je prejela od g. Frana Kocijančiča iz Brezna 100 din v počastitev spomina pokojnega podpredsednika Stola Sedmorice g. Ivana Vrančiča.

m. Proti neenaki zgradarini so protestirali na nedavnem občnem zboru lastniki stanovanjskih hišic v delavski koloniji. En del kolonistov ima 15 letno, drugi pa samo 10 letno olajšavo.

m. Za posestnike vrtov. V Studencih prične 4. marca t. l. ob 8. vrtnarski tečaj, ki bo trajal 2 dni in ki ga priredi kr. bans. uprava. Predavajo: sadjars. in vrtnarski referent b. uprave g. Kafol, ravnatelj mestnih vrtov v Ljubljani g. Lab in okrajni kmetijski referent iz Maribora. Predavanja bodo ves dan. Tečaj bo v deški ljudski šoli v Studencih in je brezplačen. Vsi, ki so se za tečaj prijavili in drugi, posebno iz delavskih krogov, naj se ga udeležijo.

m. Trgovska samopomoč je imela te dni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. Vilko Weigl. Po njegovem poročilu je obširno poročal o delovanju te važne trgovske ustanove tajnik g. Franjo Znidarčič. Od ustanovitve do sedaj je izplačala Trgovska samopomoč nad dva milijona din podpor. Pri volitvah je bil izvoljen večnoma stari odbor r. g. Weixhom na čelu. V odboru so tudi zastopniki trgovstva iz Celja, Ptuja in Dravograda.

m. Konj si je zlomil nogo. Včeraj popoldne je pred trgovino Skaza na Glavnem trgu padel konj prevoznika Laha in si zlomil nogo. Prišli so reševalci, ki so ga z dvigalom napravo dvignili in nato prepeljali v klavnico.

m. Več naših tverdk na angleški črni listi. Poročajo, da ima Anglija več naših tverdk na črni listi, ker so odvisne od nemškega kapitala.

m. Ob vse premoženje je neznan tat spraval nezaposlenega lesarskega pomočnika Martina Fridla. Ko se je kopal v kopališču OUZO, mu je nekdo ukradel nahrbtnik z obleko in perilom.

m. Mali beli psiček se je zatekel k hišnici Kolmančičevi v Cankarjevi ulici 1. Lastnik naj se zgleda.

* Jutri se vrši važen sestanek omladinskega odseka društva »Jadrano-Nanos« v društvenih prostorih ob pol 10. uri popoldne. Dolžnost omladincev je, da se sestanka gotovo udeležijo.

HOTEL, KAVARNA, RESTAVRACIJA OREL
Morske in sladkovodne ribe, kuhinjske specialitete. Prvovrstna ljutomerska vina. Dvojno marčno, termalno, črno in belo pivo. Zmerne cene.

* Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce, da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za varovanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je suatrat kot opomni! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopusle odlašanja.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Glavno žrebanje 39. kola

Din 4000.—:

1263 11039 11498 19414 19455 22366 23124
24920 28300 31162 32565 43411 61001 62033
69655 72246 72886 76673 78879 83494 93888
97484

Din 80.000.—: 10620

Din 60.000.—: 37000

Din 30.000.—: 36000 65501

Din 24.000.—: 88781

Din 20.000.—: 16565 37788 96713

Din 16.000.—: 37370

Din 10.000.—: 47250 47793 74444 84451
98937

Din 8000.—:

18393 22631 32235 43902 46796 47683 50387
50412 63461 70672 79919 87771 89628 94759
94768 96196

Din 6000.—:

6920 12269 15386 17048 23806 30714 40220
52143 54959 64855 67160 88217 90769 99118

Din 5000.—:

22732 32236 37638 38709 47122 49282 51067
67829 72601 74723 78060 85467 93380 99775

(Brez jamstva)

Pri nas sta bili kupljeni sledeči srečki:
Štev. 57.067 (dobitek din 5000.—) in štev. 31.162 (din 4000.—).

Pooblaščen glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

* Gostilna Podgoršek — Nova vas. Danes in jutri pojedina domačih klobas.

* Nogavice — pletenine — perilo (lastni izdelki). Oset »Mara«, Koroška (poleg trznice).

* Prostovoljna gasilska četa v Bisriči pri Rušah je sprejela sledeče častne članke na svoji redni letni skupščini, ki se je vršila 21. jan. 1940 v prostorih gostilne Rottner: gg. ravnatelji inž. Mader Robert, Meixner Viktor, Rottner Ludwig, Schwarzbach Avgust, Meizel Fränjo, insp. žel. Kovačič Alojz, veletrgovec Oset Miloš, Babič Ivan, Ussar Maks, obratovodja Kögl Anton in posestnik Postl Herman.

Cenj. naročnike, ki prejemale dnevno »Večernik« v upravl. prosimo, da plačajo naročnino čimprej. Dobili bodo izkaznico, s katero bodo prejemale list. — Uprava.

Kino

* Esplanade kino. »Ločena žena«, izborna veseloigra z Luizo Uhlrich, Hans Söbner-om in Hildo Hildebrand.

* Grajski kino. Danes premiera »Ples v operi«. Paul Hörbiger, Helly Finkenzeller, Hans Moser, Theo Lingner. Kritika pravi, da je to najlepší nemški film.

* Union-Kino. Do vključno ponedeljka senzacionalni dvojni spored »Begunec iz Alkatraz« in »Skritvostni tujci«.

* Zvočni kino Pobrežje. 2. in 3. marca velezabavni film »Pogojno ženitovanje« (3 milijonov išče dediča), Heinz Rühmann.

Mariborsko gledališče

Sobota, 2. marca, ob 20.: »Cigan baron«.

Nedelja, 3. marca, ob 15.: »Navihanka«.

Znižane cene. Ob 20.: »Vdova Rošlinka«.

Premiera. Proslava Golarjeve 60 letnice.

Radio

NEDELJA, 3. MARCA.

Ljubljana, 8 jutrnji pozdrav, 8.15 Klavirske skladbe skladatelja Vasilija Mirka, 9 poročila, 9.15 plošče, 9.45 verski govor in prenos cerkvene glsabe, 11 nedeljski koncert RO, 12.30 poročila, 13.02 nastop golencev gimnazije, 14 mojstri harmonike, 16.30 naloge slovenskega dekleta, 17 gospodarska navodila, 17.30 vesele pesmi poje g. Zagar, 19 napovedi in poročila, 20 glasbene slike, 20.30 koncert slovenske pesmi, 22 poročila, 22.15 plesna glasba. — Beograd, 14.30 gl. s plošč, 18.45 pl. gl., 19.40 narodne pesmi, 20.40 operetna ura, 22 prenos iz kavarne — Soli'a, 18 pl. gl., 20.30 odlomki iz operet, 21.20 pl. gl. — Kalundborg, 20.15 Lahka glasba, 22.20 plesna gl. — Toulouse, 20.30 plošče, 21.20 odlomki iz operet, 23.15 slavni pevci. — Firenze, 15.30 Massenejeva opera »Manon«, 19 mandolinski koncert. — Budimpešta, 19.15 Lahka gl., 23 pl. gl. — Beromünster, 20.15 Beethovnova opera »Leonora«.

Celje

OPEKLINAM JE PODLEGLA

V Osredku pri Vranskem se je v ponedeljek ponesrečila 49letna žena vojne invalida Ana Reberšekova. Ko je stala pri močno zakurjenem štedilniku, se ji je vnela obleka. Reberšekova je dobila težke opekline po glavi in rokah, zaradi katerih je v celjski bolnišnici podlegla.

UBOJ V ŠOŠTANJU

Dne 23. februarja je neznanec pri nekem posestniku v Šoštanju napadel 56-letnega dninarja Albina Žajiža iz Prevala in ga zabodel z nožem v trebuh. Smrtno nevarno poškodovanega Žajiža so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je poškodbam podlegel.

c. Zdravniško dežurstvo za člane OUZO ima jutri zdravnik dr. Franc Premšak, Cankarjeva 6.

c. Nočno lekarniško službo ima od 2. do 8. marca dvorna lekarna pri »Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

c. Težka nesreča. Na cesti pred trgovino Močnik v Šmarjeti pri Celju je neki tovorni avtomobil povozil 21-letnega šoferja Martina Znidarčiča in mu zlomil obe nogi ter ga poškodoval tudi po glavi.

c. Borza dela. 39. februarja je bilo za znamovanih 1193 brezposelnih, moških 1006, žensk 187, 20. februarja pa jih je bilo 1144. — Delo dobi: 8 hlapcev, 2 krojača, 10 dekel, 12 kuharic, 6 služkinj, 2 sobarice, 1 natakarica in 1 hotelska sobarica.

Ptuj

p. »Beneške trojčke« bodo jutri ob 3. uri ponovili v tretjič v Mestnem gledališču.

p. Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Ulično glasbo«. Veseli muzikalni film.

p. Pevski zbor Glasbene Matice začne pod novim vodstvom Jožefa Gregorca z rednimi vajami. Prvi sestanek bo v sredo ob 20. uri v društveni dvorani.

p. Poslovalnica »Večernika« je na Zrinjsko-Frankopanski cesti 10 a. Tukaj se sprejema naročnina, oglašji in se dajejo pojavnika.

p. V Halozah je že skopnel sneg na sončnih rebrih. Z rezo se ne upajo začeti, ker se boje morebitnega mraza, ki bi močno škodoval reznikom.

p. Kupčija s krompirjem se je poživila v zadnjih dneh v Ptuj. Plačujejo ga po 1.75 din.

Mladina bo danes videla Martina Krpana

Malokdo v Mariboru se zaveda, da bo »Gledališče mladega rodu« izpolnilo veliko vrzel tako pri izvenšolski vzgoji kakor pri utešenju vroče želje mladine po zdravem razvedrilu; saj do danes še nismo imeli izrazitega mladinskega gledališča, kjer bi se predvajale mladinske igre. Mišljena je tu predvsem tista mladina, ki je odrasla lutkovnemu gledališču in ki pri poklicnih gledaliških predstavah še ne najde pravega odziva. Obenem bo GMR, ki ga je ustanovil v Mariboru prof. Smasek, prvo izmed takih gledališč, kar jih sploh imamo v Sloveniji. Potreba mladinskih gledališč se čuti povsod, in prav sinočnja narodnostna ura v radiu je bila posvečena gledališču mladega rodu, katerega potreba se vedno bolj čuti.

Prisostvoval sem vaji mlade gledališke

skupine v Narodnem domu ter ob tej priliki spregovoril s prof. Smaskom nekaj besedi o namenu in delu GMR. Zakaj se je odločil prav za Martina Krpana?

»GMR hoče vprizarjati umetniško, pedagoško in narodnostno vredna dramska dela za mladino. Slovenska dramska produkcija premore zelo malo del, ki bi odgovarjala tem zahtevkom. Zato si bodo morala gledališča, v katerih igrajo odrasli za mladino, šele ustvariti svoj repertoar. Za prvo predstav sem segel po delu, ki odgovarja zahtevam vzgojno usmerjenega gledališča za mladino ter jo priredil za oder. Tako bo GMR otvorjeno z umetniško polnovrednim slovenskim delom.

Šele II. del Levstikovega Martina Krpana pove, kaj je hotel Levstik povedati z Martinom Krpanom. V I. delu se bori

Krpan za dunajsko gospodo in je zato nagrajen. Šele iz II. dela (izšel je v III. zvezku Levstikovega »Zbranega dela«) izvem, da je dunajski gospoda hotela obsoditi Martina Krpana na smrt, da pa se je Krpan le rešil, obenem pa je spoznal vso pokvarjenost cesarskega dvora, kateremu se ne bo več udinjal. Iz navnega človeka je postal kritičen človek, ki se ne bo nikoli več boril za tujo gospodo, ampak bo skrbel zase in za svoje rojake. Prav v takem koncu, ki ga ni upoštevala doslej nobena dramatizacija, je težišče vzgojnega dela prve predstave GMR.

Drugače pa je bil moj namen: odrsko prikazati Levstikovo povest, zato je moja dramatizacija bolj dramska interpretacija. Tako je nastalo odrsko delo v 17 slikah.

-rč.

Prirodoslovna kramljanja

Zakaj vleče ljudi v skale, na vrhunce gora

K predavanju Uroša Zupančiča 6. t. m. v mariborski Ljudski univerzi

Planinstvo je bilo od nekdaj gonilna sila mladosti. Mladina si je hotela spočetka izkusiti in doživeti. V klasični dobi so planinci odkrivali vrhove, pristopali nanje po ozke pristopnih straneh iz etičnega in znanstvenega hotenja. Ti ljudje so odprli svetu skrinjo zakladov in poznejšim rodovom pokazali pot in žar. Bili so pionirji, odkritelci in osvoboditelji, srečni so bili na vrhovih visoko pod oblaki in uživali so ob zavesti, da so zmogli napraviti nekaj takega, kar se nikoli več v življenju ne ponovi. Zavojevali so gorovja, goro in kmalu so vsi vrhovi dobili skajate močice, ki so jih postavili drzni možje.

Z vsakim letom so prihajali novi ljudje in zmage so postajale vedno težje priborjene — mladina pa ne pozna zaprek — z mladostnim zagonom in močmi zmore tudi nemogoče stva.

Z nastopom idealnih alpinistov Mumeryja, Whymperja, Lamerja, Reye in drugih je stopil alpinizem na borbeno pot. Ti ljudje so si želeli borbe in zmag nad samimi seboj. Tokrat je alpinizem izvenel kot borba mladega sveta in zmag mladega duha. Padale so stene in alpinizem je nastopil zmagoslavno pot preko vseh vrhov sveta. Tokrat je bil alpinizem nekaj borbeno strastnega, kar je imelo svoj izraz v vedno večjih činitvah. Tik pred vojno, še bolj pa tik po vojni nastopi akrobatični, tehnično-ekstremni alpinizem. Ko pa je leta 1925. ekstremni-sportni alpinist preplezal prvo smer šeste stopnje težavnosti, je alpinizem stopil na kritično razpotje.

Odpri se je pot k najtežjemu, pa tudi h krizi alpinizma samega. Ti mladi ljudje, ki so pričeli izzivati nevarnost, so v svojem mladostnem zagonu izgubili povezanost s prirodo in s klasičnimi vrednostmi alpinizma. Pričeli so ljubiti slučaje in verovali so v srečo. Prebijali so močnejše ponosne stene s tucati klinov — preko sten so s številnimi vrvmi na-

pravili pravcate vzpenjače, in vse to iz strahu, zaradi lastne nesposobnosti in nemoči pred silo gore. Ekstremisti pravijo, da so zmagali vse stene v roju VI. stopnje in v Dolomiti sploh — zmagali so s tehniko. Take zmage pa so zelo klavarno spricevalo sodobnih ekstremistov. To početje je zelo plitko proti veličini gora in za alpinizem sploh. — Te poti so se z vso vmeno oklenili italijanski alpinisti z Rudetijem in Comicijem na čelu — postali so zgolj iskalci ekstremnih problemov.

Nemci pa so z nastopom dr. ing. Welzenbacha, Merkla in Kasparka ter drugih ubrali povsem drugo, lepšo pot. Pričeli so iskati po-

ti v zasneženih in zaledenelih gorah. Ta pot je bog od one, ki skrni alpinizem. Začutili so, da so množice, ki posejajo poleti gore in oni ekstremisti uničili in odstranili z gora vse ono, kar so klasični alpinisti prav tam sredi gora iskali. Zgodilo se je, da je krik množic prevpil glas gora. Umaknili so se v samoto, v zasnežene gore, kjer zamete sneg vse slede za civilizacijo in za množicami, tja, kjer je človek prepuščen zopet lastnemu znanju in sposobnosti. Tam v zasneženih gorah se prične vse zopet znova, tam izginejo vsi ekstremi v eni veliki neznanki — snegu in ledu. Tam bo naša borbeno mladina še nereseno polje udejstvovanja brez nihanja.

Odhod kanadskih čet s francoske postaje v Maginotovo črto

Petelin je nagnal jastreba v Winsenu v Nemčiji. Ujeda je planila na kokoš in bi jo odnesla, če bi se pogumni kikeriki ne zagnal vanjo. Kmetica je kokoši zanesla rano na vratu in spet pridno nese jajca.

Tudi ponoči orjejo angleški kmetje, da bi pridobili na času. Svetilke na traktorjih morajo biti obrnjene navzdol in ne smejo razsvetljevati več kakor 20 in polja.

Vsem švicarskim vojakom bodo preiskali kri. Vsak vojak bo imel v vojaški knjižici vpisano skupino krvi, kateri pripada. Tako hočejo omogočiti tranzitizije krvi brez predhodnega pregleda.

10 milijonov banan so darovali kolonialni farmerji za francoske vojake na fronti. Kolonialni minister jim je poslal priručno zahvalo.

Če bi imeli nos kakor divjaki

S poizkusi na njujorškem vseučilišču so dognali, da je 10% ljudi lahko z vonjem izsledilo človeka, ki so ga iskali. Pravijo, da bi se bil »civiliziran« nos še mnogo bolj izpopolnil, če bi bili primorani posluževati se ga kakor divjaki.

So ljudje, ki lahko v temi izmed številnih drugih že po vonju najdejo svojega bližnjega. Mnoge dame imajo sposobnost, da lahko svojemu možu po vonju obleke povejo, kje s kom je bil v družbi... Ljudje, ki prihajajo v dotik z raznimi rasami, lahko v temi takoj razsodijo, kdo je črnc, Kitajec, Skandinav ali Italijan.

Vonj posameznih članov ali mest je bil večkrat opisan. Nekateri zdravniki imajo dober nos za izločanje prave bolezi. Sleda in gluha Helena Keller pripoveduje o »mufoniji vonja«, ki ji je izpostavljena na prehodih...

— No, dečko, precej vode bo še po-
— Da, strček! Toda sonce bo še več-
rat vželo, preden bodo tebi zrasli lasje.

Ljubezenske muhe trmoglave kanarke

Pavel Fodor je pravi pevovodja in pedagog kanarčkov v Budimpešti. Vzgojil je svoje pernatke krilate v zvezdnike med ptiči pevci. S posebno parno pripravo je rekonstruiral zvoke kanarčkov, ki se večbajo pri tem. Predvajanje umetnih tonov jim služi za podžiganje.

Fodor je prebil že dvajset let med svojimi miljenici. Pozna vse njihove lastnosti in kaprice. Napisal je debelo knjigo o doživljajih z njimi. Pokaže vam kanarke v lepi kletki sredi ptičnice. Nekoč ji je spustil v kletko najlepšega kanarčka, ki se je kot najspretnjši trubadur s sladkim petjem prikupoval samici. Vsako drugo ptico bi že davno izprosil za ljubezenski napoj, toda ta lepota se je vrgla kakor furija na kavalirja in ga obdelovala s kljunom, tako da ga je Fodor moral nemudo-

ma vzeti iz kletke.

Nekaj dni kasneje je opazil Fodor, kako se ohola kanarka poželjivo ozira po kletkah s samci. Tedaj je izbral najšibkejšega med njimi in ga posadil k amazonki. Sprva je kanarka gledala po strani pritlikavega lizuna, toda kmaj je odprl svoj majhni kljunček in izdaval svoj šibek glas iz sebe, je že bila ponižna. Pohlevno je nastavila svoj pernat hrbet in v ljubezenskem zanosu je kmalu nato zlegla jajčeca.

Kdo bi razumel žensko srce, pa čeprav je to v prsih drobne kanarke? Pravi Fodor. Prekrasni pevec in najlepši med kanarčki se je moral umakniti neobglenemu, po postavi in glasu brezvrednemu neobglenemu zaradi muh neukročene trmoglavke...

Morski pes se je vtihotapil na ladjo

Morski psi so povzročili tudi na našem Jadranu že dosti skrbi kopalcem, ki so se drznili izven zavarovanih kopališč. V Indiji in ob avstralski obali so jim napovedali vojno celo z letalskimi bombami. Edinstven je pa bil primer, ki se je dogodil s požrešno morsko pošastjo med vožnjo nekega luksuznega ameriškega parnika pri znanem kopališču Miamiu na Floridi v USA.

Parnik ima stekleno dno, tako, da potniki lahko opazujejo življenje v morju. Na nepojasnjen način se je pa dno razpočilo, v notranjost je udarila voda, z njo je pa prišel v ladjo tudi zajeten morski pes. Razpoko so kmalu zamašili, morskoparica je pa z ropom pobila na tla neko damo, ki bi bila kmalu izgubila življenje. Le težko so ribo ukrotili.

Samomor živali po preudarku

Dolgo so menili, da se mnoge strupene živali v skrajni sili same zastrupijo. Točneje opazovanje je dokazalo, da so se motili. Obdane od ognja, so živali iskale izhoda in skušale pobegniti preko gorečega kroga, samo da bi si rešile življenje. Pri tem so se opekle in poginile.

Toda, so primeri, ko si plemenitejši živali po dolgem ujetništvu kakor po nekem premišljenem preudarku vzamejo življenje. Mnogo je bilo psov, ki so od žalosti stradali, se vrgli z balkona ali preko skale v globino in se ubili.

Mojster med živalskimi samomorilci je najbrž bober. Če se ujame z eno nogo v past,

si jo takoj pregrizne. Lovci poznajo takšne primere tudi med lisicami. Navadno taka žival zaradi izkrvavitve kmalu pogine.

V Ameriki je vzbudil pozornost samomor cirkuškega leva Samsona. Nekega dne se je kralj živali nasitil predvajati vedno ene in iste scene pred gledalci. Ker je bila scena prirejena nad slovitimi vodopadi Atlantic Cityja, se je lev poglaval preko pregrade v globino in utonil, ne da bi le malo poizkusil plavati. Poslovi se je od tega sveta, ker je bil sit zdresiranega življenja.

Ne pozabi naročnine!

Pomlad je tu, zabučali bodo snežni plazovi...

Ze je tu marec, mesec, s katerim prehajamo v meteorološko pomlad. Tja do druge tretjine sušca, ko se bo najavilo pomladno enakonočje, bo pobiralo sonce z odjugo snežno plast. S toplimi dnevi bo prišla v gore nova nevarnost plazov, ki je postala že marsikomu usodna.

Slovenska zemlja, ki ji ne manjka gozdov, je na gorskih strminah zavarovana precej pred plazovi. Toda tam, kjer je nespametno gospodarjenje izropalo površje temnih gozdov, drče po golih rebrih pogubonosni plazovi v dolino. Se je v spominu primer od Sv. Urbana nad Mariborom, kjer je gospodar leto prej sam posekal gozd, pa našel v sedanjih zimah z ženo in voloma vred strašno smrt v težkem snežnem plazu...

Gozd zadržuje vodo, in sam ha stoletnega bukovega gozda izhlapi na dan povprečno 25.000 litrov vode! Za to mero potrebuje 500 mm letnih padavin, ki jih Slovenija ne

pogreša, tako da je že po naravi gozdnata. Počasno oddajanje vode je praktičnega pomena za ublažitev, če ne popolno odstranitev poplav. Pomislimo, da more en sam ha gorskega gozda zadržati v letu 7000 m³ vode, ki jo lahko polagoma oddaja skozi vse leto v obliki studenčka s 15 l vode na minuto.

Gozdna streha prestreza padavine, da ne udarjajo z vso silo na zemljo in zbijajo rahlo prst. Skoro tretjino vseh padavin, ki jih ujame zelen gozd v svoje krošnje, ne pride do tal, temveč prej izhlapi. Jasno je tedaj, da tudi pozimi obleži na gozdnatih tleh manj snega kakor drugod. Počasno taljenje snega pod gozdom stredo spomladi zmanjšuje poplave, ki so na golih tleh vedno nevarne. Gozdnata imajo mnogo votlin, kjer se nabira počasi od-tajajoča se snežnica. Na golih tleh se voda naglo odteka, zemlja se enakomerno namoči in premoči, nastajajo plazovi, ki odnašajo s seboj plodno prst pa grušč in pesek.

Šofer in tiger

V srednjeazijski sovjetski republiki Tadžikistanu je doživel pred dnevi neki šofer na poti iz Kirovalda v Kurgantjube nenavadno pustolovščino. Že od daleč je opazil iz avta, kako sedi sredi ceste velika žival, ki se je pripravila na skok, ko je prišlo vozilo bliže. Bil je tiger. Šoferjev spremljevalec je ustrelil, tedaj se je orjaški tiger povzpela na avto in odtrgal s šapo krov. Šofer je poglaval z vso silo dalje, hoteč v diru pobegniti. Tiger se je prevrnil, bliskovito spet pobral in znova napadel človeka. Udarci ga je vrgel na tla, kljub težjim ranam, se je razjarjen zaletel v avtomobil. Skočil je na hladilnik in razjedal ščitnik na motorju. Nato se je ranjena zver zavalila pred avto in počasi odtacala v grmovje.

Sovjetska vojska gradi na Daljnem vzhodu podaljšanje daljnovzhodne Maginotove črte. Ta črta teče ob rekah Amur, Ussuri ter jezeru Khanka. Končana je železniška proga od Posjeta do korejske meje, prav tako tudi novo pomorsko oporišče Sovjetik, ki leži nasproti japonskemu Sahalinu.

Rekordne vročine 38 stop. C v sendu ni bilo že 35 let v Argentini, kakršna je zajela to južnoameriško deželo v letošnjem februarju.

60.000 litrov whiskyja so zlili v reko Hudson v New Yorku, ker uvozniki s Kube že štiri leta niso plačali carine.

20 milijonov let staro kačo so našli v okamenem stanju v skladih gorovja Rocky Mountains v Ameriki. Spravili so jo v Smithsonianov muzej in učenjaki trde, da ni bila strupena.

18 ton paketov za vojake na francoski fronti je poslala darežljiva Američanka Seton Porter, ki je bila že v svetovni vojni dobrotnica frontnikov.

Mojo v nekem vzhodnem angleškem pristanišču je porušila nemška mina. V bližini so našli še dve mini.

»Kdorkoli je ubit na poti v Anglijo, se ima zahvaliti samemu sebi,« piše uradni organ nemškega propagandnega ministrstva »Angriff«.

V kratkem bo izgotovljena direktna vodna zveza med Gdanskom in Odeso. Z največjo naglico gradijo vojni ujetniki kanal, ki bo vezal reki Prut in Dnjester. Ko bodo kanali izgotovljeni, bo mogoče prevažati ruski petrolej po vodi iz Batura ob Črnem morju naravnost na Baltik.

LOUIS PASTEUR.

slavni francoski učenjak, utemeljitelj zavoda, ki prav zdaj s polno paro proizvaža serum za vojne namene

Ženski kotiček

Nasveti - mladim gospodinjam v pomoč

V mnogih gospodinjstvih, kjer so se nekoč šopirile kuharice, delajo danes gospodinjje same. Dohodki in draginja ne dovoljujejo takih izdatkov. Posebno pa ne kaže jemati v nova, mlada gospodinjstva pomočniki, ker se v prvi vrsti za dva človeka ne izplača, in ker morajo mladi ljudje

je navadno zelo štediti, da si lahko kupijo vse ono, česar še nimajo. Pogosto pa jih slišimo, kako vzdihujejo in »kuhala bi še že, kuhala, samo to večno pomivanje posode je nekaj strašnega«.

Res je, komaj žena poje, že mora vstati od mize in se lotiti pomivanja in urejeva-

nja kuhinje. Na pomivanje je treba misliti že med kuhanjem. Nekatere nemastne stvari lahko takoj po uporabi splakneš in obrišeš. Vso drugo posodo (razen pribora) namoči takoj. Pred namakanjem pa jo obriši s časopisnim papirjem. Ko se lotiš umivanja, se drži nekega reda: kozarci, bela posoda, lesena posoda, pribor, nemastni, nato mastni lonci.

Za pomivanje imej tri skledje. V prvi imej vročo vodo s sodo ali Persilom, v drugi istotako vročo vodo za izplakovanje, a v tretjo polagaj posodo, da se odcedi.

Ko umivaš kozarce, ne smeš imeti mastnih rok. Nožev in vilic z nasajenimi ročaji ne dajaj v vročo vodo, ker se prično ročaji snemati. Srebrni pribor umivaj v zelo vroči vodi in ga takoj obriši. Posodo umivaj na mizi ali stolu, ki je tako visok, da lahko vzravnana stojiš pri delu, sicer trpi želodec.

Naš dolg je — naš sovražnik

Kolikokrat slišimo tožiti ljudi, češ, vse mi je bilo, samo če bi ne imeli dolga in tega nesrečnega odplačevanja. Dandanes je pač malo ljudi, ki takih tožb ne bi verjeli ali pa mogoče že sami okusili. Dolg žre in ubija celo družino. Kjer je dolg, tam je skrb, a kjer je taka moreča skrb, ki jo je spričo današnjih težkih razmer le težko odpraviti, tam ne more biti sreče in zadovoljstva ter dobre volje za nadaljnje delo in pridobivanje.

Mnogo je ljudi, ki so si dolgovi sami krivi, a mnogo, premnogo je onih, ki si drugače ne zmorejo več voditi svojega gospodarstva. Mesečni dohodki so skromni, potrebe se pa v vsaki družini večajo oziroma postajajo dražje. Doktor tečejo meseci, v katerih ni treba kupiti ničesar

izrednega (kurivo, obleka, obutev, plačevati zdravnika, selitev ali slično) še nekako gre brez dolga, toda čim se pojavijo takšne večje potrebe, se je treba zadolžiti, vzeti robo na te nesrečne obroke, na katere se človek s tako lahkoto obveže, a jih potem tako težko odplačuje, kajti prav radi se potem pojavijo še razni nepričakovani izdatki in odplačevanje običi. Namesto, da bi se dolg manjšal, postaja vse večji, upniki terjajo, o dolžnik obupuje. Naj žena še tako stiska v gospodinjstvu, istega ni mogoče spraviti več v ravnotežje.

Takih družin je danes nepregledna vrsta. Ob skromnih, za današnjo dobo neprimernih dohodkih se ne morejo iznebiti svojega največjega sovražnika.

Delavski ženi

Čisto na svojevrsten način poteka življenje delavski ženi, bodisi, da je sama delavka ali pa le delavčeva žena. Globoko v telo in dušo ji je vžgan pečat dela, katero jo spremlja na vsakem koraku. Stalno živi v neki negotovosti za bodočnost. Mož se iz dneva v dan izpostavlja pri delu različnim nevarnostim. On je edini vir dohodkov za družino, in če njegove roke odpovedo, je zapisana družina brezupni bedi. Iz skromne odškodnine, ki bi jo morebiti dobil, ne bi mogli vsi živeti, so pa slučajji, ko dobi za delo onesposobljeni mož le dobro besedo. Najrazličnejše smrtno nesreče pa si tudi izbirajo največ svojih žrtev med delavskimi vrstami.

Od sobote do sobote poteka njeno živ-

ljenje. V neskončnost se vlečejo včasih dnevi tedna, kajti družina je navadno številna, dohodki skromni a potreb na pretek. Ko pride težko zaželeni dan, znaša pogosto že dolg višino zaslužka. Otroci ostajajo iz tedna v teden prikrajšani za vse, kar bi jim bilo za veselje, pouk in potrebo. Ne smemo se torej čuditi, da v takih razmerah izgine medsebojna ljubezen. V družini, otroci ne čutijo več navezanosti na dom in se prično potepati in beračiti.

Kjer je delavec res časa, draginji in delu primerno plačan, a število otrok ni preveliko, tamkaj tudi ženo ne zadevajo te bridkosti. Kjer pa teh dobrih pogojev za življenje ni, tam bi morali pričakovati od žene naravnost herojskih lastnosti,

da ne bi omagala. Zato najdemo baš v vrstah delavskih žena toliko trpkosti, pomanjkanja poguma in vzdržnosti in kot posledico tega brezbrčnosti za družino in otroke, ki ostajajo v mnogih slučajih prepuščeni samim sebi.

Največje gorje pa nastopi tam, kjer mož v soboto ne najde poti domov, ampak v beznico. Tam so razmere obupne. Ni torej čudno, da vidimo ob sobotah nekatere energičnejše žene stati pred večimi delovnimi podjetji, da ja pravočasno ujamejo može, da ne krenejo na slabo pot.

Težek je torej položaj delavske žene, a vendar ne tako brezupen, kakor bi lahko posneli iz besed marsikateri. Treba je le ljubezni do doma in svoje družine, da pritegneš moža in otroke in tudi v tvojem domu bo zasijalo sonce zadovoljstva, čeprav v skromnem obsegu, kajti ni vsa sreča v blagostanju. Boljša in srečnejša je v medsebojni ljubezni povezana družina ob skromnem, četudi črnem kruhu, nego družina bogataševa, kjer vleče vsak na svojo stran in z zavistjo gleda na srečo in zadovoljstvo v skromni delavčevi družini.

Kuhinja

Čokoladna torta. Mešaj 10 dkg presnega masla in mu primešaj polagoma, ko dobro naraste, 9 dkg ogrete čokolade, 10 dkg sladkorja z vanilijo, 2 žlici vode in 4 rumenjake. Vse to mešaj pol ure. Naredi sneg iz trdih beljakov ter ga rahlo primešaj s 7 dkg moke. Deni vse to v pomazan model ter peci v srednji vročini približno pol do tri četrt ure. Ohlajeno torto prereži, namaži z vaniljevo kremo in oblij s sledečim ledom: Segrej 5 dkg presnega masla in mu prideni 12 dkg zmlete čokolade in 1—2 žlici vrele vode. Tolci to na hladnem s kuhaličnico, da postane zelo gladko in svetlo. Ta led vlij na torto, ne da bi ga kaj kuhala.

Nadete telečje prsi z rižem. Pripravi in nasoli telečje prsi. Potem sprži s presnim maslom 1 osminko litra riža. Ko se nekoliko ohladi, primešaj par žlic na drobne kocke zrezane kuhane gnjati in jajca ter napolni s tem prsi. Zdaj jih peci kakor drugo pečenko.

Ali ste tudi vi pozabljivi?

Pozabljivost in raztresenost ni samo splošno znana profesorska lastnost nas več pogosto se ponavljajoča lastnost nas vseh. Da pa je imamo ženske zopet največjo mero, to pa je itak samo po sebi umljivo.

V čem obstaja ta pozabljivost? Kdo bi vse to našteval — skratka pri vseh vsakdanjih in nevsakdanjih poslih. Ko gre gospodinja na trg, še med potjo v duhu ponavlja, kaj vse mora kupiti, toda, ko se vrne, ugotovi, da je pozabila hren in jajca. Hitro mora črtati z jedilnika jajca s kislim hrenom, pri tem pa pride do spoznanja, da za nadomestno jed nima doma tega ali onega, ker zjutraj pač ni računala s tem, da bo to malemkost prej ali slej potrebo-

Droblinova juha. Deni v kozico 2 žlici presnega masla ali masti; ko se speni, streši vanj 20 dkg droblin en dan starih žemelj ali kruha. Ko zarumene, jih zalij z vrelo zelenjavno juho ali s slano vodo, prideni nekoliko muškatnega cveta in pusti še vreti. V juhnem loncu vmešaj 3 rumenjake ali 2 jajci, kamor vlijaj med mešanjem juho.

Majeronov krompir. Skuhaj kakih 6 neolupljenih krompirjev; kuhane olup. Potem jih razreži na listke ali rezance. Medtem naredi bledorumeni prežganje, kateremu si pridejala pol žlice drobno zrezane čebule; prilij v prežganje primerno kisa in juhe ali vode, razmešaj, da je gladko; nato prideni krompir in drobno zrezan majhen lorberjev listič, košček limonove lupine, 3 zrna česna in šopek majerona ali žlico majeronovih plev. Slednjič dodaj še malo stolčnega popra, lahko tudi malo kisa in soli, kolikor treba; ko prevre, je gotov.

Proti zaprtju

Rozinova potica. Deni na desko 56 dkg moke, zdrobi vanjo z valjarjem 42 dkg presnega masla, prideni 3 rumenjake, četrta litra kisle smetane, 7 dkg sladkorja in malo limonove lupine, pol kavne žlice soli in vznajani kvas iz 3 dkg kvasu, žlico sladkorja in 3 do 4 žlice mlačnega mleka. Urno napravi testo, ga dobro pogneti, razvaljaj in zloži kakor masieno testo trikrat zaporedoma. Ko je zadnji krat zvaljano in zloženo, ga pokrij in pusti, da vzhaja na malo toplem prostoru približno 2—3 ure. Medtem pa mešaj 3 rumenjake, 25 dkg sladkorja, polovico stroka vanilije s koščkom sladkorja stolčne. Dodeni še 2 žlici sveže sladke smetane, vse dobro zmešaj, razvaljaj testo za nožev rob debelo, pomazi z nadevom in potresi z 1 kg z rumom poskropljenih in z limonovimi olupki potresenih rozin. Zavij testo trdo skupaj, deni ga v model in postavi na malo toplem prostor, da vzhaja. Potem namaži potico z jajcem ter jo peci v srednji vročini približno 1 do 1 in četrt ure.

Praktični nasveti

Luknjice na dežniku. Male luknjice na dežniku popraviš, če prilepiš s kolodijem na spodnji strani majhen košček svile ali drugega dežnikovemu podobnega blaga.

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU ROMAN 13

»Sodim, da je umrla na palubi,« mu je dejala Glen, sluteč, da se bliža trenutek, ko bosta z besedami prišla do najvažnejšega.

»Štiri tisoč liber!« je poskočil Castle, ko je izvedel za ta dogodek. »Popolnoma sem že pozabil, da je še na svetu tak denar! O takih vsotah ti ne slišiš besede. Tu smo v obubožani pokrajini. To-like vsote nimam jaz niti v pencih!«

»Kaj pa ta pokrajina — in vsa ta zemlja!« se je čudila Glen, zroč nerazumljivo v Filipa.

»Izposodil sem si, dekle. O obroku, ki ga mesečno vračam, ni vredno da bi govoril. Če bi čakal Metuzalemovi leta, bi niti moji dediči ne imeli farme brez dolgov. Nikdar ne bom...«

»Se slutila nisem, da ima Janet Rossova toliko denarja,« je nadaljevala Glen. »Vzradostilo me je, ker se je Janet spomnila prav mene, čeprav sem mnenja, da denar ni kdo ve kaj...« Moj Bog! Edina reč, ki na svetu kaj pomeni!« je že hotel reči, a se je obvladal in namesto tega rekel: »Mnogo, mnogo pomeni, zlasti takrat, ko se mora človek zaradi njega odreči nadejam o ljubezni in sreči, Glen.«

V lica ji je hla vročina, s prsti je nemirna vrtala v mehko leopardovo kožo na držajih stola, s konci čevljev pa je risala kroge na preprogo.

»In kaj te je vendar napotilo prav v Kenijo?«

Vedela je, da jo bo prej ali slej zalotilo tole vprašanje, zato si je naj pripravila nešteto odgovorov.

»Zato ker sem enostavno morala priti. Janet Rossova mi je tako svetovala. In tudi sama sem po tem tako neodoljivo hrepenela, le da nisem vedela, kam naj prav za prav grem. Tudi ti si mi večkrat pisal, kako krasna je Kenija. Zdaj se tu razgledujem naokoli in stikam za nečim, kar mi bo najbolj všeč. Na ladji sem se seznanila z žensko, ki v Nanyuki popolnoma sama gospodari na veliki farmi. Povabila me je; naj ostanem nekaj časa pri njej. Naposled mi je celo predlagala, naj postanem njena družabnica na farmi...«

Filip je zmračil čelo, rekel pa ni besede.

»Lahko se tudi vrnem v Nairobi ter tam odprem modno trgovino ali trgovino s klobuki,« je nadaljevala. »Na ladji je bila tudi neka žena, ki...«

Nestrpno jo je prekinil: »Nikdar, bodi zelo previdna! Čim tukaj ljudje zvoajo pri nekom denar... in ti si tako neizkušena...«

»No, za vse je še dovolj časa. Najprej si bom pošteno odpočila ter si ogledala širno pokrajino.«

»Ostani ter si najprej oglej Kilgomo in se je naužij,« se je zasmeljal, »mene pa...«

»Toda kaj bo dejala — Eliza?« se Glenison ni mogla vzdržati pikre opazke. Z očmi je ostro obvisela na njegovem obrazu, nestrpno pričakujoč, kaj ji bo odgovoril.

»Eliza?« Na videz je bil popolnoma miren, toda boleče je skrčil pesti, česar pa Glen ni videla.

»Ah, da, popolnoma sem pozabil. Ko sem te opazil v sobi, sem v prvem trenutku mislil, da je prišla mala gospa Oliverova. Na glavi nosi prav tak klobuk kot ti. Včasih se usmili vseh samotnih mladeničev v naši okolici ter jih pride obiskat, če se slučajno mudi v našem kraju. Zelo prijetna žena, tale Eliza. Popolnoma pa sem bil pozabil, da je odšla v Kampoly za Billom.«

»Kdo je ta Bill?«

»Njen mož. Nikoli jima ne pravimo drugače kot Eliza in Bill. Tamle je njena fotografija. Hotel sem imeti tudi Billovo, pa mi je Elica rekla, da bi se Bill za nobeno ceno ne postavil pred fotografsko kamero.«

»Ona je zelo lepa,« je pripomnila Glenison.

Filip se je široko nasmehnil. »Zanimivo je, da si ravno lepe žene običajno izberejo grde moše in jih celo obožujejo. Eliza imamo vsi zelo radi, ljubka je, tako rekoč naš miljenček.«

»Da, saj si jo tako imenoval, ko si vstopil,« se je Glen nasmehnila.

»Vsi ji tako pravimo,« je previdno pojasnil, govoreč v množini. »Toda v Keniji takle naziv nič ne pomeni. Navajena nisi tega, to je. Tebi si kaj takega ne upam reči, ker bi to pomenilo nekaj čisto drugega kot pomeni miljenček — Eliza.«

»Ali bi mi ne hotel sedaj nekoliko razkazati farmo, File?« Gleni se je posrečilo, da je govorila z mirnim glasom, čeprav ji je srce divje razbijalo.

Vstala sta. Gleni je močno odleglo, ko se je nekoliko sklonila ter za širokim krajcem klobuka skrila vročično razžarjen obraz. Filip si ne sme misliti, da jo morda tale Eliza kaj vznemirja, čeprav je močno dvomila v spretno zavito pojasnilo. Znabit pa je tu še katero drugo dekle, ki ga je Filip zamočkal. Obvladati se mora. V temle hipu je bilo to silno težko. Po tolikih letih je preveč živo čutila, kako je še vedno tesno povezana z njim in s koliko silo ji njegova pričujočnost oživlja sanje bodočnosti. Srce ji je s toliko silo utripalo, da ga je razločno slišala.

Šah

Zborovanje Slovenske šahovske zveze v Trbovljah

Preteklo nedeljo je bilo v Trbovljah zborovanje Slovenske šahovske zveze, ki se ga je po svojih delegatih udeležilo 11 šahovskih klubov. Zbor, ki mu je prisostvoval dr. inž. Kasal kot zastopnik Jugosl. šah. saveza je vodil podpredsednik g. Ferdinand Bizjak. V daljšem poročilu je orisal delo zveze v preteklem poslovnem letu, poudarjajoč izpremembe ter prečital ostavko zvezinega predsednika g. Cirila Vidmarja. Notranja trenja so sicer nekoliko zavrla delovanje zveze, toda upati je, da bo bodoče poslovno leto mnogo plodnejše ter potekalo ob popolni harmoniji vseh sodelavcev. Iz tajniškega poročila prof. Ludvika Gabrovška je bilo razvidno, da je sedaj večanjih v zvezi 24 šahovskih klubov, ki imajo 492 verificiranih članov, seveda pa je število članstva mnogo večje. Tehnični vodja g. Erker je v obširnem poročilu navajal vse zvezine prireditve, med njimi kot najvažnejšo lanskoletno klubsko tekmovanje za prvenstvo Slovenije, ki ga je osvojil Celjski šahovski klub, dalje brzoturnir za pokal zveze, ki je pripadel Centralnemu šah. klubu v Ljubljani. Zvezin član Ljubljanski šah. klub pa je osvojil klubsko prvenstvo države. Zleteli je, da v bodoče sodelujejo pri zvezinih akcijah po možnosti vsi klubi.

Po odborniških poročilih je v imenu revizijskega odbora g. prof. Sila predlagal odboru razrešnico. Pri volitvah, ki jih je vodil g. dr. Kasal, je bil izvoljen za predsednika dr. Tone Bajec, v odbor pa Hrščak, prof. Gabrovšek, Slokan, F. Bizjak, Samobor, arh. Zupan, Hren in Bezrukov iz Ljubljane ter Cafuta (SKV) iz Maribora; v revizijski odbor pa prof. Sila (MSK) iz Maribora, inž. Pipuš iz Celja in Kozina iz Ljubljane.

Odbor je nato razpravljal o nekaterih organizacijskih zadevah ter važnejših predlogih, ki jih bo vodstvo skušalo uresničiti tekom svoje poslovne dobe.

Geza Maroczy 70 letnik

ZA NJEGOV ŽIVLJENJSKI JUBILEJ PRIPRAVLJAJO V BUDIMPEŠTI TURNIR, KI SE GA BO UDELEŽIL TUDI DR. EUWE

Vsak naš povprečen šahist se vsaj iz turnirskih knjig spominja imena madžarskega vele mojstra Geza Maroczyja. Jutri, 3. t. m., doživlja nekdanji tako slavni šahist svojo 70. letnico. Maroczy se je že pred leti umaknil iz mednarodne turnirske arene, kjer je bil nekoč velika zvezda. Njegova šahovska kariera je tesno povezana z zgodovino modernega šaha, z dobo že preminulih starih mojstrov, zlasti dr. Tarascha. Poslej se Maroczy sicer še udeležuje šahovskega življenja, toda le kot opazovalec, kot šahovski novinar, sekundant pri matchih in kot organizator. V igro pa ne posega več. Moči so opešale, mlada generacija je njega in njegovo dobo že prerasla.

Maroczy se je znal pravočasno umakniti ter si tako ohranil svojo nekdanjo slavo, dočim so jo nekateri mojstri njegove generacije s katastrofalnimi porazi v borbi z mlado generacijo popolnoma diskreditirali. Madžarski vele mojster je igral močan in izredno prodoren šah ter si v mednarodnih turnirjih pridobil mnoge lovorike. Znan pa je bil tudi kot odlični teoretik in spreten šahovski novinar. Poslednjič je vidneje posegel v turnirsko areno na velikem mednarodnem turnirju v New-Yorku 1924, kjer je z 10 točkami (60 odst.) dosegel v boju s takrat najmočnejšimi šahisti sveta (dr. Lasker, Ca-

pablanca, dr. Aljechin, Marshall, Reti, Bogoljubov, dr. Tartakower itd.) častno 6. mesto. Po tem turnirju se je Maroczy umaknil iz arene.

V proslavo njegovega življenjskega jubileja pripravljajo v Budimpešti turnir, ki bo, kot poroča »De Schaakwereld«, od 22. do 27. t. m. Poleg madžarskih mojstrov Szaba, Barea, Rethyja, Füstera in Corodyja se bo turnirja udeležil tudi bivši svetovni prvak dr. Euwe, ki ga veže z jubilejom Maroczyjem tesno prijateljstvo. Maroczy je bil namreč v matchu dr. Aljechin-dr. Euwe sekundant dr. Euweja.

Maroczy je igral tudi na svojem zadnjem turnirju v New-Yorku zelo dober šah, kot vselej, je bil tudi v New-Yorku zelo nevaren nasprotnik, celo dr. Laskerja je spravil v velike težave, brez sreče bi dr. Lasker takrat ne ušel porazu. S takratnega turnirja prinašamo naslednjo partijo, ki jo je dobil Maroczy v prav lepem stilu.

24. Španska otvoritev

(New York 1924, 22. kolo)

Beli: G. Maroczy Črni: F. D. Yates

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0-0, Le7 6. Te1, b5 7. Lb3, d6 8. c3, 0-0 9. d3, Le6 10. Sbd2 (ne takoj 10. d4 radi 10... exd4 11. cxd4, d5! itd.), Sh5 (ta maneuver s skakačem je brezuspe-

šen in prva pot k porazu, logično bi bilo 10... Dd7 in nato Tadd8 ter poskus prodora d6-d5) 11. d4!, Lxb3 12. axb3, Sf4 (mnogo boljše bi bilo še vedno 12... exd4, nakar bi sicer beli tudi prišli v prednost, vendar pa bi mogel nuditi črni dobro obrambo) 13. Sf1, De8 (umetničen, skakač bi moral nazaj na g6) 14. Sg3, g6 (črni polja f5 ne more več obraniti. Maroczy na klasičen način ovzre pogrešno strategijo črnega) 15. d5! (zmagonosna poteza, po zamenjavi na f4 pride beli še do nevarnega napada na kraljevo krilo), Sd5 16. Lxf4, exf4 17. Sg2, g5 18. Sf4!, Tfe8 19. Sf5, Lf8 20. Scd4, f6 (grozi 21. Dh5 itd.) 21. g3!, fsg3 22. hsg3, c5 (sedaj postane slaba še točka d6, toda črni je tako ali tako izgubljen) 23. Sf3, Sf7 24. Sh2!, Ta7 25. Dh5, Lg7 26. Sg4, Dd7 27. Kg2, Se5 28. Sxd6!, Ted8 29. Sxe5, fxe5 30. Sf5, Lf6 31. Teh1, Td7 32. Dg4 (grozi 33. Txa6 in Sh6+), Kh8 33. Th6, a5 34. Se3!, De8 (ali 34... Dxd4 35. Shg4, Lg7 36. Te6, Taf7 37. Taf1 itd.) 35. Tah1, Tf8 36. Df5, Df8 37. Sg4, Ld8 in črni preda, ker pride mat v treh potezih 38. Txf7+, Kg8 39. Dg6+ itd.

Iz četveromatcha v Delftu

V našem zadnjem pregledu smo že poročali, da je bil v inozemskem univerzitetnem mestu Delftu četveromatch, ki ga je priredilo tamošnje akademsko šahovsko združenje »Paris« in so se ga udeležili dr. Euwe, Landau, Hans Kmoch in dr. v. d. Bosch. Z naskokom pol točke je izšel kot zmagovalec Kmoch, ki je dobil partiji proti Landau in dr. Boschu, dočim je z dr. Euwejem remiziral. Dr. Euwe je ostal na 2. mestu, ker je še remiziral z dr. Boschem. Na zadnje mesto je brez točke padel Landau, kar je vzbudilo precejšnjo pozornost. Iz četveromatcha prinašamo naslednjo partijo:

25. Steljanka

Beli: dr. Euwe Črni: S. Landau

1. e4, e5 2. Sf3, d6 3. d4, exd4 4. Sxd4, Sf6 5. Sc3, g6 6. Le2, Lg7 7. 0-0, 0-0 8. Le3, Sc6 9. f4, Ld7 10. Kh1, Tae8 11. Sb3, a6 12. Lf3, De7 13. Sd5!, Sxd5 14. exd5, Sa5 15. Sxa5, Dxa5 16. c3, Te4 (da prepreči 17. Ld4, vendar pa zaide trdnjava v neprilike, s 16... Tfe8, 17. Ld4, Lxd4, 18. Dxd4, Dc5 bi se mogel črni bolje braniti) 17. Dd2, b5 18. Tfe1, Tfe8 (relativno je bilo boljše 18... Tfe8) 19. Df2! (sedaj pa grozi beli z 20. Lb6, Da4 in 21. b3; črni ne more več rešiti kvalitete), Dd8 20. Le2, Ta4 21. Ld1, Te4 22. Le2, Txe3 23. Txe3, b4 (zadnja šansa, črni mora igrati na komplikacije) 24. f5! (najboljša taktika: beli prepusti damsko krilo neznanu usodi ter uprizori napad na črno

kraljevo krilo), bxc3 25. fxc6, exb2 26. gxf7!, Kf8 27. Tae1, Lf6 28. Lxh7, Te1 29. Dg3, Lg7 30. Lb1, Txe1+ 31. Txe1, Da5 32. Tf1, De3 33. Dg6 in črni preda. — (Glose H. Kmoch)

26. Indijska obramba

Beli: dr. v. d. Bosch Črni: H. Kmoch

1. d4, Sf6 2. Sf3, b6 3. Sc3, Lb7 4. Lg5, d5 (nekako izsiljeno, sicer sledi 5. Lxf6 in 6. e4 v veliko premočje v središču) 5. e3, e6 6. Sc5, Le7 7. Df3 (beli ima lep napad, ki se mu črni izogne še najboljšo z rohadjo), 0-0 8. Ld3, Sfd7! (ta na 9. Dh3 odgovori z f5) 9. Lf4, Sxe5 10. dxc5, Sd7 11. Dg4 (logično bi bilo 11. Dh3, da tako izzove 11... g6 in doseže oslabilen kraljevega krila), Tfe8 (parira grožnjo Lh6 in pripravlja f5) 12. h4, f5 13. exf6 e. p.? (strategična napaka, beli bi moral nadaljevati napad s 13. Dh3 in 14. g4), Lxf6 14. h5, Sf8 15. 0-0-0, e5 (karte so se zasukale, črni je zelo močan v središču) 16. Lg3, De7 17. e4, c6 18. The1, Le8 19. Df3, d4 20. Le4+, Le6 21. Lxe6, Dxe6 22. Se2, Dxe2 23. c3, c5 24. Ke2, Ted8 25. h6, c4 in beli preda. — (Glose H. Kmoch).

Match Alatorcev-Levenfiš

V Rusiji zadnji čas tudi ni večjih prireditelj, ki bi zbrale na turnirjih večje število mojstrov, ki jih ima Rusija precej. Mojstri so se ob tej »suši« omejili na medsebojne matche. Tako je sedaj v teku match med predstavnikom starega ruskega šaha in mladim mojstrom Alatorcevim, med obema je točno 20 let razlike. Prvo partijo, ki jo objavljamo, je dobil Alatorcev, drugo Levenfiš.

20. Španska igra

(1. partija matcha)

Beli: Levenfiš Črni: Alatorcev

1) e2-e4, e7-e5 2) Sg1-f3, Sb8-c6 3) Lf1-b5, Sg8-f6 4) Sb1-c3, Lf8-b4 5) 0-0, 0-0 6) d2-d3, Lb4-c3 7) b2-c3, Dd8-c7 8) Lb5-c4, d7-d6 9) Le1-g5, h7-h6 10) Lg5-h4, Sc6-a5 11) Sf3-d2, Sa5-c4 12) Sd2-c4, g7-g5 13) Lh4-g3, Sf6-e8 14) Sc4-c3 Lc8-e6 15) d3-d4, f7-f6 16) h2-h4, Se8-g7 17) Tf1-e1, De7-f7 18) h4-g5, h6-g5 19) f2-f3, Sg7-h5 20) Lg3-h2, Sh5-f4 21) g2-g3, Sf4-g6 22) Dd1-d2, f6-f5 23) e4-f5, Le6-f5 24) Te1-f1, Sf5-h3 25) Se3-g2, Df7-f6 26) Tf1-f2, e5-d4 27) c3-d4, Ta8-e8 28) Ta1-b1, b7-b6 29) Sg2-c3, Df6-e6 30) Se3-f1, Lh3-f1 31) Tbf1-f1, De6-c3 32) Dd2-c3, Te8-c3 33) Kf1-g2, Kg8-f7 34) Tf1-c1, Te3-c3 35) Kg2-h3, Tf8-e8 36) Lh2-g1, Kf7-f6 37) Kh3-g4, Te8-c3 38) Te1-b1, c7-c5 39) Tbf1-b3, c5-d4 40) Tb3-c3, Sg6-e5+ 41) Kg4-h5, Te3-c3 42) f3-f4, g5-f4 43) Tf2-f4, Kf6-e6 44) Lg1-d4, Te3-g3 45) Ld4-b2, Tg3-g2 46) Tf4-a4, Sc5-c6 47) Ta4-c4, Ke6-d5 48) Te4-c3, Sc6-b4 49) Lb2-a3, Sb4-c2 in beli preda.

Vipavska burja

T. Z. VIPAVKI

Nad Kovkom in Nanosom,
siva zastava je vstala,
pa čez Platne in Staro Babo,
silna burja je zdivjala.

In zagnala se nad Ajdovščino
ter tja proti Vipavi,
kakor da bi ji rekli,
naj vse podere in podavi.

Trese dimnike,
lomi drevesa,
strešno opeko
raznaša kot peresa.

In nato nad Kras
pa proti Trstu jo ubere,
kar se ji v bran postavi,
vse omaja in podere.

Kaj ti je burja,
da prav tu tako divjaš,
dobrih Krašovcev in Vipavcev,
mari ne poznaš?

Kaj da se nad njimi,
tako huduješ,
in te nesrečneže
še ti kaznuješ?

Da prav radi tega tu divjam,
kraje dobro te poznam,
zato so moje želje vroče,
da jih očistim
tja do Trsta in do Soče.

Ne neham prej,
da izpiham vso nesnago,
ki je tu v kvar in zgago,
vse slabo se naj umakne moji sili,
ker ubogo ljudstvo se mi smili!

Prešnja

JANKO TANIČ

Tiho valovi šumijo,
preko poljane hitijo,
lunica v nje se ozira
in jim dalje pot utira.

Tiše valovi bodite,
da mi dete ne zbudite,
moje dete mirno spava,
tiho bodi, reka Drava!

POMENKI Z MLADINO

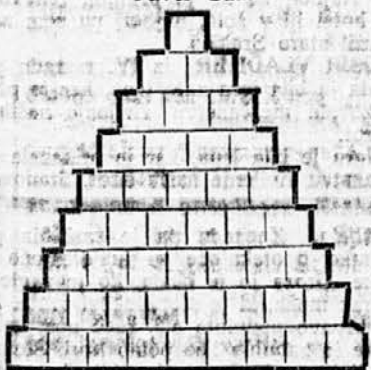
Franja Kumer. »Zgodba o pijancu« je še dokaj živahno napisana kakor tudi »Izgubljen sestra«. Vendar se mi zdi, da si le malo prehudo črno naslikala starega Koritarja. No, da se je le spreobrnul, jaz se nisem toliko bal zanj, kakor za njegove otroke. Pozdravljen!

Hinko: Tvoj »Mali junak« je bil pa res junak, da je že prav, če si ga ovekovečil na papirju. Takšni junaki otroci res niso kar si bode. Drugače me pa veseli, da v Slovenski Bistrici ne spite in da bi ti rad poleg nalog še kaj napisal. Tvoja mama bo gotovo z zanimanjem prebrala zgodbo o malem junaku. Napiši še kaj, samo ne vem, če boš še našel v življenju na takšnega junaka, ali je pa tvoj bratec napravil še kakšen junaki podvig. Zakaj ga ne bi? Ša je tič! Na svidenje! — T. Z. Vipavki. Pesem je sicer hodila malo po župančičevi bogati pesniški njeni, a nič zato. Pozdrav!

Urednik.

Piram' da

Pavel Gaal

Samoglasnik, veznik, del telesa, možko ime, mesto v Franciji, slovenski pisatelj, mesto v dravski banovini, dnevnik, žensko ime.

Rešitev kvadrata

Vodoravno: 1. sliv; 4. trd; 3. Bihač; 7. opal; 8. beka; 11. bas; 12. sin; 13. Ares; 15. pesa; 16. nosan; 18. res; 19. alt. Navpično: 1. stih; 2. trh; 3. vdbab; 5. basen; 6. česen; 7. oba; 7a. par; 9. kis; 10. ona; 14. Sora; 15. past; 17. sel.

»Večernik«

za mladino

Leto 2

Maribor, 3. marca 1940

Štev. 9

STANKO IN VIDA

MOMČILO MARIC

Stanko in Vida sta bila v svojih mladostnih letih velika prijatelja. Na prostranem dvorišču pred hišo in širnem travniku pod gozdom sta uživala brezskrbna otroška leta. Travnik in potok, ki je tekel po njem, je bil njuno veselje. V svoji otroški domišljiji sta si tolmačila prebivalce tega potoka za začarane viteze in kraljične, svet pod tolmunom pa za zaklet grad; tako sta si razlagala vse, kar sta videla v tem njunem kraljestvu, tako kakor sta zvedela iz pravljic.

Leto starejši Stanko je bil fant od fare, iznajdljiv in vseh muh poln. Sleherni dan je prinesel našima junakoma nove doživljaje. Šalam, ki so se porodile v viti Stankovi glavi, se je morala Vida do solz smeja. Stankov pes »Sultan« je bil pohleven in ubogljiv. Sultan ju je veselo vozil, njima pa so žarela lica od sreče in zadovoljstva.

Skopnel je sneg, prišla je pomlad, z njo cvetje in veselje. Čas jima je potekal v igri na dvorišču v gozdu ali pa ob potoku. Staršem sta prizadevala nemalo preglavic kajti mnogokrat sta prišla domov z raztrganimi oblekami, blatnimi čevlji in umazanimi lici.

Na prvi nad tolmunom si je Stanko domislil šalo, ki bi se prav govo klavirno končala, da ni bilo Sul-

tana. Z Vido sta se pogovarjala, da bi ona bila zakleta kraljična ki bi jo on, Stanko, junaško rešil. Ni še dokončal zadnjih besed, že jo porinil z brvi v potok... Štrbunk... Visoko je pijusknila voda. Stanko se je ustrašil nepremišljenega dejanja. Čutil je, da je storil nekaj slabega in jo z urnimi koraki ucvrl od brvi. Zasopel se je ustavil za ovinkom in prijelene poklica! Sultana, ali ta se mu ni oglašil. S strahom je pogledal izza debla proti nesrečnemu tolmunu — in zavriskal od veselja. — Videl je Sultana, kako je pravkar prevlekel premočeno deklico na breg. Kamen se mu je odvalil od srca, stekel je k Vidi in jo vso v solzah veselo objel. Vida, ki ni vedela ali naj se joče ali naj se smeje, je neopazoma pokarala Stanka in zopet sta bila prijatelja kakor popreje.

Stanko je izpolnil sedmo leto. Nehale so se igre, ki so trajale prejšnja leta od zore do mraka, kajti šola in z njo skrb je jemala Stanku mnogo časa. Tovariši, ki so prihajali k Stanku in opazili nedolžno mladostno ljubezen, so ga zbadali. Stanko jih je zato včasih natepel in zlasal. Tako je delal na zunaj, na tihem, pa mu je bilo hudo. Če je Vida prihajala k njemu, jo je ali iz hudobije ali samoljubja ali iz nekega narejenega ponosa odganjal. Prihajal je v leta,

Film

Nekaj, kar morate vedeti o filmu!

KAJ SO OPAZILI ARABCI PRI FILMU — PRVI OTROŠKI KORAKI FILMA — OSNOVNA FAZA FILMA JE BIL GIBANJE — OD GIBAJOČIH HLAC DO »RAZGLEDNISKIH« FILMOV

Film je še vedno sredi razvoja, pa naj bo to njegova tehnična, vsebinska ali umetniška stran (na vrhuncu je edino njegova gospodarska stran); kar pa ni navsezadnje nič takšnega, saj je zagledal luč sveta šele pred 45 leti. Vendar pa je razvoj, ki ga je napravil film v teh nekaj desetletjih oblikovno, tehnično in vsebinsko, vsekakor pomembnejši od recepta, ki pravi, kako lahko napravimo iz neke XY štirinajstletno dekle, čeprav ima že dve bradi. Ali pustimo gospo XY z njenima dvema bradama in njenimi 14. leti.

1923. je privdral neki Francoz v francosko Sirijo. Nič drugega ni privlekel s sabo, kakor neko staro kinoaparaturu in neki prastari film. Z aparaturu se je nastanil v eni izmed najubožnejših arabskih četrti Damaska in začel vrteti film. Publike mu ni primanjkovalo. Francoz je celo opazil nekaj ljudi, ki so stalno prihajali, čeprav je vrtel film že več mesecev. Neki dan pa se je zgodilo, da je pomotoma odvrtil najprej prve prizore. Vendar pa se mu je zazdelo čudovito, da ni nihče niti z besedico protestiral, niti eden izmed »večnih obiskovalcev« ne. To ga je napravilo trma-

stega in radovednega, pa je pri ponovni predstavi začel kar povprek mešati prizore. Tudi tokrat se ni nihče razburil. Zakaj ne? je vprašal stare obiskovalce. Šele sedaj je zvedel, da njegovi stalni gostje sploh niso dojeli vsebine filma, ampak da so prihajali gledat filmski trak, da so lahko gledali ljudi, kako hodijo, konje, kako tekajo, in pse, kako lovijo.

Tudi obiskovalce Lumièr-ove kinokleti je zanimalo v rojstnem letu filma 1895. nekaj podobnega. Strmeli so nad skrivnostjo tehnike ter bili vznemirjeni že nad samim dejstvom, da se nekaj giblje, obenem pa so bili veseli vsakršne dogodbe, ki so jo videli na filmskem platnu. Prvič v zgodovini človeštva je lahko človek opazoval v gibanju nekaj, kar se je že zgodilo. Vsekakor je bila to precejšnja senzacija.

Medtem ko so posnetki najrazličnejših italijanskih cest in »Vračanje delavcev iz Lumièr-ovih tovarn« hoteli prikazati v bistvu samo še skrivnostno gibanje na filmskem platnu, so posnetki »Požar Basarja de la Charité«, »Mimohod na Unter den Linden« in

BUSTER KEATON

»Prihod carja v Pariz« hoteli dati obiskovalcem že nekaj več. Hlače, ki se gibljejo in kolesa, ki se vrtijo, so jim vsekakor premalo povedeli, hoteli so videti že nek časovne dogodke. Takrat je nastala bistvena naloga filma: zbiranje dogodkov.

Taki dokumentarni filmi so morali biti čim bolj vestno in realistično podani. Nujno je bilo, da sta se tehnika snemanja in objektiv morala izpopolniti. Doseči največjo možno podobnost z realnim življenjem, je bil pač eden izmed prvih pogojev dokumentarnih filmov.

Na tej prvi razvojni fazi filma naletimo redko na umetniško izoblikovane prizore in slike. Nova tehnična veja je imela vsekakor preveč težav, da bi mogla izpopolniti to stran filma. Bilo bi vsekakor preveč zahtevati od tega primitivnega filma, da bi bil še kakor koli estetično dovršen. Na tej prvi stopnji je imela še tako brezsmiselno posneta in primitivna reprodukcija svojo lepoto; občinstvo je bilo očarano, ko je gledalo bleščahajočega sonca, konture gibajočih se trav, oblakov in penečega valovja.

»Lepota« je bila že nekaj, posebno pa še takrat, kadar so bili predmeti grdi. Barbarski in brez tradicije, je film posnema le to, kar mu je prišlo pred lečo. Z »lepimi slikami« se je začelo v filmu šele kasneje, ko si je film ustvaril tradicijo.

Eno je bilo nedvomno, da se bo mogel film

razviti s kreditom, ki mu ga bo dala stara priznana umetnost. Film je najprej osvojil slikarske učinke. Z uporabo mehkega objekta je ustvaril prve umetniške posnetke, ublažil z zaslonko in mrežo premočne kontraste, spremenil naravne predmete v romantično in impresionistično navdahnjene podobe. Malenkosti so se zabrisale, svetlobni refleksi se razširili in konture izbrisale. Iz sonca je nastal mesec, iz dneva — noč.

Vse to je seveda privedlo do tega, da so začeli posnemati take prizore, ki bi jih prav lahko primerjali z »razglednicami«. Občinstvo je videlo v tej dobi »Grad na Renu«, »Čikaške klavnice«, »Konstrukcije mostov«, »Naj-novejšo modo«, »Vojno na Kitajskem«, vse prikazano z eno samo težnjo: napraviti čim lepše fotografije. Pozabljena je bila osnovna faza filma: gibanje, ki je tako prevzelo Arabce v Damasku. (Konec prihodnjic.)

Križanka št. 67

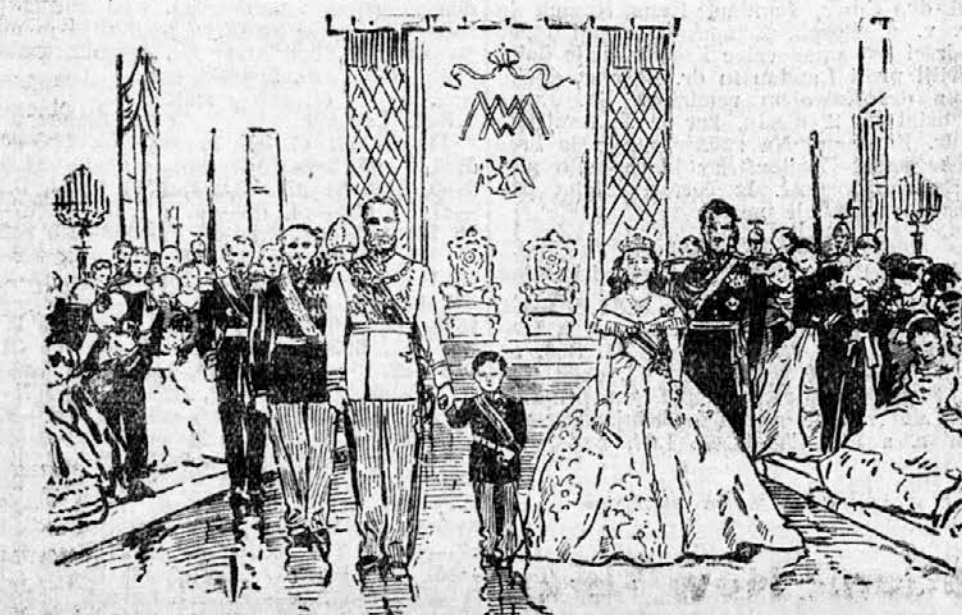
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I									
II									
III									
IV									
V									
VI									
VII									
VIII									
IX									
X									
XI									
XII									
XIII									

Besede pomenijo:

Vodoravno: I. francoska zgodovinska osebnost; II. pesem; Adamovo rebro; III. rimski pesnik; IV. varuh; V. posoda; pripadnik izumrlega naroda; VI. moško ime; moravska pokrajina; VII. narobe koristna rastlina; rojstna hiša; IX. časovna enota; X. del kolesa; pritrilnica; XI. obrtnik; XII. nakazilo za denar; XIII. varnostna priprava.

Navpično: 1. ruska reka; mesec; 2. dobra pijača; zemljepisni izraz; 3. ošak; 4. azijska država; sorodnik; 5. vodna žival; slovenski pesnik; 6. ameriška zvezna država; če; 7. športnik; 8. zgodaj; zaimek; 9. priprava za ribolov; muslimanski mesec posta.

Spomnite se CMD!

Iz filma »Juarez«: Nadvojvoda Maksimilijan (Brian Aherne), brat avstrijskega cesarja Franca Jožefa, se je vdal prigovarjanju Napoleona III. in je 10. aprila 1864 sprejel v Miramaru pri Trstu mehiško cesarsko krono.

ko dečki sovražijo deklice.

Prišla je zima in kakor nalašč sta oba dobila smučarsko opremo. Vida je nerodno stala na smučeh in vselej, kadar se je zapeljala po bregu, se je zavalila v mehek sneg. Stanko jo je nešteto krat pobral in jo učil umetnosti belega športa, četudi je bil o njem prav tako malo podkovan kakor Vida. Pobotala sta se in zopet sprla, kajti Stanko, ki je že hodil v gimnazijo, je s prezirom gledal na njo, ki je obiskovala osnovno šolo.

Leta so tekla, oba sta dorasčala in letos je Stanko petošolec, če se ne motim...

Moj stari očka

VLADKO KOS

Veš, moj stari očka
pipico kadi,
vsak dan k ptičkom hodi
v park in se smeji.
Ptički ga pozdravljajo: očka naš, ci, ci!

Karte zna igrati,
durek in tarok,

Zgodba o pijancu

FRANJA KUMERC

Malo mestce se je zrcalilo v zimskem dnevu. Pobeljene hiše so stale negibno, mimo njih pa so tekale ulice ter se križale. Med velikimi hišami se je le tu in tam skrivala kakšna majhna in pritična stavba. Nekateri lastniki teh hiš so hišo dozdali in najeli stranke.

V mestni četrti so stale barake, črne in neprijazne barake. V eni izmed teh barak je stanovala Koritarjeva družina. Gospa je posedala ves dan doma, ker ni imela drugega opravka. Nikamor ni hotela, ker so ji opazke, ki jih je slišala za sabo, segale prav do srca. Po mestu je iskala dela, toda dobila ga je le malokje. Tako je tudi prišla v hišo, ki je imela velika okna z dragocenimi za-

pravljice ve čudne,
le za vnukov krog!
Kdor pa z njim igra, primojdun, zgubi!

Pa zbolel je očka,
legel v posteljo,
ali, kako je v parku
tiho zdaj bilo...
Ptički kot iz kamna, nič več pesmi ni!

Ptička priletela
k njemu k oknu je,
trkala nanj s kljunčkom,
stresla v mrazu se!

»Ci, ci, očka Kosov,
zdravi bodite!
čakamo vas ptički,
kmalu pridite!«

Veš, moj stari očka
žalosten leži,
pa čeprav bolan je,
pipico le kadi!
O, da bi spet peli ptički mu: ci, ci!

Kristijan Heinicken, ki je bil rojen 1721 v Lübecku (v Severni Nemčiji), je poznal, ko je bil star 15 mesecev, vse sv. pismo in svetovno zgodovino. S tremi leti je govoril poleg nemškega jezika dovršeno tudi latinščino.

Banane rastejo v Prednji Indiji. K nam uvažajo banane iz Srednje Amerike. Bananin sadež ne visi na drevesu, ampak raste navpik kakor sveča.

vesami. Stopila je pred vrata in pozvonila. Zvoniti je morala večkrat. Potem se je skozi odprtinico v vratih prikazal obraz in jo osorno vprašal:

»Kdo ste in kaj bi radi?«

»Prosila bi, če bi lahko dobila kakšno delo pri vas. Koritarjeva sem«, je ponižno povedala.

»Poznam te Koritarjeve ptiče. Zakaj pa vse zapijete?«

»Prosim gospa! Moji otroci zmrzujejo...«

Lina v vratih se je zaprla. Zenski je bilo bridko pri srcu. Ali je bila ona kriva, če je bil mož pijanec? Saj ni prišla beračit, dela je prišla prosit!

Do doma je vzdihovala. Solze so jo dušile v grlu, le siloma se je premagovala, da ni zajokala. Z mračnim obrazom je stopila v barako. Nekaj časa je sedela na postelji, zbiti iz desk in raz-

Kaj pišejo o Ingoličevih »Sirotah«?

BRUNČIČ STEFANIJA iz II. a je vzljubila Tinčka, ker je igral priručno.

Pred nekaj tedni je priredilo Dramsko društvo v Ptujcu igro »Sirote«. Pri igri so sodelovali tudi učenci iz meščanske šole. Igra mi je izredno ugajala, ki sem jo šla tudi jaz pogledat, ker me je sestra tako dolgo nadlegovala. Ugajal mi je prizor, ko so bile sirote v kolibi, medtem ko sta divjala vihar in povodenj. — Vzljubila sem Tinčka, ker ni igral priručno, temveč priručno. Zasovražila sem pa župana, ki se je delal tako ošabnega in važnega. — Pogrebci ne bi smeli hoditi tako počasi in sključeno, ampak hitreje in s povešenimi glavami. Tudi tisti gospod mi ni ugajal, ki je daroval dečku denar, ko so po hišah prosili.

GRAHU JOZETU iz I. b razreda se je nima sirota tako zasmilila, da ne bi napisal, da je utočila.

Igra je bila zanimiva, ker so v njej nastopali otroci. — Smilila se mi je nima sirota, zato bi ne napisal, da je utočila. — Najbolj se mi je priljubil Slavko, ki je hotel iti v šolo, najbolj pa sem zasovražila staro Srankico.

KOŠIR VLADIMIR iz IV. razreda piše, da je bila igra zato lepa, ker je prikazovala meščanstvu življenje naših sirot.

Igra je bila lepa, ker je prikazala meščanstvu življenje naših sirot. Stanovanje

mišljala. Znenada pa je zaslišala pred barako opotekajoče se in drsajoče korake. Groza jo je obšla, ko je zagledala obraz moža, ki je stopil skozi vrata. Imel je krvavo podplute oči, rdeč nos, krvave roke in zabuhlo lice polno krvi. Stenilo se ji je pred očmi in izgubila je zavest. Suhi in bledi otroci so se stisnili k ledeno mrzli peči. Tedaj je planil oče nanje in jih začel pretepati. Ni vedel, kaj dela, saj je bil popolnoma zmeden od alkohola. Nazadnje se je preklinjajoč zleknil na tla. Mati je bila vso noč v omotici, prav kakor otroci. Drugo jutro jo je zdramilo močno trkanje in razbijanje po vratih. Vsa preplašena je skočila na noge in videla — dihl ji je zastal — moža in otroke ležeče na tleh. Tedaj se je spomnila večernega prizora: rdečega nosu, podplutih oči ter zabuhlega in okrvavljenega lica. Zgrozila se je.

(Dalje prihodnjic)

v gozdni samoti in poplava se mi je zdel prevelika šiba za te sirote. Priljubilo se mi je Tinčkovo junaštvo, a županovo in srakično hudobijo sem zasovražil.

MUHA SONJA iz IV. razreda meščanske šole ni bila zadovoljna s pripovedovalcem.

Igra je vzeta iz kmetskega, haloškega in revnega življenja. — Kako so morali otroci goniti na pašo, beračiti in kako je deževalo, ker se tako res godi na svetu. Da ne bi govoril pripovedovalec naprej, ampak, da bi se vse to med igro povedalo. Najbolj se mi je priljubila sirota, ki je bila mutasta, zasovražila pa sem kmeta, ki je bil tako neusmiljen s Slavkom.

ALI IZREZUJETE VEČERNIK ZA MLADINO?

Mali junak

Lep zimski večer je. Stojim zunaj pod oknom in gledam v kuhinjo. Majhna petrolejka jo razsvetljuje. Pri veliki kuhinjski mizi sedita Branko in Stanko. Starejši Branko pripoveduje Stanku neko zgodbo. Ta ga verno posluša.

»Kaj, če bi ju malo zastrčil?« mi šine v glavo. Rečeno — storjeno. Hitro stopim k večnim vratom. Močno potrkam. Nič odgovora. S težkimi in močnimi koraki grem h kuhinjskim vratom. »Zaklenile« pravi Branko.

»Ključ je na zunanji strani!« mu odgovori Branko.

»Skrivja se!« reče zopet Branko.

»Da nam vse pokrade!« mu odgovori komaj štrileti Stanko.

»Naredi, kar hočeš,« pravi Branko, »jaz se bom skril!«

Molk. Stanko najbrže razmišlja. Potrkam močno na vrata.

»Naprej,« odgovori na moje trkanje Stanko.

Odprem vrata.

»A ti si!« reče Stanko.

»Kaj pa imaš tam zadaj?« vprašam.

Pokaži mi gorjačo.

»Ker si ti, te ne bom, tatu pa bi!« mi reče junaško Stanko.

Izpod mize prileze Branko, ves rdeč od jeze. Bil je starejši ter je Stanku zameril njegovo junaštvo.

Hinko.

Zanimivosti

Odtis stopala naj prepreči zamenjavo dojenčka

Dvom zaradi novorojenčkov — Dve materi se potegujeta za eno in isto hčer...

V ginekoloških klinikah se večkrat primeri, da zamenjajo novorojenčke. Uvedli so že razne načine, da se izognejo pomotam, zdaj je pa uprava porodnišnice v San Franciscu v Kaliforniji segla po novem načinu zaznavanja dojenčkov.

Novorojenčkom vzamejo odtise stopal, ker so spoznali, da ni ta način nič manj zanesljiv od odtisov prstov pri zločincih. Ko se dete rodi, mu namočijo nožico s posebnim črnilom, stopalo pa odtisnejo na karton, na katerega napišejo ime, priimek in ostale podatke deteta. Če se kljub temu primeri zamenjava, lahko dojenčka identificirajo s ponovnim odtisom noge. Po tem odtisu se mati, ko odnese dete domov, lahko povsem zanesljivo prepriča, da ima lastnega otroka v naročju.

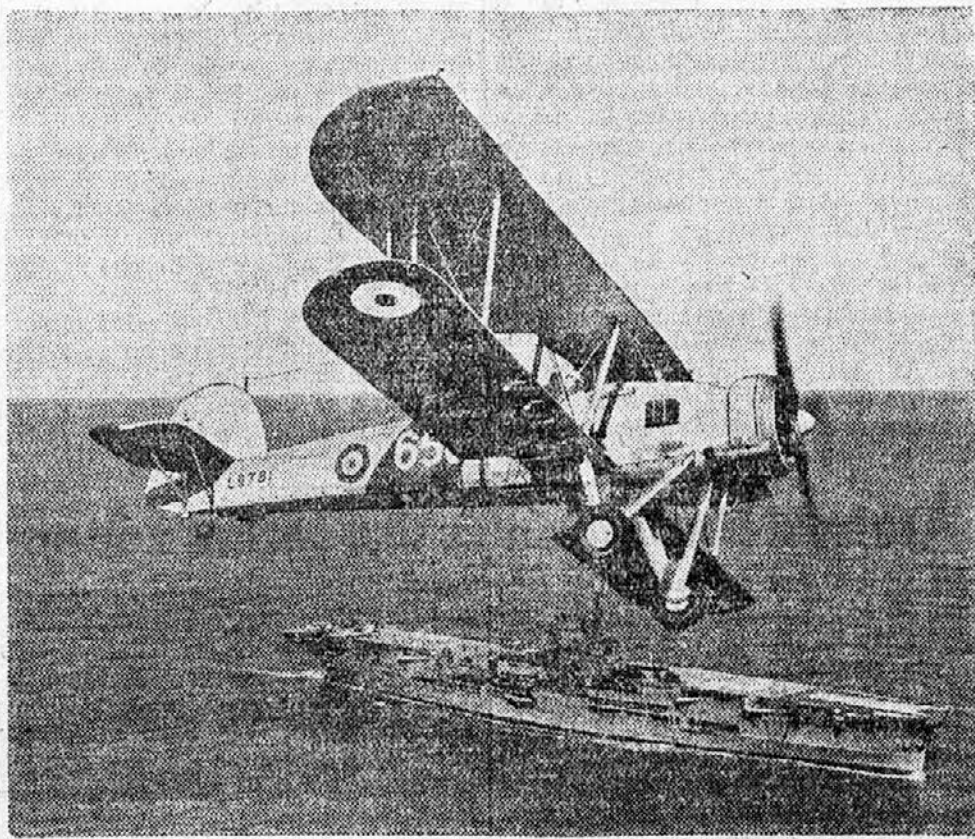
Listi poročajo v zvezi s tem o zanimivem primeru dveh mater, Watkinsove in Bambergerjeve. Obe ženi sta ležali v isti sobi porodnišnice v Chicagu in sta tudi istočasno rodili. Ko sta prišli domov, sta opazili, da so jima dojenčka zamenjali, ker sta bili obe trdno prepričani, da dobro poznata svoje dete. Materi sta pohiteli na kliniko ter zahtevali pojasnila. Strežnice so jih zamašle prepričevale, da je vsaka zamenjava povsem izključena. Materi sta se končno morali pomiriti z dejstvom, da imata res svoje dete v naročju, čeprav jima je vse posled lebdel sum pred očmi.

Drug tak primer se je dogodil v Atlantici. Materi, Garnerjeva in Pitmanova sta se obrnili na sodišče zaradi zamenjave svojih novorojenčkov ženskega spola. Sodišče je izreklo originalno razsodbo: obe dekleti naj se, ko bosta dovršili 17. leto,

sami izrazita, katerim staršem hočeta pripadati. Primerilo se je pa, da je ena deklica medtem umrla, druga, ki jo je vzgajala družina Pitmanovih, se je pa izjavila, da je njena mati gospa Garnerjeva...

Pitmanova se je naravno dekletovemu

odloku z vsem srcem upirala. Prišlo je do raznih scen, končno sta se mati in hči zedinili, da mora dekle vzeti ime Garner-Pitman. Zda živi mladenka nekaj časa pri Garnerjevih, pa spet pri Pitmanovih, s čimer so potolažena materinska čustva obeh žen.

Angleški bombnik, pod njim nosilec letal z ambulantnim aerodromom

Slovenec najlepši mladenič New Yorka

Tekma lepote, predvsem volitev »kraljice lepote« v raznih državah je sicer malo pojenjala, toda v Ameriki so ji še vedno naklonjeni. Nedavno so pa izbirali Njujorčani najlepšega fanta, pri čemer so posebno počastili našega rojaka, Ludvik Šuštarčič, star 17 let in rojen v Predgradu pri Starem trgu ob Kolpi v Beili Krajini je namreč prejel dve prvi nagra-

di. Izbran je bil za najzdravejšega in najlepšega mladeniča New Yorka ter prejel naslov »Mr. New York City«.

Vsekakor se je naš mali slovenski narod častno odrezal, da je njegov 17letni izseljenec odnesel med mladeniči nad sedemmilijonskega vlemesta prvo nagrado. Šuštarčič stanuje v Brooklynu.

Strasbourg, mrtvo, zapuščeno mesto

V prestolnici Alzacije, ki šteje nad 200.000 ljudi, je ostalo le še nekaj občinskih nameščenov, uradnikov in stražnikov. Mesto je izumrlo, povsod se pa vidi naglica, s katero so ljudje pobegnili z domačij. Tu in tam so trgovine zaprte, spuščene so rolete, ponekod so v nezagrnjenih izložbah raztresene ženske nogavice, spodnje perilo, pižame in druge potrebine mondenih dame. Po praznih ulicah mijavkajo pozabljene mačke, tu pa tam kak sestrada pes in golobi, ki jih krmijo vojaki.

Velika katedrala je pusta, hladna. Drago cena steklena okna so sneli, rezbarije shranili v podzemlje. Vhod je zavarovan s peščeni-

vrečami pred bombami. Od časa do časa se oglasi sirena, ki tužno odmeva po praznih ulicah in trgih tihega mesta. Na obzorju se pojavi nemški Messerschmitt, ki ga zavezniška letala poženo v beg.

Vsak dan dvakrat preleti nemško letalo mesto. Preostali so ga preimenovali v »Paris Midi« in »Paris Soir«, po znanih pariških dnevnikih.

Zupan Strasbourg je ostal. Težko mu je ob misli, da bi njegova veleobčina postala nekega dne kup razvalin. Morda se pa Nemci ne bodo upali razdejati »spečega mesta«, ki so si ga tolikokrat lastili zase.

Švedska proti izdajalcem domovine

Nezadovoljnost proti komunistom na Švedskem vedno bolj narašča. Uredništva listov prejajo dnevno zahteve, da se razpusti komunistična stranka, ki je zdaj, odkar je bila stranka komunistov v Franciji razpuščena, na Švedskem najmočnejša. Stockholm je postal za Parizom središče komunizma izven Rusije v Evropi. Tu se tiskajo komunistični listi in brošure v raznih jezikih in se razpošiljajo po vsej Evropi.

Tako piše list »Stockholms Tidningene«, ki dostavlja: »Komunistična stranka na Švedskem šteje 20.000 članov, njena mladinska zveza 15.000 pristašev. Izkušnja uči, da polagajo boljševiki veliko važnost na veleizdajo. Če bi sovjeti vedeli, s kakšnim prezirom bo finski narod sprejel izdajalsko vladno Kuisinena, bi gotovo ne napadli Finske. Močna organizacija izdajalcev je v vsaki državi lah-

ko usodnejša od topov in smodnika. Kjer so vražnik ve, da ga čaka nekaj 100.000 somišljenikov, bo gotovo imel večji apetit napasti in če bi komunistična revolucija na Finskem uspela, kakšno korist bi potem imela Mannerheimova črta?

Finci dobro vedo, kaj pomeni komunizem v praksi. Od tod njih ogorčen odpor. Raje umre, nego živeti v suženjstvu! Komunizem pomeni uničenje naroda, od tod tudi močan odpor proti njemu na Švedskem.

Očeta se pogovarjata:
— Moj sinko je šele pet let star in že igra na klavir.

— Moj sinček je pa šele 4 leta star in že gre ven, če začne moja žena igrati na klavir.

Zeno je učil varčevanja, pa jo je sam izkupil

Signore Telemaco iz Milana je bil ne navadno pedanten človek. Vedno je sitnarij po kuhinji, vtikal nos povsod, nikoli mu ni bila žena dovolj varčna. Nekega dne se je mož, ki je bil strasten zbiralec znamk, vrnil domov z nekim fantom. Ta je postavil na mizo košaro z 12 steklenicami. Telemaco je napravil ženi dolgo pridigo. Bil je v družbi filatelistov, ko je prišel v gostilno nekdo in ponudil v prodajo »prvovrstno olje«. Hotel je imeti 150

lir, toda zmenila sta se končno na 120 lir za 12 steklenic.

Zena, ki je sprva dvomila, da bi bilo olje res pristno, saj stane liter 30 lir, je pokusila in se prepričala, da je res dobre kakovosti. Na pustni dan si je Telemaco zaželel dobrega peciva in je sam stopil v kuhinjo. Razbelil je ponev, prijel za steklenico z oljem in vlijal na ponev. Nastala je eksplozija, plamen je švignil in opek-

Kako je lekarnar odkril tatico

Letošnji mraz je siromašne ljudi spravil povsod v zadrego. Pomagali so si, kakor je bilo mogoče. Tako tudi revna ženska v Nantesu, ki je skrivaj kradla premog lekarnarju.

Ta si je končno znal pomagati. Pobarval je zgornje plasti premoga z raztopino metilenskega modrila in posul po vsem kupu premoga tanek sloj kalija z manganom, ki se izpremeni v rdečo barvo, čim pride v dotik z vlago. Naslednjega dne je lekarnar poklical dva stražnika in šli so po dobro vidni rdeči sledi v snegu iz njegove hiše do sosedu, kjer je bivala tatica. Ta je spočetka tajila, toda ko je lekarnar pomočil kos ukradenega premoga z vodo in je ta takoj postala plava, je bilo tudi za stražnika dovolj dokazov. Ženico sta aretirala in odgnala v zapor.

»Prvi natak« je rodil v bolnišnici zdravo dekletce. Začutil je iznenadoma bolečine in prepeljal ga v bolnišnico. »Prvi natak« je bil prej natakarica v neki atenski restavraciji, ko so pa prepovedali žensko strežništvo, je oblekla moške hlače in igrala z uspehom vlogo »obra« celih pet let.

Štirje francoski komunistični poslanci, gg. Berensen, Pargumoor, Barsal in Devex, so poslali prezidentu Lebrunu pismo, v katerem poudarjajo svoj patriotizem. Ponudili so se za boj proti vsakemu napadalcu, tudi Stalinu.

Sovjetske čete v Petsamu in Murmansku imajo nemški material. Pripeljale so ga tja nemške vojne ladje.

Angleški kralj je prepovedal ravnotežju »Princes Theatre« v Londonu, da bi odigral kraljevsko himno, ko se bo s kraljico pojavil v loži. Toda, skromna gesta ni pomagala. Godba je molčala, zato je pa občinstvo spontano odpelo pesem z godbeniki vred, čim sta se suverena pokazala v loži.

Prvi avtomobil s krvjo za transfuzije so poslali bivši frontniki s Pirenejev in Biarritza v Maginotovo črto. Kri je umetno zaledenela in bo v primeru potrebe takoj na razpolago.

Norvežani so doslej izgubili 49 ladij in 327 mrtvih, Švedi 32 ladij in 243 mrtvih. Danci pa 19 ladij ter 225 mrtvih.

50 milijonov funtov šterlingov bo v prihodnjih šestih letih dala Velika Britanija na razpolago za napredek kolonij. Pol milijona funtov bo namenjenih znanstvenim raziskavanjem, 350.000 funtov je določenih za izboljšanje prilik v angleški Zahodni Indiji.

Volitve so ble v bivši nemški Južno-zahodni Afriki, ki je sedaj pod mandatom Južne Afrike. Angleška stranka je dobila 10, nemški simpatizerji pa 2 mandata.

Moskovska »Pravda« priznava v številkah z dne 21. II., da je nesposobnost »domače fronte« kriva, da so sovjetske čete na Finskem doživele težke udarce.

Avtobusno katastrofo je povzročil neki kadilec blizu San Bartola v Mehiki. Vrgel je cigareto v bencinski tank, 32 potnikov je izgubilo življenje.

Sovjetska arktična vojna mornarica ima 20 podmornic ter 20 rušilcev. Zasedrana je v Murmansku in Petsamu.

Židovski zdravniki ordinirajo spet po arabskih vaseh. Odnosaji med obema plemenoma so se izboljšali. Židovski simfonični orkester iz Palestine je z uspehom gostoval v Kairu.

Veliko pomanjkanje živil in obleke je v krajih Poljske, ki so jih zasedli sovjeti. Ko so prišle sovjetske čete, so izpraznile trgovine, novega blaga pa iz Moskve niso poslali.

Od kdaj vodimo ženske pod roko

Damski čevlji so bili spočetka brez pet. Moda visokih pet je prišla iz Italije s Katarino Medicejsko v Francijo. Za časa Ludovika XV, so postale pete tako visoke, da so morale imeti ženske paličice, da niso izgubile ravnotežja. Modne kaprice so spravile ženske v zadrego, ker so se vedno bale, pasti z visokega plevelstala. Od tedaj je tudi ostal običaj, da kavalirji vodijo dame pod roko. Ženske so se morale na nekoga nasloniti, če so hotele preko ceste.

Visoke pete so izginile, prišli so nizki podpetniki, pa spet višji. Z modno izpremembo je pa ostala trajna navada, s kavalirsko gesto pomagati damam pri izstopu ali vstopu na vozila in na promenade, kjer so posebno mladi zaljublenci srečni, če jim sklenjenim pod pazduho, utripljejo v bližini vroča srca...

— Moram iti domov skuhat kosilo za ženo.
— Kaj je bolna?
— Ne, lačna je...

Z vlakom iz Moskve v Tiflis

Bežni vtisi o ljudeh in življenju na Bližnjem vzhodu, kjer se zbirajo nevarni vojni oblaki

V našem listu smo že večkrat poročali, kako se nad Bližnjim vzhodom čedalje bolj nevarno kopičijo temni oblaki. Na turško-ruski meji, ob Črnem morju in na Kavkazu, vlada velika napetost, zadržaj v Siriji pa je zbrana ter pripravljena zavezniška armada francoskega generala Weyganda. V naslednjem posnemamo iz »Českega Slova« odlomke reportažnega potopisa o Kavkazu, v katerem je opisano življenje pester mešanice narodnosti, ki prebivajo na tem ozemlju.

Vlak Moskva-Tiflis zavije v velikanskem loku tesno ob bregovih Kaspijskega morja okoli kavkaškega pogorja. Po puisti stepi se leno pomikajo velblodi. Od časa do časa uzre oko naftina polja, posejana na gosto z visokimi vrtnimi stolpi, ki se temno dvigajo v obzorje. Pred oknom je razprostrta slikovita panorama: reven voz, ki ga vleče osel, pastirji, ki pred volkovji varujejo svoje črede, od sonca ožgani možje z bodali za pasom. V pestri povezanosti živijo na tem koščku zemlje Tataři, Perzijci, Armenci in Rusi. Na pol industrijski delavci, na pol še zaostali kočarji. Potepuhov in brezposelnih je sedaj mnogo manj kot svojčas. Morda z njimi ne postopajo več tako surovo kot nekdanj. Zelo pogosto pa tu vidiš ljudi, ki potujejo na strelah vagonov.

Že v vlaku spozna potnik zastopnike vseh narodov, ki živijo na Kavkazu. Nad 40 jih je, kot mi pravi moj sopotnik, Armenec. Tu so predvsem Gruzinci, ki so zelo odkritosrčni, družabni in uglašeni. Na krasnih glavah nosijo črkeške čepice, ki jim v zapadni Evropi prisojajo ruski izvor. Povsem drugačni so vročerkvni Armenci. V velikih črnih očeh jim gori ogenj, toda zdi se, da so kljub temu precej melanholični in molčeči. Rusi na Kavkazu niso vesel proletarski tip, kot to pravijo nekatera poročila. V glavnem

so to priseljenci, dobro oblečeni in uglašeni evropskega obnašanja.

Gruzinci, Armenci in Rusi — to so prvi vtisi. Kako malo vemo mi Evropeci o Turkih, Perzijcih, Aserbejdžanih in še mnogih drugih narodnostih, ki so na tem ozemlju že stoletja usodno povezani z Gruzinci in Armenci. Zgodovina današnjih sovjetskih kavkaških republik Armenije, Gruzije in Aserbejdžana je prav za prav zgodovina tuje nadoblasti, ki se je skozi stoletja menjavala. Zadnji gospodarji kavkaškega ozemlja so bili Turki, ki so še leta 1921 vpadli v gruzinsko mesto Batum ob Črnem morju. Odpoved rusko-turškega prijateljskega pakta je sprejelo ljudstvo na Kavkazu zelo mirno. Posebno živo se je komentiral članek turškega strokovnjaka Birgena, ki ga je objavil v istambulskem listu »Son Po-

sta«, v katerem dokazuje, da Kemalova Turčija nima nobenih aspiracij na kavkaške republike, niti ne na Aserbejdžan. Čigar prebivalstvo je po večini turško.

Z vlakom se voziš iz Moskve v Tiflis točno tri dni. Vso pot imaš pred očmi visoki in zasneženi Kavkaz, iz nočne teme pa žarijo majhni plamenčki, ki se plazijo po stepi. To so majhni »vulkani«, iz katerih gori zemeljski plin. Na vsaki postaji, pa tudi v vsakem vagonu je samovar, na katerem si potniki na ruski način kuhajo čaj. V teku dolge in naporene vožnje se pokaže, da je samovar v resnici nepogrešljiv.

Žene, ki jih vidimo in srečamo na posameznih kolodvorih, so oblečene v pisana oblačila ter obložene z blestečim nakitom. Tako da niti ne zaznaš, da si prekoračil mejo med Evropo in Azijo. Motijo pa zelo nečistljivi gruzinski napisi na postajah. Še hujši so aserbejdžanski napisi. Na vsaki postaji dobiš svežo vodo. Železniško osebje pa je prav tako kot drugje v Evropi. Žvižgi in signali, piskanje lokomotiv, puhanje pare, rdeče in zelene signalne luči.

„Arabski Napoleon“ s tisočeriimi ženami

Vladar ogromne peščene Arabije Ibdn Saud je sicer pobožen musliman in hraber vojak, obenem pa tudi mož, ki ima verjetno največ žena. Zaradi njegove vojaške hrabrosti in sposobnosti mu pravijo »Arabski Napoleon«.

Prebiva v razkošnem svilenem šotoru ter ima toliko žen, da jim vsem še imena ne ve. Kljub temu pa prav za prav nima

harema. Njegov zakon s to ali ono ženo je kaj kratkotrajen, večasi samo nekaj mesecev, da celo le par tednov. Potem pride ločitev in nova ženitev. Nprestane ženitve Ibdn Sauda imajo večinoma političen značaj. Ibdn Saud se je tako sorodstveno povezal z mnogimi arabskimi plemeni ter si jih na ta način podvrjel.

Najbolj zdravo mesto

Zurški tednik »Die Weltwoche« je pred nedavnim objavil daljšo razpravo o umrljivosti evropskih narodov. Na podlagi statističnih podatkov prihaja do zaključka, da je najbolj zdravo mesto v Evropi nizozemska prestolnica Haag, do čim vlada največja umrljivost v Atenah. Zanimivo je, da po tej statistiki umre največ ljudi prav v onih krajih, ki so na glasu kot klimatični kraji.

ELEKTRARNA POD NAJVIŠJIMI SLAPOVI AFRIKE

Zdaj so se dokončno odločili, postaviti veliko elektrarno pri slapovih Victorie v Sambijski. Postavili bodo pa le dva stroja, ki bosta proizvajala po 1000 kilovatov. Tok bo šel do mesta Livingstonea in v hotel pri slapovih.

Ni bila lahka stvar postaviti pri slapovih poslopje. Vlada je takšna vročina, da so delavci komaj zmagovali napore pri gradnji. Vse naprave se avtomatično opravljajo, le enkrat na dan je potrebna kontrola. Graditelji, inženir C. G. Clarke, je ob tej priliki tudi preiskal okolico vodopadov. Podal se je s spremstvom v enega najglobljih prepadov. Slap se deli, kakor pri Niagari, v več rokavov, največji je 106 m visok. Vzhodni slap meri 84, »Hudičev slap« na zahodni strani pa 60 m.

VLOMILEC Z NOŽEM IN ŽLICO V ŽELODCU

V Budimpešti so aretirali detektivi nekega vlomilca, ki se je mesec dni skrival pred policijo z žlico in nožem v želodcu.

Na kraju lanskega leta je 25letni, že večkrat kaznovani pekovski pomočnik Aleksander Cinege v prisilnem taborišču v Kistarcsiji dobil nekež nož in žlico, ter oboje v samomorilnem namenu požrl. Postalo mu je slabo, stražnik je povedal zdravniku, da je mož požrl nož, ta ga je poslal v bolnišnico. Rentgenski posnetek je potrdil to, pred operacijo je pa Cinege pobegnil. Detektivi so ga izsledili čez mesec dni v neki budimpeštanski gostilni. Begunec je potegnil nož, ker pa detektiva ni zadel, je zbežal. Zasedlovali so ga do neke kolibe, kjer so ga aretirali, čeprav je medtem fingiral začudenega mladeniča, ki je ležal v postelji v lepi pižami.

DRŽAVA, KJER SO DRŽAVLJANI V MANJŠINI

Čudovita država! Pa je le res: Mala kneževina Monaco, ki ima največjo gostoto prebivalstva na svetu, se lahko ponaša, da so njeni državljani v manjšini. Na kvadratni kilometer pride do 15.000 prebivalcev. V celoti je imel Monaco pri zadnjem štetju 22.975 prebivalcev, od tega je jedva 1761 Monakovčanov, vsi ostali so tuji državljani. Največ je Italijanov, in sicer 9724, Francozov 8540, skoraj 2000 Angležev, 281 Nemcev, 27 Švicarjev, 270 Američanov, 194 Belgijcev, 164 Nizozemcev, 122 Rusov, 36 Grkov in še nekaj drugih narodnosti.

Kralj Sahare

Znani in mogočni francoski bančnik Jacques Lebon je nekega dne povabil pariške novinarje na velik banket. Zbranim zastopnikom francoskega tiska je finančni mogotec na veliko presenečenje izjavil, da je ošnoval svojo državo ter se proglasil za kralja. Prvotno se je zdelo ta izjava vsem ali šala ali pa izrodek bolesterne fantazije. Šele ko je med banketom Lebon povedal, da je od francoske vlade kupil 50 kvadratnih kilometrov pustinje v Sahari ter zanj plačal 750.000 frankov, so se novinarji začeli za zadevo zanimati. Spoznali so, da je z denarjem vse mogoče, zlasti pa, če si takšne pustolovščine zaželi znani Leboni.

Pustolovski bančnik je kmalu nato res odstopoval s svojimi prijatelji in bodočo »kraljico« v Saharo. Ustavil se je v mestu Troju, ki ga je proglasil za svojo prestolnico, hotel v katerem je stanoval, pa za svoj kraljevski dvorec. Leboni je zbral okoli sebe pustolovske legionarje in razne izumitelje. Imel je tudi svojo vojsko, ki je štela 160 mož ter imela 8 častnikov in 12 podčastnikov. Vsi Lebonijevi vojakovi so imeli sijajno uniformo, okovano z zlatom. Ob pričetku svoje »vladavine« je naslovil samo zvan kralj Sahare vsem svetovnim vladarjem pismo, kjer se je podpisal s »kralj Jacques I.«. Tudi francoska vlada je dobila takšno pismo. Kralj Sahare bi morda dolgo kraljeval, če bi njegova vojska ne napadala karavane. Takrat je prišlo iz Francije povelje, da se Lebonijeva vojska razpusti. Toda bančnik se je postavil po robu. Zaprošil je špansko kolonialno vojsko za pomoč in jo tudi dobil. To je rodilo dolgoleten diplomatski spor med Francijo in Španijo, ki se je končal na ta način, da je Španija pustila saharkega kralja na cedilu. Jacques I je vložil v svojo državo 4 milijone frankov in jih seveda tudi zgubil. Končno je tožil francosko vlado za odškodnino, vendar pa ni ničesar dosegel. Iz usmiljenja pa so mu Francozi dali malenkostno do smrtne rento. Njegova kraljica pa je postala umetnica v nekem pariškem nočnem zabavišču.

Majhni, toda znameniti profesor Dietrich je bil sprejet nekoč v avdienci pri kralju Friederiku Pruskem. Dietrich, pedant in človek, ki je vedno čepel v knjižnici in se nikoli ni potrudil, poglobiti se v praktično življenje, je nagovoril kralja takole:

— Moj polbog, veliki Friederik!
Kralj je rezko odvrnil:
— Cel norec, majhni Dietrich! In avdiencia je bila pri kraju.

Organizacija ruske vojske

Ruska vojska je sestavljena iz 23 armijskih in 4 konjeniških korpusov. Ti pa se dele v 93 pehotnih in 30 konjeniških divizij ter 6 konjeniških brigad.

Topništvo je formirano takole:

Pehotno topništvo: na en bataljon pride vod z dvema topoma 37 mm, na en pehotni polk pa 6 topov 76 mm.

Divizijsko topništvo: Divizija ima topniški polk treh divizionov. Prvi in drugi divizion imata po tri mitraljeze 76 mm in šest mitraljev 122 mm; tretji divizion: dve bateriji (6 mitraljev) 76 mm in ena baterija (3 mitraljeze) 122 mm. Skupno je v diviziji 10 baterij.

Korpusno topništvo ima 3 divizione po 3 baterije (mitraljezi 107 in 152 mm). Konjeniško korpusno topništvo: 1 divizion z mitraljezi kalibra 114 mm (za rove).

Topništvo splošne rezerve: formirana je v brigade lahkih in težkih topniških

polkov in baterije najtežjega topništva.

Spremljevalno topništvo: topovi kalibra 37 mm, streljaj 7200 m; haubice kalibra 45 mm s streljajem 6000 m.

Gorsko topništvo: top kalibra 76.2 mm, streljaj 7030 m.

Poljsko topništvo: top kalibra 76.2 mm, streljaj 13.000 m.

Težko topništvo: haubice 152 in 203 mm, streljaj 9.800 m.

Protiletalsko topništvo: top kalibra 40 mm, streljaj 7100 m, top kalibra 76.2 mm s streljajem 9000 m, top 76.2 mm iz leta 1928, top 80 mm iz leta 1933, top 47 mm, ki je avtomobiliziran in top 76 mm M. 32.

Skupno moč sovjetskega topništva predstavlja okoli 2100 lahkih, 400 težkih in okoli 300 protiletalskih baterij (s 1600 mitraljezi manjših kalibrov v pehotnih polkih) in 7500 lahkih ter 1200 težkih mitraljevov.

Kaznjenci z belimi maskami

Življenjske tragedije ljudi, ki si nikoli niso pogledali v obraz

Na Nizozemskem je še pred nekaj leti veljala uredba, po kateri so morali vsi kaznjenci nositi na obrazu belo masko. Na ta način so oblasti hotele preprečiti, da bi se kaznjenci med seboj spoznali. Zaradi pretresljive življenjske tragedije kaznjence Jana Kroopa pa je vlada uredbu umaknila. Dogodek se je primeril takole:

Janu Kroopu je bilo 18 let, ko se je zaljubil v krasno dekle. Nekega dne je ugotovil, da ga dekle vara. Kroopa je vsega prevzela blazna ljubosumnost ter je dekle ubil. Sodniki so upoštevali fantovo mladostnost ter dedno obremenjenost po očetu, zato so ga obsodili na doživljenjsko ječo.

Kroop se je sprva smejal, ko so ga pripeljali v kaznilnico ter se je na mah znašel med ljudmi, ki so imeli na obrazih bele maske. Že po nekaj tednih pa ga je smeh minil. Neke noči je pričel divjati in kričati ter togotno razbijati. Pazniki so ga nato odvedli v samotno celico. Tu je preživel nad deset let peklenskega samotnega življenja. Po desetih letih so ga spet premestili v skupno celico. Toda koliko je bilo njegovo presenečenje. Prišel je spet med ljudi — brez obrazov.

Kaj je vedel Kroop o ljudeh, o sojetnikih v skupni celici? Vsi so bili označeni s

številkami. Niso imeli ne obraza, ne imena. Videl je samo njihove oči, ki so sijale skozi raze mask. Kaznjencev štev. 11 je imel temne oči, ki so sijale skozi razi kot oči zmaja. Številka 23 je bila visoke postave in vodenih oči. Med vsemi temi številkami je preživel Jan Kroop mnoga leta.

Po 28 letih je spet zadihal prost zrak. Zaradi lepega vedenja so mu dovolili, da je smel delati na jetniški farmi, ki je bila vzdolž velike ceste, po kateri so vozili vozovi in avtomobili. Tu je videl Jan prvič v življenju avto. Ponoven stik z življenjem ga je popolnoma vznemirilo ter strahovito živčno pograbilo. Močno je obolel. Šele v bolnišnici je po skoraj 30 letih življenja prvič spet pogledal človeku v obraz.

Jetniška uprava mu je dala čez par let še več svobode. V okolici si je smel najeti zasebno stanovanje, od koder je potem hodil na delo na farmo. Ko si je iskal sobo, je naletel na lišo mlado vdovo. Tu so ga, čim je vstopil v sobo, obkolili otroci ter ga z dvignjenimi ročicami prosili, naj jim iz lesa izreže ladjice in vozičke.

Tako od blizu doslej še ni videl človeškega obraza. Nežno je ravnal z otroki, pobožno jih je gladil po kodrastih gla-

vicah ter molčal. Ker je bil zelo marljiv in uslužen, ga je vdova zelo cenila. Po nekaj tednih mu je bila nadaljnja kazen odpuščena. Bil je prost in — zaljubljen v vdovo. Čez nekaj tednov je bila svatba. Znanci, ki so se nesrečnega fanta spominjali, so mu iz srca privoščili tak srečen zaključek njegove življenjske tragedije.

Vendar pa je bil postal Jan Kroop v ječi čudak. Tudi sedaj, ko mu je bila prostota pot v življenje, ni več maral prestopiti hišnega praga. Po cele ure je stal nepremično v sobi ter z očmi kar požiral svojo ženo in otroke. Nekega dne pa je znenada izginil. Čez nekaj dni so potegnili njegovo truplo iz prekopa. V žepu suknje je imel listek, na katerega je napisal: »Zelo srečen sem. Toda ob tvojem obrazu in obrazu tvojih otrok ne morem vzdržati. Preveč obrazov je okoli mene. Vsi me zasledujejo in mi jemljejo mir. Zato bežim od vas v naročje smrti.«

Ta pretresljiva tragedija Jana Kroopa se je dojmila tudi holandskih oblasti, ki so nekaj tednov nato ukinile uredbu o nošnji mask. Tako se je nesrečni Jan žrtvoval, ne da bi imel ta namen, za srečo tisočev nizozemskih kaznjencev, ki jim je spet dano, da si morejo vsaj svobodno zreti v obraz.

ODBOR ZA KONTROLO CEN

je sestavljen takole: Stojanovič Gojko, pomočnik ministra za socialno politiko; dr. Dragomir Kosič, ravnatelj direkcije za organizacijo kmetijstva in prehrano; Avgust Pavlič, inšpektor; Radomir Popović, svetnik notranjega ministrstva; Svetislav Mahodič, glavni tajnik Trgovske zbornice v Beogradu; Dragoljub Milošević, član predsedstva Obrtniške zbornice v Beogradu; dr. Djoka Curkin, glavni tajnik centralne industrijskih korporacij; Djordje Davidović, tajnik glavne zadrugne zveze; Sijma Kolar, gospodarski referent Delavske zbornice; Miloš Stibler, predsednik Zveze nabavljanih zadrug in njegov namestnik Jovan Zivanović, upravnik Zveze potrošniških zadrug. Odbor bo z delom takoj pričel.

c. Snežne razmere na planinah so za smučanje zelo ugodne. Pri Mozirski koči

na Golteh je 90 cm snega srenca. Jutranja temperatura znaša od -1 do -4. Vreme milo, sončno. Spomladi je na planinah smuka najprijetnejša, ker ni več hudega mraza, dnevi so daljši, sonce toplejšo, dasi ostane ozračje zmerno hladno. Pri Celjski koči je 30 cm osrenjenega snega. Jutranja temperatura nekaj pod ničlo. Smuka še vedno ugodna.

c. Statistika tujcev. Meseca februarja je obiskalo Celje 1044 tujcev, in sicer 916 Jugoslovancev in 128 inozemcev, v januarju je prišlo v Celje 842, v mesecu februarju lani 952 tujcev.

c. Statistika umrlih. V mesecu februarju je umrlo v Celju skupaj 47 oseb, v mestu 24, 23 pa v bolnišnici.

c. Savinjska podružnica Slov. plan. društva v Celju ima v torek, 12. ob 20. v čitalnični sobi v Narodnem domu občni zbor.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par najmanjša pristojbina za te oglase je din 5.— Družbe oredniki doplačila in čenitovanski oglasi din 1.— do besedi Najmanjši znesek za te oglase je din 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojnó Oglasni tavek za enkratno obliko znaša din 2.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu zbiranja za te vnositi v olistu skupaj z naročilom ali na pošto položiti na čekovni račun št. 11.409. Za vse nismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanaka za 2 din

"DORA"

je edini roman resničnega življenja sedanjega časa. Roman se je dogajal v Ljubljani. Knjiga se naroča pri pisateljici Josipini Karlin, Maribor, Aleksandrova 47. Broširana s poš. din 40.—, vezana s poštnino din 80.—.

BUCNO OLJE.

vedno sveže in dobro, nudi Tovarna bučnega olja Maribor, Taborska ulica 7. 861-1

HALO!

Vsako nedeljo koncert v gostilni Kečke. Vino od 8 din naprej. 866-1

Posesi

PRODAM NJIVO

od 1½ orala na Radvanjski cesti, desno od električnega transformatorja. Primerno za parcelacijo. Skupno 100.000 din. Vprašati pri lišnem lastniku, Stritarjeva 33, Maribor 901-2

KUPIM POSESTVO

10 do 20 oralov blizu Maribora, Marič Georg, Pobrežje, Stražunska 9, pri Mariboru. 724-2

POSESTVO.

5 oralov, zidana hiša, v dobrem stanju, se ugodno prodaja. Leskovar Ignac, Leskovec 40. p. Pragersko. 733-2

Postelino perje

kem. čiščeno že po 8.— din naprej tudi po brezkonkurenčni ceni pri

"Luna"
Maribor samo glavni trg 24

GOSTILNIŠKO POSESTVO v okolici Maribora na prodaj. Dopise pod značko »Dobro obrestovanje« na ogl. odd. »Večernika«. 756-2

ENOSTANOVANJSKO HIŠO z velikim vrtom poceni prodam. Rogoza 63 pri Mariboru. 757-2

KUPIM ENO ALI DVOSTANOVANJSKO HIŠO ali lepo parcelo v bližini Maribora; plačam 50.000 din takoj, ostalo pa dogovor. Posredovalec izključen. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Hiša z vrtom«. 764-2

2-STANOVANJSKO HIŠO 15 min. od Glavnega trga, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 676-2

PARCELA na prodaj. Jadranska ul., Pobrežje. Izve se isto tam v novi hiši. 789-2

HIŠA s 3 sobami, nedokončana na Zg. Bregu, tik mesta, s 1000 m² zemlje na prodaj. Poizvedbe v trgovini Meri, Sp. Breg-Ptuj. 927-2

PARCELO 1500 m² v magd. periferiji prodaj. Czerny, Maribor, Vrtna 11-1. 765-2

DVOSTANOVANJSKA hiša z vrtom se takoj prodaja. Jerovškova 76. Maribor. 774-2

ZAGREBSKI DELIKATESNI

BIJE s točenjem, pišč. zares izvrstno idoč, med prometnimi državnimi ustanovami, v bližini cerkve obiskani od najboljših mestnih konsumentov, z garanciranim mesečnim čistim zaslužkom 6000 din, prodamo s celokupno opremo in zalogo pišč. in blaga za din 50.000. Poslovalnica Pavleko-
vič, Zagreb, Ilica 144. 922-2

TRGOVINE, TRAFIKE, INDUSTRIJE

hotela, restavracije, gostilne, kavarne, bifeje, mlekarne, vinarne, parfumerije, drogerije, hiše, posvetila in mlne, prodajamo in posredujemo nakup vestno, uspešno in solidno. Poslovalnica Pavleko-
vič, Zagreb, Ilica 144. 924-2

SREDI MARIBORA (Mlinska 8) prodam hišo obrtniku. Tri enosobna stanovanja z lokalom. 779-2

PRODAM HIŠO 3 sobe kuhinja, vrt. Pri Mariboru. Ugodna cena. Spodnja Dobrava, Ptujška cesta 11. 771-2

STUDENČANI GALOŠE!

Na Radvanjski cesti št. 31 sprejemam galoše: toplanci in pe 24 din, usnjati čevlji: toplanci in pe 25 din — moški pa 35 din. Za prima izdelavo jamčim. Franjo Kojc 725-1

NAJBOLJŠO DOMAČO HRANO

dobite v Gambrinovi dvorani. Tscheligi-jevo pivo, pekrska vina. Abonenti se sprejemajo. 737-1

PARKETE

hrastove in bukovne dobavlja, polaga ter struži nove in stare R. Novak, parketarski mojster, Vrbanova ulica 20. 894-1

VINA IZBORNE KVALITETE kakor mozlavce, rizling, silvanec, rdeči burgunde in druga dobite najceneje pri Senici, Kneza Koclja ul. Čez ulico znaten popust — kakor vedno. 762-1

V poljubni izbiri

dobite vse slagerje, plesne, narodne s harmoniko na domačih gramofonskih ploščah že po din 35.—. Zahtevajte brezplačne seznane.

elektrotor
PASAJA NEBOČNIKA

Glavna zastopstva za Maribor: Meinel & Herold

NA DOBRO DOMAČO HRANO

spejem več delavcev ali namščencev. Ugodno, ker je sredi mesta in poceni. Vprašati Kneza Koclja ul. 24-1. vrata 4. 663-1

KDOR JE NAŠEL

na glavni pošti denarnico, se prosi, naj jo vrne proti nagradi. Naslov pustiti v ogl. odd. »Večernika«. 933-1

POZOR!

Zobeti se približuje čas, ko bo treba popraviti vodnjake, ki so se pokvarili pozimi. Gospodari, ne dajte se pregovoriti od šušmarjev, da bi vam oni popravljali, ker vas to stane vedno več, kakor pa če si date popraviti od starega in dobro poznanega mojstra. Zato se priporoča že 35 let stara trdka Anton Lešnik, mestni studenčni mojster, Studenci, Radvanjska 6. 820-1

CENJENE DAME!

Izdelujem trajne kodre ter frizure po najnižjih cenah. Se priporoča Jovčič, Ptujška cesta 17. Težno. 827-1

POHIŠTVO.

kauče, matrace, vložke, zavese in likalne mize dobite poceni pri Makoterju, Krekova ulica 6. 845-1

IZDELOVANJE VSEH VRST KOŠAR.

Prevzamem vsa v to stroko spadajoča dela in popravila. Kočič Peter, košarstvo, Vojašniška 7. 874-1

ODSTOPI 33 ODSTOTKOV TISTEMU.

Ki izvede sodno dovoljeno ru-
bež pri »prebrisancu«. Po-
nudbe pod 15.000.— na ogl.
odd. »Večernika«. 852-1

Volnene veste,

damke in moške
velika izbira, nizke cene
le pri

MIRI PENIČ, Maribor, Vetrinjska 9

POHIŠTVO!

Dober glas mizarškega podjetja »Eika« v Francišanski ulici 12 je moj in Vaš uspeh. Odločite se za naročilo, ker ni vseeno, kje kupujete polštivo. Korošec. 850-1

ZA STAVBENIKE, LESNE TRGOVCE ITD.

Stavbene parcele v ugodni legi, primerne za skladišče stavbenika ali za trgovino s kurivom itd. s pisarniškimi prostori, se oddajo s 1. aprilom v zakup. Vprašati pri lišniku v Gosposvetski c. 19. 854-1

ZA 50 DIN

z. najnovejšim preparatom odlične trajne kodre. Salon Velker, Aleksandrova c. 80. 860-1

5000 DIN NAGRADE

plačam posredovalcu za prazen lokal, sredi Maribora, Mlinska 8, frizer. 778-1

VINO

od 5 litrov naprej po 7 din. Kokal, Počehova. 801-1

HITRO IN NAJBOLJE

kupiš ali prodajš posvetstvo potom, posredovalnice »Tri-
glave«, Maribor, Aleksandrova 12, tel. 25-34. 804-1

FINANSIRJA (FINANSIRKO) odnosno družabnika (družab-
nico) za izdelovanje kavine-
ga nadomestka izredne kakovosti, do sedaj prekaša vse ostale, išče strokovnjak. Slo-
venec v Zagrebu. Ceni, ponudbe z navedbo kapitala in zahtevkov na ogl. odd. »Ve-
černika« pod »Kava je si-
gu-
ren konsum«. 930-1

S 15. marcem se sprejme po-
štena, pridna

KUHARICA za vsa hišna dela. Plača po dogovoru. Vprašati Cvetič na ul. 9, vrata 6. 929-9

Aka
želite oglaševati,
pokličite telefon:
↓
25-67

Razno

GOSPODINJE!

Pozimi je umivanje oken neprijetno. Nabavite si najnovejši, praktični, patentirani brisalce za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom din 36.— Dobite ga v vseh boljših trgovinah ali direktno pri Jugopotent, Ljubljana, Dvořakova 8. Telefon 42-40. Pri predplačilu na čekovni račun št. 14.627 Vam pošljemo poštne prosto. — pošljemo poštne prosto. — Sprejemmo preprodajalce. 13544-1

Kavo,

riž, čaj, olja ter vse špecerijsko blago, vedno sveže le pri

MIRI PENIČ, Maribor, Vetrinjska 9

KAJENJE SKODUJE VASEMU ZDRAVJU

»NIKOTINOL« neškodljivo za nesljivo sredstvo odvadi v 2-3 tednih kajenja tudi naj-
strastnejše kadilce. Cena ve-
lika steklenica din 70.— mala
din 60.— Po povzetju razpo-
silja Jugopotent, Ljubljana,
Dvořakova 8. Sprejemmo
preprodajalce. 13542-1

IDEJE — IZUME

inovacije in plasira v tu- in
inozemstvu Jugopotent, Ljub-
ljana, Dvořakova 8. 13543-1

SPALNICE — POKRIVNICE, KU-
HINJE

vseh vrst v namodernejših
lastnoročnih izdelavih dobite
zalogi pohištva Aleksandro-
va c. 48. 14311-1

PONIKLANJE

pokrovanje predmetov vseh
vrst dobro in poceni pri »Ru-
da«, Maribor, Trstenjakova
ulica 5. 6177-1

ASTROGRAFOLOGINJA

Mme. FELICITAS
sprejema ob torkih in petkih.
Sodna 26. III/8. 272-1

aboza
obleke

moško perilo
kravate
nogavice
klobuke

kupite najceneje

Kotnik

Maribor
Grajski trg 1

ona

najde že sedaj bogato izbiro pomladanskih plaščev, pletenih in Jersey oblek pri

konfekciji

greta

maribor
grajski trg

VINOGRAD

prvovrsten, s sadovnjakom, gozdom, z dvema hišama in stiskalnice, tik banovinske ceste, ½ ure od trga Sv. Lenart, lep razgled se prodaja. Istotam se prodaja 35 hl dobre vina 1.350 din. Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 932-2

DVOSTANOVANJSKA VILA v Tomšičevem drevoredu se prodaja. Pojasnila: Lešnikova ulica 4. 806-2

ENODRUŽINSKA HIŠA z lepim vrtom, 10 minut od kolodvora v Celju, se ugodno prodaja. Naslov v upravi »Večernika«, Celje. 814-2

TRGOVSKA HIŠA, opremljena stara trgovina mešanega blaga, se prodaja v vasi na Dravskem polju. Cena 35.000 din. Naslov: Krekova 32, Studenci. 821-2

ENONADSTROPNA NOVA HIŠA, štiristanovanska, trgovski lokal, ugodno napredaj. Makarjeva 65, Studenci. 822-2

VINOGRADNO POSESTVO, zraven viničarija, 4 in pol oral vinograda, vsega 14 oralov, blizu Ljutomeru, prodaja za 110.000 din resni kupcem. Na pismene ponudbe odgovarja: Damiš, Spod. Radvanje 29, Maribor. 823-2

5000 m² GOZDA na zelo prometnem kraju prodaja za ugodno ceno. Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 832-2

HIŠA, tri sobe, kuhinja, vodnjak, velik vrt, poceni na prodaj. Pobrežje, Stranska ulica 6. 842-2

Kupim

KOMPLETNO POHIŠTVO kupim. Plačam takoj. Ponudbe na ogl. odd. pod »Malo rabljeno«. 749-3

BUKOVE HLODE za izvoz in hrastove prage po visoki ceni kupuje Dergan Rudolf Laško, in prosi takojšnje ponudbe. 775-3

MIZARKE STROJE in orodje kupim. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Stroji«. 721-3

ŠTEDILNIK. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Štedilnik«. 837-3

NAJCENEJE kupite cement, apno, stavb. in rezan les, drva in premog pri Kraser, Studenci. 787-3

Globok otroški VOZIČEK kupim. Ivan Batlukov, Mlinška 35. 800-3

Stikete
TEL. 45-13
SITAR & SVETEK
GRAVERSKI ZAVOD
LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA UL. 3

Prodaj

BELA SPALNICA s psiho, mizo in stoli se prodaja v Razlagovi ulici 25, v pisarni na dvorišču. 910-4

RAZNO MIZARSKO ORODJE

na prodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 912-4

PAR TEŽKIH DOBRIH KONJ tudi posebej, prodaja Jauk, Limbuš. 914-4

Ugodno se prodaja ali da v najem

KMEČKI MLIN z malim posestvom. Pojasnila daje gostilničar Partlič, Zg. Duplek pri Mariboru. 753-4

Čevlarski levoročni STROJ, dobro ohranjen, se prodaja. Vprašati: Stolna ul. 4. 782-4

PES VOLČJAK 4 mesece star, se prodaja. Gajeva ul. 5. 886-4

Ugodno prodajam
UMETNO LEVO NOGO skoraj novo, poceni prodajam za ponesrečence. Koroška cesta 95, vrata 4, Maribor. 890-4

STANOVANJSKO OPREMO in odstopim lokal s stanovanjem v središču mesta Maribora pripraven za točilnico ali branjarilo. Naslov: Karel Rajniš, Aleksandrova c. 68. 891-4

OTROŠKI VOZIČEK modern, malo rabljen, poceni na prodaj. Jurtela, Preradovičeva ul. 5. 921-4

King Shoe
MAREC 1940

Sobota 31 dni

Preed sezona!

prodajamo 300 parov letnih čevljev in sandalet po starih cenah
od 125,- do 195,-

Oglejte si stransko izložbo
„KING SHOE“
Gospiska ulica 30

ZAGREBSKI ZABAVNI ETABLISMAN (barrestoran) v najstročjem zagrebškem središču, dokazano izvrstno idoč, renomiran, lukrativen, s komfornim modernim opremo, lokalom, pritliklinami, mesečnim garantiranim čistim dobičkom 15.000 din, s celokupnim inventarjem, vso zalogo blaga, domačimi in desertnimi vini, šampanjci, likerji, žganji in vsemi desertnimi specialitetami, zagotovljeno desetletno povoljno najemniško pogodbo, se radi smrtnege slučaja takoj prodaja za 145.000 din. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb, Ilica 144. 925-4

STANOVANJE 1 soba in kuhinja, se odda za 15. marec na dvorišču. Taborska 22. 905-5

STANOVANJE soba, kuhinja, z vrtom, se odda. Slomškova 26 (Spesovo selo), Pobrežje. 746-5

SONČNA SOBA IN KUHINJA se odda 2 ali 3 osebama. Težno, Ptujška c. 60. 760-5

DVE LEPI STANOVANJA s pritliklinami oddam takoj. Betnavska cesta 39. 761-5

LEPO 4-SOBNO STANOVANJE z vsemi pritliklinami, v centru mesta, se odda s 1. aprilom. Vprašati: Tavčar, Jurčičeva 3. 768-5

TRISOBNOSTANOVANJE se takoj odda. Vrtna ulica 8. 777-5

ODDAM SOBO IN KUHINJO s 1. aprilom. Ptujška c. 13. 784-5

ENOSOBNO STANOVANJE, soba, kuhinja in shramba, se odda stalni stranki. Dušanova 12. 792-5

SOBA IN KUHINJA se odda s 1. aprilom. Spod. Radvanjska c. 3. 795-5

OTROŠKA IESANA POSTELJA, kompletna, bela, dobro ohranjena, se ugodno prodaja. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 819-4

Moderni otroški VOZIČEK se prodaja. Predilniška 1. pritličje, desno, Melje. 834-4

GRAMOFON se poceni prodaja. Vprašati v trgovini. Koroška cesta 17. 851-4

Za bolezn ledvic, žolča in mehurja, za stópitev njihovih kamnov in za preprečanje vsakovrstnega njihovega obolenja vzemite:

ZDRAVILNI DUBRAVKA ČAJ

Uspeh zanesen. Potrebne tri škatle. Cena s poštnino din 90.—. Dobi se v lekarnah. Po pošti pošlila: Kem. farm. laboratorij: Mr. I. Andrić, apotekar, Mostar.

R. S. br. 14471.25/V 1938

BUFFET

na prometni cesti se prodaja z vsemi inventarjem. Potrebni 20.000 din. Resni reflektanti naj stavijo svoje ponudbe pod »Točilnica 20« na ogl. odd. »Večernika«. 873-4

DAMSKO DVOKOLO se prodaja. Vprašati pri hišniku, Aleksandrova 51. 864-4

PRODAM PRVOVRSTNI DOMAČI RJAVI PREMOG 5000 kalorij, samo vagona naročila. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »868«. 868-4

OBLEKA za gospoda, razna oblačila, omare, postelja, spremenljiva v mizo, in nihalna ura se prodaja. Čopova 9-1. 808-4

CRNO MOŠKO OBLEKO prodam na pol zastoni. Kettejeva ulica 2-1. 877-4

BAROK GARNITURA ZA DAMSKI SALON se zelo poceni prodaja. Ussar, Trubarjeva 9. 882-4

MOŠKO KOLO, malo rabljeno, prodaja zelo poceni Ussar. Trubarjeva 9. 881-4

ŠIVALNI STROJ, malo rabljen, pogrezljiv, prodaja Ussar. Trubarjeva 9. 883-4

Lepo sončno STANOVANJE v novi stavbi, soba in kuhinja, se takoj odda. Uhler, Pobrežje, Nasipna 55. 794-5

KOMFORTNO DVOSOBNO STANOVANJE v centru se odda s 1. marcem. Vprašati stavbena pisarna, Vrtna ul. 12. 909-5

TRISOBNOSTANOVANJE s pritliklinami za 750 din v Maistrovi ulici 14 se da v najem s 1. aprilom. Pojasnila pri hišniku. 803-5

STANOVANJE dve sobi in kuhinja, se odda mirni stranki. Gajeva ulica 5. 887-5

DVOSOBNO STANOVANJE komforno, se odda. Vprašati Klavniška ul. 5. 916-5

DVOSOBNO STANOVANJE se odda mirni stranki brez otrok. Principova ul. 9. 917-5

STANOVANJE obstoječe iz sobe, kabineta in kuhinje, v središču mesta se takoj odda. Vprašati v pisarni dr. Krulca, Marijina 10. 918-5

DVOSOBNO STANOVANJE sončno, se odda čisti stranki. Radvanjska cesta 58, Studenci. 919-5

Fotografijo?! v moderni izdelavi prejmete pri
Fapeli
Maribor, Gospiska ul. 18 — Martinz

Stanovanje

STANOVANJE lepo sončno, trisobno, se odda takoj v novo zidani hiši. Slovenska ul. 37. Povprašati: Gospođa 13, Schmidt. 728-5

5- in 3-sobno STANOVANJE komforno, se odda ugodno. Vprašati Kralja Petra trg 1-1, levo. 903-5

STANOVANJE 1 soba in kuhinja, se odda za 15. marec na dvorišču. Taborska 22. 905-5

STANOVANJE soba, kuhinja, z vrtom, se odda. Slomškova 26 (Spesovo selo), Pobrežje. 746-5

SONČNA SOBA IN KUHINJA se odda 2 ali 3 osebama. Težno, Ptujška c. 60. 760-5

DVE LEPI STANOVANJA s pritliklinami oddam takoj. Betnavska cesta 39. 761-5

LEPO 4-SOBNO STANOVANJE z vsemi pritliklinami, v centru mesta, se odda s 1. aprilom. Vprašati: Tavčar, Jurčičeva 3. 768-5

TRISOBNOSTANOVANJE se takoj odda. Vrtna ulica 8. 777-5

ODDAM SOBO IN KUHINJO s 1. aprilom. Ptujška c. 13. 784-5

ENOSOBNO STANOVANJE, soba, kuhinja in shramba, se odda stalni stranki. Dušanova 12. 792-5

SOBA IN KUHINJA se odda s 1. aprilom. Spod. Radvanjska c. 3. 795-5

SPOMNITE SE CMD!

STANOVANJE 2 sobi, s kopalnico, v novi hiši. Prešernova 30a, se odda 880-5

SONČNO ŠTRISOBNOSTANOVANJE s kopalnico in vrtom se odda v najem. Gregorčičeva 12. 807-5

DVOSOBNO STANOVANJE s predsobo, sončno, parketirano, se odda. Jerovškova 16, Stefančič. 801-5

Lepo, sončno TRISOBNOSTANOVANJE v novi hiši v bližini glavne kolodvora se odda s 1. aprilom. Vprašati v trgovini, Maistrova ul. 17. 815-5

SOBA IN KUHINJA v pritličju se poceni odda. Ljubljanska 43, za art. kasarno. 824-5

STANOVANJE sončno, čisto, 3 sobe, kuhinja s pritliklinami v II. nadstropju, se odda s 1. majem. Vilna četrt. Ponudbe pod »500« na ogl. odd. »Večernika«. 828-5

LEPA SOBA, KUHINJA, Tomšičev drevored, se odda zakonskemu paru brez otrok. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 840-5

STANOVANJE, enosobno, komforno, v novi vili oddam s 1. aprilom. Ipavčeva ulica 3. Zglasiti se pri hišniku. 843-5

DVOSOBNO STANOVANJE z vsemi pritliklinami in polovico vrta se takoj odda stranki brez otrok za 550 din, z otroki pa za 600 din. Beograjska 31. 846-5

SOBO IN KUHINJO s pritliklinami oddam. Pobrežje, Sokolska 4. 847-5

STANOVANJE.

sobo in kuhinjo, oddam takoj ali s 1. aprilom. Spesovo selo, Masarykova 6, Pobrežje. 843-5

TRISOBNOSTANOVANJE, predsoba, kuhinja, jedilna shramba, vse sončno in suho, visoko pritličje, ter ena soba, kuhinja, predsoba, jedilna shramba v II. nadstr. se odda takoj v najem. Brezner, Jerovškova 34, Magdalenska. 875-5

LEPO SONČNO DVOSOBNO STANOVANJE se odda po dogovoru. Sokolska 39, Studenci. 862-5

DVE STANOVANJA, 1 soba in kuhinja z velikim vrtom za 200 din mesečno, eno oddam takoj, drugo 1. aprila solidnima strankama. Studenci, Sokolska 13. 859-5

STANOVANJE, 2 sobi, kuhinja z balkonom, s kosom vrta se odda za 370 din na Pobrežju Zrkovska cesta 3. 867-5

Stanovanje išče

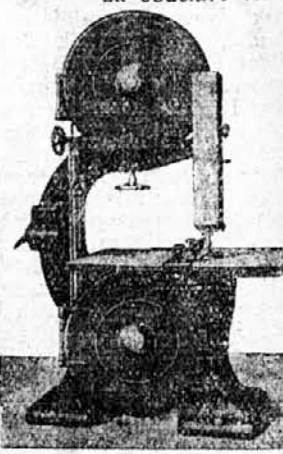
DVOSOBNO STANOVANJE S KOPALNICO išče zakonski par brez otrok. Po možnosti v bližini Tomšičevega drevoreda ali Vrbanova-Rozinova ulica, s 1. ali 15. aprilom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 785-6

IŠČEM SONČNO DVOSOBNO STANOVANJE s kopalnico in kabinetom za 1. april. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Čisto«. 805-6

Vseh rst

STROJI

za obdelavo lesa

ZAGARSKI LISTI za venecijanke in jarmenike
NOŽE ZA SKOBELJNE STROJE in vse ostalo STROJNO ORODJE v prvovrstni kakovosti NA ZALOGI V LJUBLJANI
Specialna trgovina
Dovžan Ivan
Ljubljana, Frančiškanska št. 4, t.l. 45-42

PRAZNO ALI OPREMLJENO SOBO

oddam gospoj ali gospodični. Cankarjeva 18, levo, pritličje. 920-7

GOSPODA SPREJMEM na hrano in stanovanje. Korošče 6-II., vrata 8. 809-7

SOLIDEN GOSPOD se sprejme na stanovanje. Po breška c. 11, dvorišče. 829-7

OPREMLJENO SOBO oddam. Wildenrajerjeva ulica 6-II., vrata 6. 871-7

SOBA S ŠTEDILNIKOM se išče v Studencih. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Soba«. 848-7

SONČNA SOBA, lepo opremljena, z eventualno uporabo glasovirja, se odda. Glavni trg 18-1. 853-7

SOBA S ŠTEDILNIKOM se odda. Betnavska cesta 39. 857-7

LEPO OPREMLJENA SOBA IN KUHINJA se odda v mestu solidnima zakoncem brez otrok. Cena 500 din. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 856-7

LEPO SOBO, parketirano, prazno, oddam. Studenci, Ciril Metodova 17, nasproti pošte. 863-7

OPREMLJENA SOBA se odda 1 ali 2 osebama. Ob železnici 8-II., vrata 6. 865-7

DVA GOSPODA se sprejmeta na hrano in stanovanje. Dravska 1-I. 870-7

SOSTANOVALCA sprejem v sobo s posebnim vvhodom. Glavni trg 4-I. 878-7

OPREMLJENO SOBO s posebnim vvhodom oddam eni ali dvema osebama. Delavska ulica 21 Maribor. 838-7

Službo dobi

DEKLE zmožna samostojnega gospodinjstva in nege triletnega otroka, dobi službo s 15. marcem ali 1. aprilom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 895-9

MLAJŠA POSTREŽNICA se išče za takoj. Wildenrajerjeva 13, pritličje. 900-9

POSTREŽNICO pošteno, pridno, čisto, vajeno vseh hišnih del, iščem. Predstaviti se od 10.-12. ure. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 904-9

KROJAŠKI POMOČNIK z lastnim strojem išče dela. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 915-9

SLUŽKINJO, samostojno, ki zna dobro kuhati, sprejme družina z enim otrokom. Predstaviti se takoj: Tržaška c. 39-I. 772-9

Lepo darilo za dlaka ali vojaka:

1 aparat za britje, 1 čopič za britje, 10 britvic, 1 milo za britje, 1 zobna ščetka, 1 zobna pasta, 1 kom. toaletnega mila, 1 doza za milo, 1 steklenica kolonjske vode STANE SAMO DIN 30.—. / Ako želite, da Vam pošljemo po pošti, vplačajte gornji znesek plus din 4.— za priporočnino na čekovni račun 13285 ali v znakah na naslov:

Foto tourist Loize Šmuc - Ljubljana
Aleksandrova c. 8

MESTNI TRG 5.

URADNICA.

večša slovenskega, nemškega in srbohrvatskega jezika, izurjena v strojepisu in stenografiji, knjigovodstvu in vseh pisarniških poslih, išče službo. Ponudbe pod »Vztrajna« na ogl. odd. »Večernika«. 767-9

IŠČEMO INKASANTA

zmožnega slovenskega in nemškega jezika. Upokojenci, ki so hišni posestniki v Mariboru, imajo prednost. Ponudbe pod »Inkasant« na anončni zavod Hinko Sax. 902-9

IŠČEM MLAJŠO ZENSKO. ki je večša v gostilniški stroki in v kuhinji. Ponudbe pod »Kavčija« do 12. marca na ogl. odd. »Večernika«. Maribor. 791-9

SLUŽKINJA

pridna, počena, ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa hišna dela se sprejme za 15. marec. Naslov v ogl. oddelku »Večernika«. 889-9

OSKRBNISTVO

Mozirske kočje na Goltaht razpisujemo. Ponudbe do 10. marca na naslov: Podružnica Slov. planinskega društva, Celje. 931-9

POSTREŽNICA

v gostilno se sprejme s 15. marcem. Ponudbe na: Maribor Andrej, Središče ob Dravi. 812-9

Kauče,

naslanjače, otomane dobavljamo solidno in poceni

„OBNOVA“ P. Novak
Jurčičeva 6

IŠČEM KROJAŠKEGA POMOČNIKA
za male komade. Maribor, Trubarjeva ul. 9. 825-9

VAJENCA
sprejme takoj. Ploj, trgovina z mešanim blagom, Pobrežje, Aškerčeva 14. 826-9

TRGOVSKI POMOČNIK.
voljaščine prost, več mešane stroje, s srednješolsko izobrazbo, išče primerno službo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Zanesljiva«. 830-9

ABSOLVENTKA TRGOV. TEČAJA
z znanjem slovensčine, nemščine, obojne stenografije, hišne stroje, išče službo. Cenl. dopise pod »Začetnica« na ogl. odd. »Večernika«. 841-9

MODERNI VOZIČKI
po vseh cenah

BOGOMIR DIVJAK
Ulica kneza Koclja 4

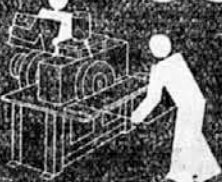
KUCHARICA

okoli 35 let za gospodinjstvo in pomoč v trgovini se sprejme v stalno in prijetno službo. Ponudbe nad ogl. odd. »Večernika« pod »Dobra služba«. 855-9

SAMOSTOJNA KUCHARICA
za vsa hišna dela, čista in poštena, se sprejme takoj ali 15. marca k 2 osebam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 858-9

Dopisi

POROČNA POSREDOVANJA
boljših krogov izvršujemo vestno, uspešno in diskretno. Prvovrstne zveze in odlična izbira partij v obrtnih, trgovskih, meščanskih, industrijskih, uradniških in oficirskih krogih. Informativne prospekte pošljamo proti nakazilu 10 din v znakah: »Rezore«, Zagreb. Pošta 3. 923-12

BRUSIMO
STEKLA
IZDELUJEMO
OGLEDALA

V LASTNIH
MODERNIH
DELAVNICAH

STEKLARNA KOVAČIČ

MARIBOR - SLOVENSKA 10
KOROŠKA 10

SPOSOBNEN POMOČNIK
za damsko konfekcijo — plašče — se sprejme. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 836-9

Iščo se poštena SLUŽKINJA,
ki je služila že v gostilni. Nastop takoj ali 15. marca. Lebarič, gostilna pri opekarni v Košakih. 863-9

SPREJME SE UČENKA
za damsko krojaštvo. Salon Panič, Vetrinjska 5. 879-9

Sobo išče

SOBA

za manjšo pisarno ali opremljena pisarna, po možnosti s priključeno sobo za stanovanje se išče. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Miren«. 892-8

Iščem SLUŽBO INKASANTA
ali kaj sličnega. Sem zmožen večje kavčije. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 831-8

Službo išče

DEKLE

18 let staro, ki zna šivati, išče službo k oirokom. Nastopi lahko takoj ali pa s 15. marcem. Cenl. ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Resna«. 898-10

GOSPODIČNA
z malo maturo in trgovsko šolo išče kakršnekoli službe. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Skromna in zanesljiva«. 906-10

BOLJŠA POSTREŽNICA
izurjena v vseh boljših delih, tudi v kuhinji, z večletno prakso, išče primerno službo. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 835-10

Zgubljeno

IZGUBLJENO.

Na peronu ali v bližini glavnega kolodvora sem izgubil bankovec za 500 din. Pošteni nalditelj naj odda istega proti nagradi v tajništvu glavnega kolodvora, Maribor. 876-11

GOSPOD SREDNJIH LET
želi poznansvo z gospodično iz boljših družine do 20 let radi skupnih sprehodov, obiska kina itd. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Iskreno prijateljstvo«. 896-12

VDOVA

srednjih let z lepim posestvom, se želi poročiti s starejšim upokojencem ali z gospodom, ki ima lastno hišo ali nekaj gotovine. Dopise na ogl. odd. »Večernika« pod »Sreča«. 773-12

OBRNIK

star 49 let ločen po krivdi žene, želi poročiti dobrosrčno žensko z nekaj gotovine radi prevzema posestva. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Lepa bodočnost«. 928-12

ŽELEZNIČAR,

ločen, želi znanja s tovarniško delavko. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Slika zaželenca«. 844-12

MOŽITVE IN ŽENITVE!
Carinik, 43 let star, samski — upokojenec-polkovnik, 58 let samski — poštni upravnik, 35 let — državni uradnik, 48 let, ločenec, brez otrok — železniški revizor, 47 let, vdovec — letalski narednik, 29 let — pešadijski narednik, 27 let — finančni podinspektor, 57 let, vdovec — železničar-zvančnik, 44 let. Velika izbira dam z in brez dote. Velika izbira gospodov državnih in privatnih uradnikov ter drugih. Prospekte in ponudbe pošljamo strogo diskretno proti prednakazilu 10 din v znakah. »FIDES«. Zagreb. Vlačka 66. 884-12

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Te 26-23.

Popravila
registriranih
blagajn

najsolidnejše in najceneje
pri strokovnjaku

Ivan Legat

MARIBOR, Vetrinjska 30

Prva specialna popravilnica
in trgovina pisarniških strojev
Telefon int. 24-34

V najem

V NAJEM SE DA STANOVANJSKA HIŠA

s prostornim dvoriščem in vrtom, ako željeno, tudi tri orale njive in travnika zraven ob glavni cesti, pet minut do žel. postaje Podplat. Primerno za upokojenca z družino ali obrtnika. Vprašati: Renier. Podčetrtak. 816-15

DVOSTANOVANJSKO HIŠO
z vrtom, na lepem kraju zraven Maribora oddam v najem. Ponudbe na upravo »Večernika«, Ptuj. 817-15

Kapital

AKO RABITE POSOJILO
ne čakajte zadnjega trenutka, temveč javite se takoj pri Hranilni posojilnici »Moj dom«. Ljubljana, Dvočakova ul. 8. 11778-16

Rabim 30.000 DIN POSOJILA
na vknjižbo na prvo mesto. Plačam 6-7-odstotne obresti. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 797-16

Kam, kje?

DOSPELO

novi izborni vino. Prepričajte se! Trafenik. »Prešernova klet« v Gosposki ulici, telefon 25-43. 634-17

HALO!

V nedeljo, 3. marca vsi na otvoritev gostilne pri »Lipi«, Zg. Radvanje. Igra, Huterjeva godba. Za obilen obisk se priporoča gostilničarka Kokot Genovefa. 911-17

ZA TEŽKA DELA MOČNA VINA
dobiti najceneje v Kneza Koclja ul. 5. 763-17

VSE ŽE VESTE.

ALI TEGA SE NE, da bo v nedeljo, 3. marca v gostilni »Pri lovcu« družabni večer. Pridejo tudi Prekli. Dobra sortirana vina, mrzla, topla jedila in turška kava. Se priporoča v Vrab-Vicman 798-17

Citajte »Večernik«

Stampičke

signimo

SOFRA
MARIBOR
Gregorčičeva ul. 24

Lesno podjetje išče
lesnega praktikanta,

ki se spozna tudi pri nakupu in prevzemu lesa. Prednost imajo oni, ki imajo nekaj prakse. Ponudbe na oglasni oddelek »Večernika« pod »Praktikant«.

Šivalne stroje in
kolesa

prodaja poceni in na male mesečne obroke mehanik
DRAKSLER, Vetrinjska ul. 11
Prevzame vsa popravila šivalnih strojev in koles kakor emajliranje, ponikljanje in pokrovanje po najnižjih cenah.

Ne vemo ne ure
ne dneva...

V zadnjem času je »KARITAS« med drugim izplačala
cele zavarovalne vsote:

Marko Tomaž, Pobrežje 14 pri Ptuj;
Schmid Ivana, Slemen, Selnica ob Dravi;
Fuks Ana, Partinje 41;
Hinteregger Amalija, Žikarce 41, p. Sv. Barbara v Slov. Gor.;
Potočnik Franciška, Cerovec 8, p. Rog. Slatina;
Trobiš Alojz, Novake 22, p. Nova cerkev;
Skočir Antonija, Črnomelj 21;
Krišelj Helena, Luže 32, p. Senčur pri Kranju;
Cvilak Matija, Rošpah 195;
Legat Terezija, Kropa 64;
Škof Jože, Razborje 20, p. Vei. Loka na Dol.;
Haluzan Julijana, Središče 110;
Savli Franc, Kranj, Cojzova 20;
Ivančič Anton, Apače 18, p. Sv. Lovrenc na Drav. polju;
Podnešek Cecilija, Breg pri Litiji 13;
Korošec Franc, Velesovo 50, p. Cerklje pri Kranju;
Kunčič Cecilija, Mojstrana;
Ambrož Agata, Mala Kostreznica 22, p. Smartno pri Litiji;
Kralj Franc, Jesenice, Savsko nabrežje 15;
Lastnak Alojz, Nova vas 22, p. Celje;
Čemažar Mihael, Radeče 109 pri Zidanem mostu;
Novak Andrej, Sostro, p. Sp. Hrušica pri Lj.;
Zelcer Andrej, Skale 50, p. Velenje;
Kos Andrej, Dobrova pri Ljubljani;
Vrhunc Franc, Železniki 60;
Maček Ivan, Trčova 3, p. Maribor;
Hribar Franc, Polhov Gradec 65;
Jančar Marija, Sp. Zadobrova 6, p. Dev. Mar. v P.;
Traven Ana, Ljubljana, Rimska c. 2;
Novak Janko, Ljubljana, Bohoričeva ulica 14;
Golob Martin, Slovenska Bistrica 46;
Kolman Vinko, Sv. Križ nad Jesenicami 35;
Svete Marija, Studenec-Ig93;
Obaha Jožefa, Brežane 13, p. St. Janž na Dol.;
Naglič Franc, Olševik 28, p. Predvor pri Kranju;
Cervak Marija, Tezno pri Mariboru, Parmova 8;
Štelcar Alojzija, Maribor-Studenci, Radvanjska 20;
Gela Ivanka, Ljubljana-Moste, Vodmatska 14;
Mlakar Ana, Vrhe 32, p. Štore;
Babšek Ana, Ljubljana, Izanska cesta 373;
Ojsteršek Ivan, Sevnica ob Savi.

Dvojno zavarovalno vsoto je KARITAS izplačala ob smrti Koprivnikar Emila, Litija 83, ki je umrl zaradi poškodb, dobljenih pri karambolu z motorjem; Kunčič Franciška, Ribno 12 pri Bledu, je umrla, ker jo je konj udaril v glavo; Ažnolh Franjo, Farna vas 119, p. Prevalje, se je ponesrečil z motornim kolesom in je umrl zaradi notranjih poškodb v glavi; Šteblaj Anton, Jablanca 8, p. Boštanj, je umrl na posledicah hudega padca.

Brezplačno sozavarovalno vsoto je KARITAS izplačala ob smrti 10 letnega Ilvarja Srečka, Devica Marija v Polju; 8 letne Omers Marije, Cerklje 22 pri Kranju, in 3 letnega Pavlina Jožeta, Veniša 34, p. Leskovec pri Krškem, ker so njihovi starši pri nas zavarovani.

»KARITAS«, Maribor, Orožnova ul. 8.

»KARITAS«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

Radi velike izbire in nizke cene

otroških vozičkov, dvokoles, šivalnih strojev, prevoznih triciklov, invalidnih vozičkov, pnevmatike pri

F. BATJEL, MARIBOR, Aleksandrova 26

Vabilo

na XXI. redni občni zbor
Mariborske tiskarne d. d. v Mariboru

ki bo dne 6. marca 1940 ob 10. uri dopoldne v prostorih ravnateljstva tiskarne v Mariboru, Kopaljska ulica 6.

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev bilance za leto 1939, razdelitev čistega dobička in absolutni upravni svet.
4. Volitev v upravni svet.
5. Volitev v nadzorstveni svet.
6. Slučajnosti.

V Mariboru dne 17. februarja 1940.

Stanko Detela s. r., ravnatelj. Hinko Požganič s. r., predsednik.

Glasovalno pravico na občnem zboru imajo oni delničarji, ki nakasneje 3 dni pred občinim zborom založijo delnice v ravnateljstvu tiskarne.

Pomladni ženski plašči

ABOŽA OBLEKE

Velika izbira! — Ugodne cene!

J. P R E A C

MARIBOR - GLAVNI TRG 13

Moški! Pri spolni slabosti

(spolni impotenci) poizkusite hormonske pilule

HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah, 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg 3. tel. rez. 4. 5846-39.

Pisarniški prostori in avtogaraža

nasproti kolodvora se dajo v najem. Vprašati med 10. in 12. uro pri Bernhard, Aleksandrova 51, I. nadstr.

Zoper kožne bolezni DERMOVAL!

Nov izum izrednega učinka! Mnoge težke in neozdravljive kožne bolezni so postale lahko ozdravljive. Piščice, braste, izpuščaji, lišaje, čire in slične kožne bolezni lokalne narave zdravi naglo »DERMOVAL«. 1 lonček din 20. — Pišite še danes na

Lekarna Mr. V. ROJC
GR Goranji grad 5.

Ogl. S. br. 1990/1935.

Hala! Hala!

Kupujte, dokler še imamo veliko zalogo angleškega in češkega blaga, po znano nizkih in še starih cenah, za damske in moške obleke, plašče, kostume, hubertuse, oficirske, financerske in železničarske uniforme itd.

samo v ČESKEM MAGAZINU

pri glavni policiji. Velika odprodaja ostankov! Krojaške potreščine!

Prinašamo **novi daspele**
damske nogavice

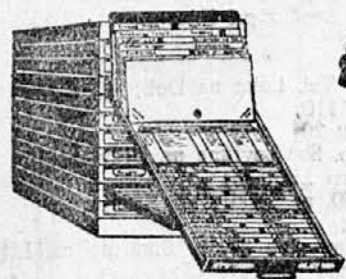
svila in filor v modnih barvah

Jos. Martinz, Maribor, Gosposka 18

moške in športne noga-
vice, damske torbice

ter vse dalanterijsko blago

po vam odgovarjajočih cenah

Kartoteka:

preglednost
točnost
enostavnost
zanesljivost
in cenenost

>Safca<

MARIBOR
Gregorčičeva 24

Tel. 25-10

OKASA

tablete

Pri spolni slabosti
lahko poskusite

OKASA

tablete

za moške

100 komadov din 220-
proti povzetju

Zastopnik Lekarna
Mr. Rožman Miroslav

Beograd — Terazije 5

Ogl. reg. S. 5846/36

HOHNER

harmonike
so od vseh
najboljše

Zlato in srebro,

brijante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Igerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Dražbeni oklic

Dne 15. marca 1940 ob 10. uri bo v notarski pisarni pri Sv. Lenartu v Slov. gor. na predlog dedičev prostovoljna javna dražba v zapuščino umrle Šuen Antonije v Bišu št. 41 spadajočih nepremičnin vl. št. 139, 4, 215 in 372 k. o. Biš in 171 k. o. Bišečki vrh, v izmeri 7 orolov.

Cenilna vrednost znaša din 45.162.—

Najmanjši ponudek znaša din 30.108.—

Varščina znaša din 4600.— v gotovini.

Dražbeni pogoji so na vpogled v notarski pisarni, kjer se dobijo tudi vse informacije.

Sv. Lenart v Slov. gor. dne 29. februarja 1940.

Ivan Hanžič l. r.

javni notar kot sodni poverjenik.

POMLADANSKI
DUNAJSKI VELESEJEM

SE VRŠI

10. — 16. MARCA 1940

TEHNIČNI VELESEJEM DO 17. MARCA

Poljedelski stroji, avtomobili, stavbarstvo, stroji in orodje, tehnične ureditve, industrijski proizvodi, nemški industrijski polfabrikati, „hiša mode“, modna industrija, umetna obrt itd.

Vse informacije se dobe pri častnem zastopniku za Banovino Hrvatsko in dravsko banovino:

J. Kulhanek, ZAGREB, Ilica 9, tel. 24307

in pri generalnem zastopniku za kraljevino Jugoslavijo:

H. Pfannenstill, BEOGRAD II., Brankova 8, tel. 30881

Obiskovalci Dunajskega velesejma dobijo posebne popuste na železnih kraljevine Jugoslavije in na nemških državnih železnicah.

Pozor, lastniki avtomobilov!

Zakaj uporabljate dragi bencin,

ko morete z domačim gorivom prihraniti do 80% — a poleg tega podpirate našo lesno industrijo, naše delavce in naše narodno gospodarstvo?

Vi sami si prihranite mnogo denarja.

a poleg tega pomagajte državi prihraniti devize za dragi bencin, ako si pustite montirati

MC-GENERATOR

ki se kuri z domačim ogljem

Sovražnik lastnega žepa ste, če še nadalje vozite z bencinom.

Konstruktor MC-generatorjev je izkušen avtomobilski inženir, ki je že pred 10 leti konstruiral take generatorje v inozemstvu, od katerih je še danes stotine v uporabi v polno zadovoljstvo njihovih lastnikov.

Strojna delavnica

Ljubljana, Sv. Petra cesta 85

Jaz Vam bom pomagal

Poznani raziskovalec in pisec okultnih znanosti g. F. T. Karmah Vam napravi brezplačno življenjsko napoved o Vaši bodočnosti. Razen važnih dogodkov in preteklosti Vam razkrije tudi Vaše izgledne v prihodnosti, zakonu, tožili, trgovini in vse važne dogodke sedanjosti. Njegov nasvet Vam bo prinesel zaželene uspehe v življenju. Zahvale, katere prejema vsak dan iz vsega sveta, dokazujejo izredno zaupanje njegovi preizkušeni. Postavite nekoliko važnih vprašanj, ki Vas največ zanimajo in točne rožne podatke. Vse zgoraj navedeno dobite popolnoma brezplačno, ako kupite od pisca njegovo najnovejšo knjigo »NAS ŽIVOT I OKULTNE TAJNE«. Grandiozno delo ima nad 200 fotografij, katero lahko naročite na naslov: F. T. Karmah, Zalec, drav. ban. Popularna cena din 30.—. Denar lahko pošiljate na ček, rač. 17.455.

Ruf-knjigovodstva

odgovarja povsem novim davčnim predpisom. Je sodobno praktično — najcenejše. Organizacija in informacije v knjigarni

A. Koren

Maribor, Gosposka ulica 9

Naročniki

kupujte pri naših inseren-
tih ter oglašujte!

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z. z. o. j. • najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000'—